

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

Devrim Nedir?

köXüz

Yayımları

Devrim Nedir?

Dr. Hikmet Kıvılcımlı

köXüz

Dijital Yayınlar **İndir - Oku - Okut - Çoğalt - Dağıt**

**Bu kitap ilk defa: 1974 yılında Derleniş Yayınları tarafından
Berlin'de yayınlanmıştır.**

Bu kitap KöXüz sitesinin dijital yayınıdır.

**Kar amacı olmadan, okumak ve okutmak için, indirmek, dijital olarak
basamak ve dağıtmak serbesttir.**

Alıntılarda kaynak gösterilmesi dilenir.

köXüz

Yayınları

İÇİNDEKİLER

Yayınevinin Notu	3
-------------------------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

Savaş ve Devrim	9
I- Savaşın ve Devrimin Farkları.....	11
II- Savaşın ve Devrimin Diyalektiği.....	17
III- Devrimin Olağanüstü Diyalektiği.....	21

İKİNCİ BÖLÜM

Devrimlerin Tarifi ve Açıklaması	29
I- Devrim Değişikliği.....	31
II- Devrimin Şartları ve Usulleri [Yöntemleri].....	39

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Devrim ve Kitle	47
I- Devrimle Kitlenin Karşılıklı İlişkileri.....	49
II- Kitle ile Partinin Karşılıklı İlişkileri.....	55

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Devrim Durumu	67
I- Devrim Durumunun Şartları.....	69
II- Devrim Durumunun Belirtileri.....	81

BEŞİNCİ BÖLÜM

İsyan	85
I- İsyanı Örgütlendirme Gereği.....	87
II- İsyan Basamakları.....	89
III- İsyan Anı.....	93
IV- İsyan Kuvvet İster.....	97
V- İsyan Örgütü.....	101

VI- İsyân Hareketinin Güdülmesi.....	109
VII- Partizan Hareketi.....	113

ALTINCI BÖLÜM

Geçici Devrim Hükümeti	123
I- topi Değil, Gerçek Prose [Süreç].....	125
II- Proletarya Diktatörlüğü.....	127
III- İşçi ve Köylü Sınıflarının Demokratik Diktatörlüğü.....	131
IV- Geçici Devrim Hükümeti Nedir?.....	135
V- Geçici Devrimci Hükümetin Görevleri ve Karakteri.....	137
VI- Geçici Devrim Hkmetine Katılmalı mı?.....	139
VII- Devrim Hkmetine Katılma Şartları.....	141

YEDİNCİ BÖLÜM

Terör	143
I- Terör Prensibi.....	145
II-Proletarya İktidarındannceTerr.....	147
III- Kızıl Terör.....	149

BİRİNCİ BÖLÜM

SAVAŞ VE DEVRİM

Devrim nedir?

Devrim önce insanlar arasında bir savaştır. Ondan sonra savaşın başarısıyla gelen bir değişikliktir.

Fakat her savaş ve her değişiklik devrim midir?

Hayır. Tersine, devrim çok defa savaşla iki zıt kutup halinde olur. Devrim savaşın neticesi olabilir. O zaman, savaşın sebeplerini kaldırabilirse, savaşı yok edebilir. Ancak, birçok savaşlarda savaş sebepleri derinleştirilirse görülür ki, savaşlar Kadim Çağlardan beri hep devrimleri önlemek uğruna yapılır.

Devrim ile savaşın farkını göstermek, devrimin nasıl bir savaş olduğunu belli eder. Onun için, devrimi savaştan ayırt edecek özellikleri kısaca gözden geçirmeliyiz.

Devrim ile savaşın özellikleri üç bakımdan ele alınabilir:

- 1) Savaş ile devrimin farkları,
- 2) Savaş ile devrimin diyalektiği,
- 3) Devrimin olağanüstü diyalektiği...

I- SAVAŞIN VE DEVRİMİN FARKLARI

"Devrim bir savaştır. Devrim, tarihin bildiği bütün savaşlardan gerçekten daha büyük, biricik kanunlu, hakkaniyetli bir savaştır." (Vladimir İliç Ulyanov Lenin, **Devrim Günleri**, c. IV, s. 71)

Bu tanımlamaya göre devrimi savaştan ilk bakışta ayıran iki keskin çizgi vardır:

- 1) Devrim bütün savaşlardan büyüktür,
- 2) Devrim biricik kanunlu, hakkaniyetlik savaşıdır.

Savaş ile devrimin bu ve bundan başka olan farklarını ayrı ayrı gözden geçirelim.

A) Devrim Ulu Savaştır

Bütün savaşlardan büyük devrim deyince ne anlıyoruz?

Rakamca ve insan sayısı bakımından büyüklük anlıyoruz. Mesela, iki millet savaşıyor. Her ikisinin savaşa süreceği kuvvetler, nüfuslarının belli cinsiyet ve yaşlarda olan ufak bir kısmıdır. Bir milyon nüfuslu memleketin savaşa süreceği kuvvetler on binleri güç geçer. Devrimde ise, milyonluk nüfusun kadını kızı, yaşlısı çocuğu ile hemen hemen bütününü kavgaya sokar. Devrim metot ve örgütleri buna göre düşünülmüş davranılacak işlerdendir.

Bu kural kimi zaman gözden kaçabilir. Yerleşmiş bir istibdat [despotizm] ile devrimden önce çarpışan kuvvetler bir avuç insanı geçmeyebilir. Mesela Çarlık Rusyasında ilk devrimciler "MAHFİL" (Serkl: Yuvar)lerde çalışırlardı. O devrin devrimcileri ancak yüz rakamları ile ölçülürdü. Devrim patlayınca iş ve rakamlar ansızın büyüdü.

"(Mahfil devrinde) propagandacının, henüz kitleleri gütmemiş küçük grup üyelerinin tabii olarak yaptıkları gibi yüze kadar saymak lazımdı. Devrimde ise milyonlarla ve on milyonlarla sayı saymak gerekir.." (V. İ. U. Lenin, **Solcu Çocuk Hastalığı**, 1920, c. XVII, s. 180)

Bu neden böyledir?

Çünkü savaş, oldu olasıya azlığın çıkarı uğruna yapıldı. Hiç değilse yeryüzünde sosyalist devletler doğuncaya kadar bilinen klasik savaşlar böyle kaldı.

Devrim, çokluğun ve büyük kitlelerin çıkarı uğruna yapılır.

Onun için, savaşa ancak nüfusun azlığı ve o da zorla sokulabilir. Devrime en büyük kitleler kendiliğinden, gönüllü olarak atılırlar. Savaşta asıl muharebeyi yapan cephedeki kuvvetler çok defa yüz binleri geçmez. Muharipler [Savaşçılar] nadiren milyonları bulur. Devrime bir anda milyonlar ve on milyonlarca insan bilfiil ve hep birden katılır.

Her memlekette beslenen ordularla yaşayan kitlelerin sayılarını gözönüne getirmek, savaş ile devrimin nicelik (kantite: kemiyet) farkını, sayı başkalığını anlatmaya yeter.

Devrimler çağında (mesela: Emperyalist Evren Savaşları sırasın-da) savaşa TOTAL Savaş denilmesi o bakımdan özellik taşıır.

B) Devrim Haklılık ve Meşruluktur

Sosyalist devletler doğuncaya kadar bilinen her klasik savaş, kuvvetlinin zayıfa saldırmasıdır. Savaşlar hep başkasının hakkını elinden zorla almak için yapılır.

Devrim, daima o zamana dek ezilmiş, soyulmuş bulunan insanların ezenlere ve soyanlara karşı ayaklanmalarıdır. Bu ayaklanma sonunda egemen sınıfların bir zaman ekonomi yahut politika zoruyla halktan aşırıdıkları kitle mülkleri ellerinden alınır. Bütün mülkler ve haklar eskiden beri sahipleri iken sonra yoksul bırakılmış olan kitlelere geri verilir. Devrimin biricik kanunu, büyük kitlelerin hakkını araması ve haklı olan milletin bütünü ölçüsünde meşru bir düzen yaratmasıdır.

Sosyalist devletler doğuncaya kadar patlayan klasik savaşlarda iki düşman taraf da kendilerinin haklı olduklarını aynı kuvvetle öne sürerler. Gerçekte her iki taraf da bir avuç egemen sınıfın çıkarı uğruna çarpışır. Öyle olduğu için büyük çalışkan kitleleri kurbanlık koyun gibi meydan salhanelerine sürüklerler. Hepsisi de bu bakımdan haksızdırlar. Hak iddiaları, yalnız alt sınıfları ve çalışan insanları aldatıp artlarından sürüklemek üzere uydurulmuş görünüşte süslü yalanlardır.

Ayrıca, savaşa sürüklenenlerin hemen hepsi Sıkıyönetim kanunları altında zorla silah altına alınırlar. Savaşa gitmeyen kurşuna dizilir. Devrimde bunun tam tersine, kavgaya gitmeyenler değil, girenler idam cezasıyla tehdit edildikleri halde savaşırılar.

C) Vatandaş Harbi

Savaş, hemen daima iki ayrı vatan arasında yapılır. Ayrı vatanların başta gidenleri arasındaki düşmanlıktan çıkar. İki ayrı ülkenin vatandaşları arasında kanlı bir boğuşma olur.

Devrim, savaşın tersine, genel olarak aynı vatanın içinde yaşayan vatandaşlar arasında bir savaştır. Savaşa, VATAN HARBİ adı verilebilir.

Devrim, vatandaşlar arasındaki kavgadır. Onun için, devrimin bir adı da VATANDAŞ HARBİ olur.

"Tarihte hiçbir büyük devrim Vatandaş Harbi olmaksızın gerçekleşmemiştir." (Lenin, **Bolşevikler Devlet İktidarını Muhafaza Edebilirler mi?, 1917 Aralık sonu**, c. XIV, s. 242-243)

D) Savaş ve Sınıflar Savaşı

Devrim savaştır, diyoruz. Bu savaşta kimler dövüşür?

Zıt sosyal sınıflar dövüşür. Savaşlarda ise, genel olarak aynı sınıflar birbiriyle boğuşmayı başarırlar.

Devrim, burjuva ve küçükburjuvalara göre memlekette bir anarşidir. Vatandaşlar arasında bir kör dövüşüdür. Bu onların görüşüdür. Gerçekte devrim, önü ve sonu belli olmayan, herkesin kim vurduya gittiği bir kargaşalık ve endeterminizm değildir. Devrim, her şeyden önce belli sınıflar arasında geçen ve kesin sınırları bulunan bir savaştır.

Modern toplumda öyle kesin sınıflar bulunduğu için ve bu sosyal sınıflar karşı karşıya açık cephele tuttukları için, sınırları zıt ama belli bir kavgaya girmişlerdir. Devrim o sınıflar içinde olmuştur. Öyle bir determinizm bulunmasaydı, ayaklanmalar, kargaşalıklar, hatta isyanlar boşuna olurdu.

Mesela, Kadim Çağda Yeniçerilerin kazan kaldırmaları hiçbir işe yaramadı. Ancak memleketi geriye götürdü. Gericiliği (irticayı) biraz daha uzun müddet yerli yerine yerleştirdi, kuvvetlendirdi. Çünkü o çağlarda bu ayaklanmalar sınırı kesin, bilinci belli sosyal sınıflar arasında geçmedi.

Bütün Kadim Çağlarda DEVRİM'in olamayışı aynı sebebe dayanır. Bütün sınıflar Antika Toplumda ne kendi sınıflarını ve ne de dolayısıyla sosyal bilinçlerini kavrayamamış durumda kaldılar.

Modern çağda sınıf billurlaşması sosyal devrimleri mümkün kıldı. Mesela, üstün Derebeyi sınıfına karşı Burjuvalar, Köylüler, Esnaflar, İşçiler, Aydınlar bir tek ayrı ve kesin sınırlı TİERSETA (Üçüncü Tabaka) idiler. O sayede Batı'da Burjuva Devrimleri diye bir ileri adım atıldı. Toplum, kısır çekişmeler ve boğuşmalar ortasında kendi kendisini yiyip tüketmedi.

Yoksa, Irak'ta, Mısır'da yeraltına gömülmüş Antika Medeniyetler gibi, Ortaçağ toplumu da temelinden yok olur ve yıkılmış Avrupa Medeniyeti tarihe karıştırdı.

Savaş; aynı sosyal sınıfların fertleri, zümreleri ve bütünlükleri arasında birikmiş, büyüyen REKABETLER'in bir gün ansızın kızışıp patlamasıdır.

Devrim; birbirine zıt sosyal sınıfların fertleri, zümreleri ve bütünlükleri arasında birikip artmış olan SINIF MÜCADELESİ'nin ansızın kızışıp patlak vermesidir.

E) Savaş, Devrim ve Rejim

Her memlekette REJİM denilen bir sosyal düzen vardır. Bu sosyal düzen, sosyal sınıfların çıkarları ve tuttıkları yerleri bakımından kurulmuş ekonomik ve politik ilişkilerin yarattığıdır. Onun için, devrim nasıl sosyal sınıflar arasında geçen bir savaş ise, tıpkı öyle, sırf ve yalnız bir rejim savaşdır.

Eğer dövüşenler arasında rejim farkı ve savaşı yoksa, yapılan dövüş bayağı klasik bir burjuva savaşı olur. Daha doğrusu devrim SOSYAL REJİM değişikliği için yapılan bir savaştır. Savaş ise, tersine, sosyal rejimi muhafaza etmek için yapılan bir kavgadır. Devrim zit rejimler uğruna yapılır. Savaş aynı rejimin savunucusu olan kuvvetler arasında patlak verir.

Mesela, İngiltere ile Almanya aynı rejime bağlıdırlar. Her iki tarafta aynı FİNANS-KAPİTALİZM her şeye üstündür. İki tarafın ağızlarına bakılsa, onlar bir takım sosyal idealler uğruna savaştıklarını ilan ederler. 1914-1918 Birinci Dünya Savaşı'nda İngilizler ve Fransızlar "Demokrasi" adına müstebit [zorba] Alman militarizmini yıkmak için dövüştüklerini söylediler. Oysa, hürriyetçi geçinen bu istibdat düşmanı emperyalistlerin en büyük aylıklı asker kuvvetleri Çar idi. Hepsi de Çar orduları ile kendi azgın militarizmlerini kaynaştırarak boğuştular. Almanlar ise, hakarete uğrayan Avusturya İmparatorluğu'nu İngiliz, Fransız Emperyalizminin kıskırtmalarına karşı korumaktan söz açtılar. Esas dava, her iki taraf emperyalistlerinin, zamanla kuvvet dengeleri değiştiği için, dünyayı yeniden sömürgeler ve nüfuz bölgeleri halinde paylaşmak istemelerinden ileri geldi.

1939 İkinci Dünya Savaşı'nda İngilizler Alman faşizmini, Almanlar ikiyüzlü demokrasilerin dünyayı sömüren plütokratlarını yeryüzünden kaldırmak için dövüştüklerine yemin ettiler. Gerçekte işler bambaşka idi. Alman faşizmini alttan alta besleyip büyüten Finans-Kapitali, Amerikan Kellog planları Almanya'da yetiştirdi. Alman faşizmini ilk defa silahlandıran İngiliz kapitalizmi ve siyaseti oldu. Faşizm yeryüzüne Alman Plütokrasisinin en berbat tekelci soygununu yaymak ve dünyayı zapt edip insanlığı bin yıl Nazi kölesi haline getirmek planıyla saldırıya geçti. Esas dava, Birinci Dünya Savaşı ile paylaşılmamış olan kozları İkinci Dünya Savaşı ile yeniden paylaşmaktı.

Her iki Dünya Savaşı'nda da sosyal rejim, İngiltere-Fransa cephesinde olduğu gibi, Almanya ve İtalya cephesinde dahi Emperyalizm çağına ulaşmış Kapitalizm düzenidir. Savaş, iki ayrı memleketin kapitalist rejimleri arasında olmuştur. Devrim, toplumda sınıf ilişkilerini, yani sosyal düzeni kökünden değiştirecek bir savaştır. Savaşta galip gelsin, mağlup olsun, aynı sosyal sınıf iktidarda kalır. Devrimde, mutlaka alt sınıf üst sınıfı devirerek yeni bir rejim kurar.

F) Savaş, Devrim ve Devlet

Savaş, genel olarak devletler arasında yapılır. Görünüşte DEVLETİ KORUMAK için savaşılır. Savaşta mevcut devlet her şeyin üstünde tutulur.

Devrim, genel olarak devletler arasında değil, bir devletin içinde yapılır. DEVLETİ YIKMAK devrimin birinci konağıdır. Burjuva devriminde bambaşka bir devlet kurulur. Derebeyi devleti yerine, kapitalist devlet geçirilir. Proletarya devriminde, önce kapitalist devlet yerine proleter devleti geçirilir, sonra devlet temelinden kaldırılır. Daha doğrusu, yağı tükenmiş kandil gibi kendiliğinden söner.

Savaşta kitleler devletle birliktedirler. Eski devletin koruyucu fedaisi rolüne sokulurlar ve devrime karşı eski devletin yedek gücü (ihtiyat kuvveti) olurlar.

Devrimde kitleler eski devlete karşı gelirler. Eski sınıf ilişkilerini, eski rejimi değiştirmek için mevcut devleti yok ederler. Ve böylelikle devrimin öz veya yedek gücü haline gelirler.

Devrimden önce sosyal zıtlıklar ve bütün çatışan iddialar ve kav-galar eski devletin PATRONLUĞU VASITASIYLA yatıştırılır. Devrimde, DOĞRUDAN DOĞRUYA KİTLELER silaha sarılırlar ve mevcut devlet kuvvetleriyle dövüşürler. Onun için:

"Devrim, devlet meselesinde 'mutad (verili) şartlar'dan bilhassa şöyle ayrılır: Devrim, devlet hayatının üzerinde kavga çıkmış meselelerini, dolaysızca sınıf mücadelesi vasıtasıyla, kesin şekillerine kadar halleder." (Lenin, **Anayasa İllüzyonlarına Dair**, 26.07.1913, c. XIV, Ks. 2, s. 25)

G) Devrim, Savaş, Fedakârlık

Savaş da, devrim de birçok fedakârlıklar ve kurbanlar ister. Devrimin fedakârlıkları savaşınkilerden bambaşkadır.

Savaş, onu icat edenlerden ve yaptıranlardan pek az fedakârlık ve kurban ister. Daha doğrusu savaş, onu yaptıranların fedakârlığını ve kurban gitmelerini önlemek için yapılır. Savaş yaptıranlar, olsa olsa daha kârlı buldukları bir işe sermaye yatırdıkları gibi, zafere kadar savaş masraflarını ve savaş rizikolarını göze alırlar. Ve her zaman ve her yerde savaşa sebep olanlar, savaşı kazançlı buldukları için savaş isteyen sınıflardır.

Mesela, modern savaşlar dünya pazarlarını ve servet kaynaklarını çeşitli kapitalist ülkeler arasında yeniden paylaşmak için yapılır. Bununla birlikte, savaş sırasında fedakârlığı yapanlar aslında kapitalistler değildirler. Tam tersine, kapitalistler savaşın getirdiği kıtlık yüzünden stok mallarını bol bol sürümlerler. Büyük kitleler ve herkes

can kaygusuna düştüğü için, müthiş yükselen hayat pahası önünde boyun eğer. Kapitalistler o sayede eskisine nazaran beş on misli fazla kâr toplarlar. Ayrıca hatır gönül, rüşvet iltimasla kendilerini ve oğullarını kayırtırlar, savaş ateşine atılmaktan tatlı canlarını korumanın yolunu bulurlar. Savaşta en muazzam fedakârlıklar, cepheye sürüklenen alt tabaka halka düşer. Onlar dövüşürler; onlar ölürler, sakatlanırlar. Geride çoluk çocukları, varlarını yoklarını, tarlalarını dükkânlarını yok pahasına üst sınıflara kaptırırlar. Alt sınıflar yoksulluğa boğulur. Üst sınıflar birdenbire meşhur SAVAŞ ZENGİNİ kesilirler.

Devrimde iş bunun tersinedir. Hangi sınıf devrimi başaracaksa, o sınıf bizzat kavganın başına geçer ve dövüşün icap ettirdiği bütün büyük fedakârlıkları göğüslemek zorunda kalır.

"Devrimi meydana getiren sınıflar için her devrim kendi muazzam kurbanlarını gerektirir." (Lenin, **Komintern 3. Kongresinde RKP Taktiğine Dair Nutuk**, 1924, c. XVIII, Ks. 1, s. 329)

II- SAVAŞIN VE DEVRİMİN DİYALEKTİĞİ

Savaş ve devrimin farklarından bahsederken, her iki olayın da benzer yanları üzerinde durmadık. Gerçekte, gerek savaş gerek devrim, diyalektiğin ANSIZIN ATLAMA MOMENTİ denilen nitelik (kalite: keyfiyet) değişiklikleridir. Savaşın ve devrimin bütün karakteristikleri METAFİZİK KATEGORİLER değildirler. Bir yol belirince hükümleri kıyamete dek baki kalmaz. Savaşın da, devrimin de her karakterini birbiriyle karşılıklı etki-tepki halinde bulunan diyalektik olaylar gibi ele almak zorundayız.

Her ikisi de birer ansızın nitelik atlaması olan savaş ve devrim olayları, elbet insanlık tarihi ölçüsünde büyük hengâmeler ve altüstlüklerdir. Savaşla devrimin farklarını ona göre, yani tarihin hengâme ve altüstlükleri içinde objektif ve konkret (somut) biçimleriyle izlemeliyiz. Savaşla devrim altüstlükleri arasında göze çarpan başlıca fark şudur: Savaş, en çok POLİTİKA ve SINIR kabuğu üzerinde geçen bir altüstlüktür. Devrim, toplumun ekonomi temelinde sosyal sınıf ilişkilerine varan, içine hukuku, siyaseti alarak en yüce kültür alanına dek uzanan, en derin, en geniş altüstlükler getirir.

Savaşla devrimin diyalektik gidişleri, aralarındaki farkların zamanla değişebileceğini anlatır. Onun için, savaşla devrim arasında belirttiğimiz farkları anlatırken, sık sık, "SOSYALİST DEVLETLER DOĞUNCA-YA KADAR HER KLASİK SAVAŞ" sözünü araya kattık. Çünkü, sosyalist devletlerle kapitalist devletler arasındaki savaşların karakterlerine devrimin karakterleri karışmazlık edemez. Kapitalist ordularla sosyalist ordular arasında patlak veren savaşlarda, savaşın nerede başladığını, devrimin nerede bittiğini kestirmek imkânsız oldu.

Dış görünüşü ile iki düşman ordu arasında alevlenen dövüşe, savaş diyoruz.

Bu savaş, içyüzünde ezilen kitlelerin devrimini temsil eden SOSYALİST bir ordu ile bir avuç egemen sınıfın gericiliğini (irticacı) temsil eden saldırgan KAPİTALİST ordular arasında geçiyorsa, yapılan kavga savaş mıdır, devrim midir?

Daha ilk Sovyet Devrimi günlerinde bu durum ortaya çıktı. O zaman devrimin karakteri ile savaşın karakteri birbirine girdi ve duruma

DEVRİMÇİ SAVAŞ adı verilmek icabetti. Devrimci Savaş, görünüşte ayrı ordular arasında geçen savaştır. Ama gerçekte halk yığınlarının ordusu ile onları ezmeye gelen sömürücü sınıflar ordusu çarpışmaktadır. Savaş burada mahkûm sınıflarla hâkim sınıflar arasında geçen bir savaştır. Onun için savaşın klasik çağda devrimden ayırt edilen bütün karakterleri dikkate değer değişikliklere uğradı.

Kapitalizmin emperyalizm çağında savaşlar inanılmaz sayıda büyük insan kitlelerini boğuşmaya sürükledi. Sosyalist devletler hiçbir zaman savaş tarafı olmadığı halde, savaştan başka çıkar yol bulamayan kapitalist ordularının saldırılarına uğradılar. O zaman geniş kitlelerin çıkarları uğruna sosyalist devletlerin giriştikleri savaş artık falan veya filan milleti sömürmek için değil, yabancı milletlerin de çalışkan kitlelerini başlarına musallat olmuş emperyalist canavarlardan kurtarmak için yapılan bir hakkaniyetli savaş oldu.

Bugün klasik kapitalistçe savaş bile "TOPYEKÛN SAVAŞ" (Total Savaş) adını aldı. Topyekûn denirken, yalnız büyük milyonluk savaşçı ordular hep birden savaşa girmekle kalmadılar. Ordu mevcutları büyüdükçe neticeyi almakta büyük birliklerin oynadıkları rol azaldı. Alman Genelkurmay uzmanlarının SIGNAL dergisinde açıkladıkları gibi: Tek başına bir erin savaşmak isteyip istememesi, savaşmayı candan becerip beceremeyişi, zafer veya bozgun getiren en büyük faktör haline geldi. Çünkü, öylesine büyük bir ordunun her zerresi üzerinde egemen sınıfın sıkı kontrolü imkansızlaştı.

Onun dışında, büyüyen savaş tekniğinin dehşeti, klasik savaşlara has olan CEPHE ve CEPHE GERİSİ arasındaki farkı gittikçe ortadan sildi. Daha faşizmin uluslararası tertibiyle patlak veren İspanya İç Savaşı'nda bir şey belli oldu: Cephede dövüşenlerden çok, cephe gerisindekiler ölüyorlardı. İkinci Dünya Savaşı'nda uğranan cephe gerisi zayıf ve tahribat, cephedekinin kat kat üstüne çıktı. Birinci Dünya Savaşı'nda seferberliğe gidenler cephe ateşi veya hastalıktan ölmüştü. İkinci Dünya Savaşı'nda, cepheye gitmeyen, geride kalan çocuk, kadın, ihtiyar, askerden çok kırıldı. Cephede dövüşen orduların gerisinde gizli halk örgütleri çete savaşlarıyla muntazam ordu kadar kanlı savaşlar yaptılar.

Nazi savaşçıları bir yıl önce tarafsızlık paktı yaptıkları Sovyetler Birliği'ne bir yıl sonra, hem de savaş ilan etmeksizin baskın yapınca, savaşların iki taraf için de HAKKANİYETSİZLİK karakteri kendiliğinden kalktı. Ortaya "ilan edilmemiş savaş" çıktı ve emperyalizmin başlıca metodu sırasına girdi. Böyle emperyalist haydutluklara karşı girişilen savaşlar, daha doğarken VATANDAŞ HARBİ karakterini aldı. Gene bu arada, düzenli orduların kendileri kadar önemli "BEŞİNCİ KOL" adlı

yeni savaş şekilleri türedi. Buna karşılık, sosyalist ordunun her girdiği yerde HALK AYAKLANMALARI kaçınılmaz oldu. Böylece artık savaşın SINIFLAR MÜCADELESİ'nden farkı kalmadı.

Açılan bayağı savaş, iki ayrı vatan arasında başladığı halde, çarçabuk vatandaş harbine döndü. Savaşı, devlet devlete açmıştı. Nazi ordularının her girdiği ülkede en hayâsızca uyguladığı metotlar, savaşı doğrudan doğruya millete karşı ve halklara karşı bir jenosid durumuna soktu. Bunun halk tabakalarına karşı irtica saldırısından ve katliamından farkı kalmadı.

Bu şartlar altında, aynı rejim uğruna dövüşen ordular yerine, sosyalist rejimle kapitalist rejimden birini yok etmek yahut var etmek uğruna savaşan ordular meydana çıktı. Savaş çarçabuk bir devrim veya karşıdevrim (irtica) kılıfına girdi. O yüzden en büyük fedakârlıklar, hiç değilse sosyalist ülkelerde, devrimi göze alan sınıflara düştüğü gibi, savaşı göze alan devrimci sınıflara ve zümrelere düştü.

Savaş, aynı sosyal düzene mensup egemen sınıfların fertleri ve zümreleri arasında barış zamanı barışçıl biçimde sürüp giden REKABET'in, uzun zaman biriktikten sonra, bir gün ansızın kanlı ve yaman bir biçim almasıdır. Devrim de tıpkı öyledir. Yalnız devrimde, aynı sosyal sınıf ve düzenin idealini besleyen değil de, aynı sosyal bir düzen ideali besleyen zıt sınıflar arasında barışçı bir biçimde SINIF MÜCADELESİ sürüp gider. Devrim, uzun zaman birikmiş sınıf mücadelesinin bir gün ansızın kanlı ve yaman bir biçim almasıdır.

Devrimden önce, toplum içindeki sınıf mücadelesi "eski rejimin çerçevesi" içinde yapılan bir kavgaadır. Devrim sırasında eski rejimin çerçevesi çatlatılır. Gerek sınıf mücadelesi, gerekse devrim; sosyal sınıflar arasında DOĞRUDAN DOĞRUĞA GİRİŞİLMİŞ bir rejim savaşdır.

Savaş, aynı egemen sınıfların, aynı ekonomik ve politik düzenlerini ayakta tutabilmek için, birbirlerine karşı giriştikleri bir savaştır. Bu bakımdan, biraz derinliğine kurcalanırsa, savaşın da altından çapanoğlu gibi REJİM MESELESİ çıkar. Yalnız, rejim meselesinde savaşın devrimden iki farkı vardır:

- 1) Devrim rejimi yıkmak için yapılır, savaş rejimi korumak için yapılır.
- 2) Devrim doğrudan doğruya bir rejim yıkma savaşdır, savaş dolaylı yoldan bir rejimi koruma savaşdır.

Onun için, somut oluşları sırasında gerek savaş, gerekse devrim kendi diyalektiklerinin momentlerini son hadlerine dek geliştirirler. Onun için savaşın ve devrimin yalnız dış biçimlerine bakmak insanı aldatabilir. Adları savaş veya devrim olan olaylar muhtevalarına

[içeriklerine] bakılarak değerlendirilmelidir. Bu değerlendirme savaşın yahut devrimin SINIF İLİŞKİLERİ'ne göre yapılabilir.

Savaş, daima var olan gidişi korumak uğruna açılmıştır. Dolaylı yoldan rejimi savunma savaşıdır. Ama kapitalizmin yapısı yüzünden her savaş, kendi diyalektiği ile korumak istediği rejimi kökünden sarsıp yıkma şartlarını hazırlamıştır.

Hekimlikte, bir organın hastalığını gidermek için vücudun başka bir yerinde bir çıban kışkırtıp işletmeye, hastalığı DERİVE etmek (başka yere çekmek) adı verilir. Egemen sınıflar, derin sosyal hastalıkları tedavi etmek imkânını bulamadıkları zaman, bir kan alma, cerahat işletme derivasyonuna başvururlar. Bunun adı savaş olur. En cengâver geçinen kahramanlar bile savaşı sırf savaş açmak için yapmamışlardır. Savaş, çoğu zaman savaş yapanların kendileri de farkına varmaksızın içine düşüp sürüklendikleri bir sel olmuştur. Sosyal neticeleri de öyledir.

Kadim Tarihte sınıf kavgaları çetinleşti mi, onlar için savaşlar açıldı. Bu savaşlar, sosyal iç kavgalara çözüm yolu getirmek şöyle dursun, artlarından bildiğimiz TARİHCİL DEVRİMLERİ getirdiler. Yani, savaşlarla zayıflayan medeniyetleri Barbarlar gelip kolayca yıktılar.

Modern Tarihte aynı şey görüldü. 1914-1918 Savaşı, Avrupa kapitalizminin içinde biriken ve büyüyen sınıf mücadelelerini derive etmek için yapıldı. Her emperyalist devlet, kendi anavatanında dizginleyemediği sosyal ihtilafların [uyuşmazlıkların] getirebileceği sosyal devrimi önlemek için, gözüne kestirdiği devletlere karşı savaş açtı. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Çarlığın devrilmesiyle dünyanın beşte biri Sosyalist Devrime kavuştu. Alman İmparatorluğu'nun savaş sonucu yıkılması, Orta Avrupa'da isyanlara, devrimlere kapı açtı.

III- DEVRİMİN OLAĞANÜSTÜ DİYALEKTİĞİ

İnsan topluluğunda birinci diyalektik moment, evrim (tekâmül)dir. Evrim, yavaş birikimle olur. Devrim ise, diyalektiğin ikinci gelen, fakat ansızın sıçrama ile altüstlük yaratan momentidir. O sebeple devrim en beklenmedik olaylara gebe olur. Savaşta da az çok bu böyledir.

Yukarıda belirtilen savaş ile devrim arasındaki farklar, sonra bu farkların zıtlarına dönüşü bize bir şey gösteriyor. Devrim savaştan çok daha müthiş bir diyalektik SİÇRAMA'dır. O kadar ki, savaş biraz zorlanırsa savaşlıktan çıkıp devrime dönebiliyor.

Onun için savaş bir inkâr ise, devrim en keskin biçimleriyle inkârın da inkârını getirir. Savaşta kolay kolay görülmemiş zıtlıkların bir arada bulunuşu devrim için olağan şeydir.

Devrimin savaşa oranla en yaman farkı: dehşetli surette çok daha KOMPLEKS oluşudur. Devrime bakarak savaş az çok yalındır. Savaşta sınır bellidir, cephe bellidir, kumanda ortadadır, ordular karşı karşıyadır. Vatandaş harbi olan devrim; vatandaş ilişkileri kadar çok yanlı ve karmakarışık olur. Devrimde sınır diye bir şey ortada yoktur. Cepheler iç içe girmiştir. Ordu henüz kurulmaktadır. Kumanda, bütün bu olağanüstü diyalektiğin oluşunu bütünüyle kavramadıkça şaşkına dönebilir.

"Müstesna denecek tarzda karışık şartları bulunmayan devrim olmaz. Devrim, hatta o kadar komplike değilmiş gibi görünen şartlarla başladığı zaman bile, gelişimi sırasında DAİMA MÜSTESNA TARZDA kompleks şartlar yaratır." (Lenin, **Bolşevikler Devlet İktidarını Muhafaza Edebilirler mi?, 1917 Aralık sonu**, c. XIV, s. 242)

Savaş da, devrim de yalnız inkâr değil, aynı zamanda inkârın inkârına varır. Ancak savaş, bütün biçimleriyle çok yüzeyde kalan SİYASİ bir olaydır ve en çok SINIRLAR üzerinde birtakım değişiklikler koymak yoluyla inkârlar yapar. Devrim, insanlığın en derin ekonomi temelini sarsarak bütünüyle sosyal hayatı altüst eden bir inkârın inkârıdır. Onun için devrim, savaşa nispetle olağanüstü şaşırtıcı oluşumlar gösterir.

Şimdi bir cephede bulunanlar az sonra devrimin akışıyla birbirlerine düşman kesilebilirler. Derebeyliğe karşı patron, işçi, esnaf, köylü, aydın birlikte savaşurlar. Patronluk iktidara geçer geçmez, o birlik

dağılır. Eski silah arkadaşları arasında önüne geçilmez ayrılıklar ve mücadeleler başlar.

Olağanüstü şartlar deyince, pratik olarak sosyalist devrimlerde en çok göze çarpan başlıca iki grup olaylar ortaya çıkar:

- 1) Devrim diyalektiğinin olumsuz yanları,
- 2) Devrim diyalektiğinin olumlu yanları...

A) Devrim Diyalektiğinin Olumsuz Yanları:

Savaşta bir tarafın kuvveti ne kadar büyük olursa, karşı düşman tarafın direnci (mukavemeti) o kadar küçülür ve çabuk kırılır. Devrimde iş tersine gider. Devrimin kuvveti ne kadar büyükse, karşı devrimin, irticain dayanışı ve azışı o kadar çoğalır.

"Başkalarında olduğundan çok bizim devrimimiz şu kanunu teyit etti: Devrimin kuvveti, hücumun gücü, devrim zaferinin enerjisi, azmi ve hıncı (porjestvo: şahlanışı) burjuva tarafında mukavemet kuvvetini topyekûnuyla güçlendiriyor." (Lenin, **IX. Parti Oturumunda RKP'nin MK Tutanağı**, c. XVII, s. 67)

Savaşta yenilen bir memleketin üstün sınıfları, sosyal bakımdan, galip ülkenin üstün sınıflarıyla aynı durumdadırlar. Galipler üstün sınıfların savundukları rejim içinde az çok uzlaşıp çıkarlarını beş aşağı on yukarı sağlayabilirler. Belki eskisinden daha azca kâr etmekle kalınır. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Alman sanayicileri galip Amerikan ve Fransız kapitaliyle pekâlâ anlaşabildiler. Gözlerini açıp kârlarını yükselttiler. O aşırı kârdan azıcık haraç vermekle, saltanatlarını ve sömürülerini sürdürdüler.

Almanya'da devrim olsaydı, bütünüyle kapitalist sınıfı kökünden yok olacaktı. Alman Finans-Kapitali uluslararası kapitalle her zaman işleri kırışabilirdi. Onun devrimle anlaşmasına imkân yoktu. Onun için Alman egemen sınıfları, muazzam Alman donanmasının SOLDATEN-RAT (Asker Şuraları) tarafından ele geçirilmesindense, İngiliz düşmanına teslim edilmesini göze aldılar. Yeter ki, bu donanma Alman devrimcilerinin emrine geçmesin.

Hele "Dröledguerre" (Blitzkrieg: Yıldırım Savaşı) adı verilen ilk günlerdeki İkinci Dünya Savaşı'nda üst sınıfların gizli flörtleri büsbütün daha itçe şekillere büründü. Nazi saldırısı önünde koskoca Fransız ordusu, muazzam Majino Hattı ile birlikte, göz göre göre torbada kekliğe çevrildi. Her iki dünya savaşında Fransız ve Alman şirketleri kendi genelkurmaylarıyla gizliden gizliye bombardıman edilecek ve edilmeyecek yerleri tespit edebildiler.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra devrim geçiren her memlekette; İtalya'da, Macaristan'da, Bulgaristan'da, Lehistan'da, Almanya'da dev-

rim düşmanlığı en azgın biçimlere girdi. Modern Tarihte görülmemiş derecede alçak ve koyu bir irtica, Faşizm biçiminde kendi burjuva kanunlarını bile köklerinden yoldu. Nerede devrim canlandı ise, orada ulusal ve uluslararası kıskırtmalar, gizli açık yardımlarla faşizm metotları denendi. Yunanistan, İspanya gibi küçük ülkelerde devrim düşmanlığı resmen uluslararası zorla yerleştirildi.

Fransa gibi kendi iç kuvvetleriyle devrimin kabarışını durduramayan ülkelerin egemen sınıfları, savaştıkları düşmanı imdatlarına çağırdılar. 1870 Savaşında, Fransız burjuvazisi Paris'te kurulan Halk Komunası'nı yıkmak için, Bismark Almanyası'nı serbest bıraktı. İkinci Dünya Savaşı dolayısıyla aynı sosyal devrim belirtisi sezilir sezilmez, Fransız burjuvaları, Fransız Genelkurmayı'ndaki adamlarıyla anlaşarak, daha zorbaca devrim düşmanı olan Alman Nazileri'ne karşı Fransa'yı mağlup ettirmek için ellerinden geleni yaptılar. Fransız sanayicileri, fabrikalarını yakmaması şartıyla, Hitler'in Paris'e ve bütün Fransız vatanına girmesini, devrimci Fransız işçilerini kanla bastırıp yenmesini kabul ettiler. Teslim oluş merasiminin başına en ünlü şanlı generallerini, mareşallerini geçirdiler.

Devrimin bu çelişkili karakteri, ileri hareket için çok OLUMSUZ ve aşırıca TEHLİKELİ bir şey olur. Ama hayatta tek başına olumsuz kalan hangi gerçeklik olabilir?

B) Devrim Diyalektiğinin Olumlu Yanları:

Karşı devrimin (irticain) aşırı olumsuz direnme tehlikesine karşı, devrimin başka karakterleri ve kuvvetleri dengeyi kurar. Hatta denilebilir ki, devrim diyalektiğinin olumsuz yanı ne kadar büyük ve yaman olursa, olumlu yanı da en az o kadar büyük ve yaman olur. Olumlu yanları iki grupta toplayabiliriz:

- 1) Yedek güçler grubu,
- 2) Çelişkileri hal [çözme] grubu...

1- Devrimin Yedek Güçleri:

Savaş sırasında dövüşen taraf ancak kendi dostları arasından yardım görebilir. Karşı düşman cephe, düşmanla müttefik olan kuvvetlerden fayda bekleyemez.

"Devrim savaşını öteki savaşıardan ayıran şudur: Devrim savaşı başlıca yedek güçlerini daha dün devrim düşmanıya müttefik olanlar kampından çıkarır." (Lenin, **Devrimin ilk Zaferi**, 19.10.1905, c. VI, s. 542)

Savaşta düşman cephesinde ve düşman içinde beri tarafın adamları bulunabilir. Fakat o adamlara casus denir. Casuslar, ya düşman tarafın kendi fedaileridir yahut birtakım satılık serserilerdir. Hepsisi de gerçek kuvvet olmaktan ziyade, bir tarafın kuvvetine yol gösterirler.

Devrim zamanı ise, bizzat irtica (karşı devrim) ile müttefik olmuş kitleler arasında devrime destek güçler bulunur. Mesela, genellikle küçükburjuvazi burjuvaya yakın olan bir sınıftır. Büyük burjuvazinin fırsat buldukça fıskırdığı köktür. Kodaman burjuvalar işçi kadar, bazen daha fazlasıyla köylüleri ve esnafları teker teker yakalayıp sıkboğaz ederler. Ona rağmen burjuva devrimlerinde veya devrimden sonra, birçok esnaf ve köylüler kendilerini soyan burjuvaların kampında bulunabilirler.

Buna karşılık İşçi Sınıfı kesin kararlar devrim hareketine girdiği zaman, bir gerçek kuvvet olduğunu gösterir göstermez, geniş küçükburjuva tabakalarının arasından gelmiş müttefikleri artırır. Çünkü küçükburjuvazinin ideali olan demokratik devrimi ancak İşçi Sınıfı tamamiyle gerçekleştirdiği gün, ikircikli küçükburjuva kitleleri düşman irtica kampından proleter devrimi cephesine geçerler. Böylece devrim büyük bir YEDEK GÜÇ (İhtiyat Kuvvet) kazanır.

Bu düşman kampından kazanılmış destek güçler, burjuvazinin artan direnme kuvvetini ve tehlikesini karşılar. Devrimin gücü oranında artan irticanın direnci azdikça, baskı ve soygun artar. Sovyet Devrimi günlerinde Çar generalleri, yetmiş yedi buçuk emperyalist devletin yardımı ile Rusya halklarına karşı yapmadık eziyet bırakmadılar. O zaman bu ağır irtica baskısı kendi kampında derin hoşnutsuzluklara kapı açtı. Tedirgin olan büyük halk yığınları devrimden yana çıkıp destek güç oldular.

Bir memleket içinde, İşçi Sınıfının küçükburjuvaziye ve özellikle köylülüğü burjuva kampından kendi cephesine çekmesi gibi, dünya içinde yapılan emperyalizme karşı mücadelelerde ulusal hareketlerin devrime destek güç olmaları daha az önemli değildir. Doğrusu, birçok sömürge ve yarıömürge hareketleri, esasına bakılırsa, o yerlerdeki milli burjuvazilerin derebeyliğe ve yabancı sermayeye karşı bağımsızlık kazanmalarıdır.

Milli hareketlerin, son duruşmada birer burjuva hareketi olarak başlaması budur. Proletarya devrimi, kendisinin doğrudan doğruya düşmanı olan emperyalist burjuvazilere karşı milli uyanışa kavuşan yerli kapitalistlerin teşkil ettikleri destek güçlerden yararlanır. Böylece, aslında burjuva karakterli olan sömürge isyanları, milli kurtuluş hareketleri, İşçi Sınıfının kapitalist düzenine karşı açtığı devrim savaşına yardımcı olur. Bu destek güçler sayesinde devrim zafer kazanır.

2- Çelişkilerin Çözümü:

Savaş da, devrim de insan toplumunda kördüğüm olmuş bir çıkmaza yol açmaktır. Sosyal kördüğümüleri çözmek, her iki durumda zorla yapılır. Yalnız savaş, her iki düşman memleketin üstün sınıf-

larının çıkarları uğruna patlak verir. Devrim ise, alt ve üst sınıfların arasındaki zıtlıklardan doğar.

Savaşta bir taraf mağlup edilince, mesele galip taraf lehine halledilir. Devrim, zıtlıkları kitlelerin doğrudan doğruya mücadelesiyle halleder. Devrimin meseleleri halledişi, savaşın kördüğüm çözülüşünden iki karakterle bambaşka olur:

- a) Kesince halletmek,
- b) Evrensel halletmek.

a) Zıtlıkların Kesince Halledilişi

Savaş iki memleket arasındaki zıtlıkları hem geçici bir zaman için, hem de ancak üstünkörü olarak halleder. Aynı zıtlığın derin kökleri olduğu gibi kalır. Bu kökler, çok geçmez yeniden filizlenirler ve bu sefer eskisinden daha müthiş biçimde savaşlara kapı açılır.

Mesela Birinci Büyük Dünya Savaşı, Alman Emperyalizmi ile İngiliz Emperyalizmi arasındaki dünyayı paylaşma zıtlıklarını gelgeç olarak sözde Anglo-Saksonlar ve Fransızlar grubu lehine bastırdı. Bu görüş-nüştü. İşin içyüzünde zıtlık ortadan kalkmadı; zıttın bir ucu baskı altına alındı, susturuldu.

20 yıl sonra aynı zıtlıklar aynı emperyalist devletler arasında tarihin o zamana dek yazmadığı kadar müthiş bir İkinci Dünya Savaşı'na kapı açtı.

İş o kadarla kalmadı. Dünya Savaşları, kapitalizmin dünya sömürgelerini ve pazarlarını yeni kuvvet dengelerine göre paylaşmak için açıldı. Her kapitalist devleti, üstün gelirse daha büyük bir sömürge, daha geniş bir pazar elde ederim umuduyla insanlığı kana boyadı. Ne-tice ne oldu? Savaş biter bitmez, hatta savaş bitmeden sosyalist devrimler patlak verdi. Ezilen İşçi Sınıfı, kurtuluşunu başarıp iktidara gelince, halden anladığı için, yeryüzünde ezilen bütün uluslara ve sömürgelere ayaklanma örneği oldu. Ulusal kurtuluş hareketleri ve sömürge ayaklanmaları patlak verdi. Bu sefer emperyalizm tam Dimyat'a pirince giderken evindeki bulgurundan oldu. Daha fazla sömürge ve pazar yutacağım derken, elindeki sömürgeleri ve pazarları da kaçırdı.

Gerçek bir devrim ise, kendisini yaratan zıtlıkları bir daha geri dönmemesine, kesin ve nihai olarak kesip atar. Mesela, 1789 Fransız Büyük Devrimi, kendisinden önceki Derebeylik düzenini tâ kökünden kazıdı ve kestirmece yok etti. Kapitalizmin en son zaferine yol açtı. O zamandan beri Fransa'da artık ikinci bir Burjuva devrimine hacet kalmadı.

1917 Büyük Sovyet Devrimi, Rusya'da kapitalist düzenini tâ kökünden, geri gelmemesine yok etti. Sosyalizmin son zaferine yol

açtı. O zamandan beri Rusya'da ikinci bir Sovyet devrimine yer kalmadı. Ve bu gerçek şöyle ifade olundu:

"Devrim, devlet hayatının kavgalı meselelerini doğrudan doğruya sınıf mücadelesi ve kitle mücadelesiyle kesin şekillerine kadar halleder. Yoksa, bunu yapmadıkça, kitle hürriyeti ve kitle silahlanması mümkün olamazdı." (Lenin, **Anayasa İllüzyonlarına Dair**, 27.07.1913, c. XIV, Ks. 2, s. 25)

b) Evrensel Hallediş

"Savaş, kendi konusunu, yani savaşı doğuran zıtlıkları yok etmez. Gelgeç olarak BASKI altına alır", dedik. Fakat oracıkta kalmaz. Savaş, kendisini doğuran zıtlıkları kaldırmak şöyle dursun, tersine gittikçe tüm yeryüzüne doğru yayılır. Savaşın sebepleri ve kendisi iki memleket arasında görünürken, bir patladı mı öteki memleketlere de yayılır. Savaş, tezatları [çelişkileri] dünya ölçüsünde hallolmak şöyle dursun, büsbütün kangrenleşir. En sonunda kapitalizmin iç ufuneti [cerahati] galipler için de, mağluplar için de; bir yandan sosyalist devrimlerle neticelenir, öbür yandan sömürge ayaklanmaları ve ulusal kurtuluş hareketleriyle büyür.

Devrimin bir özelliği de, kendisini doğuran zıtlıkları devrimin patladığı yerde yok etmek, hem kesin biçimde yok etmektir. Fakat o kadarla kalmaz. Aynı zıtlıkları başka memleketlerde ve tüm evrende dahi yok etmeye doğru yollar açar.

Her büyük devrim, kurduğu düzeni istese bile evrenselleştirmekten, evreni kaplar hale getirmekten geri kalamaz. İktidar mevkiini bir varlıklı sınıfın elinden (Derebeyilerden) başka bir varlıklı sınıfın eline (Kapitalist sınıfına) geçiren Fransız Burjuva Devrimi, Fransa'da kalmayıp dünya ölçüsünde yankılar yaptığı ve yayıldığı için "BÜYÜK" adını aldı.

Bütün dünya gericiliği (irtical) ve Fransız burjuvazisinin rakipleri Büyük Fransız Devrimi'ni boğmak istediler. O zaman bu devrim düşmanı saldırılar hiç farkına varmaksızın Fransız burjuva hürriyet ve demokrasi devriminin dünyaya yayılmasına sebep oldular. Ortaya çıkan bir Napoleon avantürüyesi [maceracısı], başka memleketlerde uyanan burjuvaların pasif direnmeleri yardımıyla, bir anda cihangir oldu. Fransız devrimini Orta Avrupa'dan Rusya içlerine dek götürdü. Burjuva devrimlerinin geri ülkelerde hayranlık uyandıran kahramanı ve şampiyonu sayıldı.

"Muzaffer olduktan sonra cebe konulacak ve defneleri [defne dalından çelenkleri] üstüne yatılacak bir devrim tarihi olmadı. Her kim bu çeşit devrim fikirlerini düşünüyorsa, o kimse yalnız devrimci olmakla kalmaz, İşçi Sınıfının da en beter düşmanı olur. (...)

Devrim, gayet ciddi olan imtihanını olay, mücadele ve dövüş içinde geçirir. Eğer sen ezilen ve sömürülen sınıfla sömürücülerin iktidarı-

nı kaldırmak fikrinde isen, eğer sen insanın insanı soyup işletmesini alaşağı etme davasını sonuna erdirmeye karar vermişsen, şurasını iyi bilmen lazım gelir: Sen, bütün dünya smrclerinin kaldırılmasına arka vermelisin ve ancak mücadelede sıkı durmak üzere hücumu güçlendirmeye ve yeni fedakârlıkları göze almaya hazır isen devrimcisin, aksi halde kendini yok bil (parçalanırsın: tediya razdavyat)." (Lenin, **Sovyetler İktidarının Başarısı ve Gerçeklikleri**, 13.03.1919, c. XVI, s. 69-70)

İKİNCİ BÖLÜM

DEVİRİMLERİN TARİFİ VE AÇIKLAMASI

Devrim nedir?

En basit şekliyle devrim; sosyal bir değişiklik yapmak için belirli şartlar ve yöntemlere göre yapılan bir savaştır.

Bu tanımlamada üç deyim var:

- 1) Değişiklik,
- 2) Savaş,
- 3) Şart ve yöntem...

Savaşın ne olduğunu ve devrimden nasıl ayrıldığını gördük. Her sosyal değişiklik yapan savaş devrimdir. Fakat her sosyal değişiklik devrim midir?

Hayır.

Öyle ise, devrimi anlamak için, onun önce nasıl bir sosyal değişiklik ve nasıl bir savaş olduğunu, dolayısıyla de hangi şartlar ve metotlarla gerçekleştiğini arayıp bulmalıyız.

I- DEVRİM DEĞİŞİKLİĞİ

İnsan topluluğunda başlıca iki türlü değişiklik vardır:

- 1) Reformlar (ıslahatlar),
- 2) Devrimler (revolusyonlar)...

Reformla devrim arasındaki farkı bulmak, devrimin ne olduğunu daha iyi kavramaya yarar.

A) Reform ve Devrim Nedir?

"Devrim (insan toplumu içinde geçtiğine göre) bir sosyal değişiktir", deyince ne anlıyoruz?

Evrende olan bütün değişiklikler başlıca iki aşama geçirerek olurlar:

1) Tedrici tekâmül (evrim), zıtlıkların basamak basamak birikme aşamasıdır. Buna NİCELİKÇE BİRİKME denir. Ana karnında tohumun çocuk haline gelinceye kadar geçirdiği gebelik devrinin değişiklikleri bir evrim, yahut nicelikçe birikiştir.

2) Devrim, eski nitelikten bambaşka olan yeni bir niteliğe atlayıştır. Bu sıçramaya NİTELİKÇE DEĞİŞME denir. Çocuğun ana karnından dış dünyaya gelmesi, gürültülü ve kanlı hadiselerle doğması bir devrim, bir nitelikçe değişiktir.

İşte gerek doğada, gerek toplumda bütün değişiklikler bu iki aşamalı evrelerden, iki basamaklı konaklardan birisi yahut ötekisi biçiminde görülür. Bu iki konaktan birincisi olmaksızın, yani nicelikçe birikme olmaksızın, ikinci konak, yani nitelikçe değişme meydana gelemez.

Toplum içinde nicelikçe birikme şeklinde olan derece derece evrim döneminin değişikliklerine REFORM (Islahat) denir. Bir insan topluluğunun rejimi sosyal bir niteliktir. Bu rejim düzeni içinde kalmak şartıyla olan değişiklikler Reform adını alır.

Mesela, işçi ile patron arasındaki işgücünü satıp ücret almak ve işleyici karşısında işletici olmak ilişkileri baki kalmak şartıyla, topluluğumuzda birçok değişiklikler olur. Bunlar hiçbir zaman kapitalist düzenini değiştirmez. Sermayenin emeği işletip soyması ve sömürmesi niteliğini ortadan kaldırmaz. Fes atılır, şapka giyilir; Arapça harfler gider, Latince harfler gelir; Sultani mektebi adı kalkar, okul Lise olur;

Aşar kaldırılır, yerine Arazi Vergisi konur; eski Ceza Kanunu batır, yeni Ceza Kanunu çıkar... Bütün bu değişiklikler sırasında işçi gene eskisi gibi başka bir şahsa ait fabrika veya mağaza yahut toprakta çalışmak için işgücünü satarak geçiniyorsa, düzen, rejim olduğu gibi kalmıştır. Devrim yoktur. Çünkü işçinin alını yazısı gibi, memleketin siyaseti, idaresi, kanunları da kapital sahiplerinin emrindedir.

Öyle ise, sosyal düzenin niteliği değişmemiştir. Eski rejim niteliği içinde birtakım evrim hamleleri yapılmıştır. Bu hamleciklere devrim değil, reform denir. Ama Türkiye'de bir zamanlar Avrupa Emperyalistleri'nin dayatmasıyla birtakım uydurma değişikliklere, hiçbir şey değiştirmeyen gevezeliklere hep Islahat (Reform) adı verilmişti. Onun için, sahiden ufak tefek değişiklikler yapılmak istendiği vakit, bunlara Reform anlamına gelen Islahat adını vermek gülünç kaçacaktı; İnkılâp (Devrim) denildi. Hâlâ da inkılâp (devrim) sözcüğünün reform mu, yoksa devrim mi olduğunu herkes bol bol karıştırmaktadır.

Eğer toplulukta görülen değişiklik sosyal düzenin temelinde, rejimin niteliğinde olursa, o değişikliğe devrim denir. Mesela, bütün fabrika ve işletmelerin İşçi Sınıfına, toprakların çalışan köylülere geçmesi, siyaset ve devlet idaresinde işçi ve köylülerin egemen olmaları, sermaye ve büyük arazi sahiplerinin ortadan silinmeleri kökten bir altüstlüktür, bir nitelik değişmesi, bir devrimdir.

Reformu kim yapar?

Reformu, bir topluluğa egemen olan sınıflar ve zümreler yapar. Mesela, kapitalizmde reformlar bizzat kapitalist sınıfları tarafından kanunlaştırılır. Gerçi bu reformlar da tevekkeli [nedensiz, rastgele] değildirler; daima aşağıdan gelen zorla, yani halk tabakalarının hoşnutsuzluğunu önlemek için yapılırlar. Ama reformları yapanlar ve formüleştirenler, kabul edenler yukarı sınıflardır.

Yukarı sınıflar reformu niçin yaparlar?

Aşağıdan gelen zoru yumuşatmak için, halk hoşnutsuzluğunu önlemek için, tek sözle, eski rejimi muhafaza edip devrim altüstlüğüne meydan vermemek için.

Devrimi kim yapar?

Bir toplulukta mahkûm olan sınıflar ve zümreler yapar. Mesela, kapitalizmde devrim, işçilerle fakir köylülerin elele verip silaha sarılmalarıyla başarılır.

Devrim niçin yapılır?

Egemen sınıfların direncini kırarak eski rejimi yıkmak ve onun yerine daha ileri, daha yeni bir rejim kurmak için.

B) Devrim ve Reformun Sınırları Diyalektiktir

Yukarıda yapılan tanıma göre, devrimle reform arasında tam bir zıtlık vardır. Reformu, üstün sınıflar kendi düzenlerini korumak için yaparlar. Devrimi, alt sınıflar ortadaki rejimi kökünden değiştirmek için yaparlar.

Öyle ise, reform mademki devrimin zıddıdır, devrimciler her türlü reformun düşmanı mı olmalıdırlar?

Hiçbir vakit. Reformla devrimin karşılıklı ilişkilerini yukarıda gördük. Bir reform mutlak surette ve toptan, yani her zaman için ve her yerde hemen iyi yahut kötüdür denilemez.

"Reform anlayışı şüphesiz devrim anlayışının zıddıdır. Bunu unutmak, her türlü tarihi muhakemelerde insanı daima pek ciddi yanlışlara götüren iki anlayış arasındaki sınırları unutmak olur. Fakat bu zıtlık mutlak değildir. O sınırlar ölü değil; canlı, ilerleyen sınırlardır. Onları tek başına her somut ahval ve şerait (durum ve şartlar) içinde tayin etmek lazım gelir." (Lenin, **Jübile Münasebetiyle**, 1911 Şubat, c. XI, Ks. 2, s. 235)

Bu tanımla iki şey öğreniyoruz:

- 1) Reformun bir sınırı vardır;
- 2) O sınır zaman ve mekân şartlarına göre değişir...

Birincisi: "Reformun bir sınırı vardır" deyince, şunu anlıyoruz. Tedrici tekâmül (evrim) gibi, reform da bir düzeye ve sonuna kadar gidemez. Belirli bir olgunluk ve birikme döneminden sonra reformlar mutlaka bir devrim altüstlüğüne varırlar.

Mesela, bir atmosfer basınç altında ısınan su, 99 dereceye kadar "evrim" veya "reform" diyebileceğimiz şekilde iç ısını yavaş yavaş değiştirerek eski halini muhafaza eder. Fakat 100 derecede ısınır ısınmaz, artık su bir derece daha fazla "reform"a, yani hararete dayanmaz. Ani bir kaynama patlak verir.

Doğada olduğu gibi, toplumda da değişikliklerin böyle bir "galeyan noktası", "kaynama derecesi" vardır. O dereceye reformun sınırı denir. O sınıra erişildikten sonra, artık beklenemez. Reformdan bir devrimin çıkması gerekir.

Toplumun gidişini kavramak için birinci şart; reformla devrimin o belli edilmesi gereken sınırını kestirmekle özetlenebilir.

İkincisi: "Reform sınırı canlıdır", deyince neyi anlıyoruz?

Gene klasik su örneğini ele alalım. Suyun kaynaması kadar basit bir olayda bile, her zaman ve her yerde yürür, mutlak bir sınır yoktur. Çocuk kitaplarında suyun yuvarlak hesapla 100 derecede kaynadığı söylenir. Ancak, kaynama derecesi suyun ve hararetin içinde buldukları birçok şartlara bağlıdır.

Kaynama derecesini belli eden şartların birisi de "atmosfer basıncı"dır. Suyun üzerindeki basınç bir atmosfer olduğu zaman, su 100 derecede kaynar. Ama suyun üzerindeki hava ağırlığı arttıkça, kaynama sınırı olan hararet derecesi de gittikçe çoğalır. Tersine, basınç azaldıkça, kaynama derecesi düşer.

Su kadar basit bir cisim için bile kaynama sınırı böylesine şarta bağlı olunca, insan topluluğu gibi binbir ilişki ve zıtlıkların kasırgalar çevirdiği alanda ne çok şartlar bulunacağı kendiliğinden anlaşılır. Bütün sosyal davranışlarda o şartları ve sınırları tayin edebilmek başlıca önem taşır.

Her reformun nerede bittiği ve devrimin nerede başladığı genel bir kural ile formüleştiremez. Her tek olayda ayrı ayrı açıklamalar yapmak ister.

C) Sınırı Tayin Eden Şey Devrimin Gücüdür

Reformla devrimin sınırı, değişiklik geçiren elemanların kuvvet derecesine bağlıdır. Bir memlekette değişiklik isteyen ve değişiklik geçiren canlı elemanlar, devrimci sınıflar ve zümrelerdir. Devrimci elemanlar nerede zayıf iseler, orada reform olur; nerede kuvvetli iseler, orada devrim olur.

Mesela, Türkiye'de "TANZİMAT" hareketi, Derebeylik içinde yapılmış bir reform idi. Osmanlı derebeyliğine Tanzimat yıllarında kafa tutacak bir burjuva sınıfı yoktu. Halk tabakalarını Derebeyliğe karşı ardından sürükleyecek güçte bir kapitalizm gelişmemişti. Onun için, Tanzimat devrinde birkaç Osmanlı aydını Avrupa sermayesine dayanarak Türkiye'de sermayeye ufak tefek "hayat hakları" sağlamaya çalıştı.

1908 Meşrutiyet devrinde; İstanbul, Selanik, İzmir gibi önemli ticaret merkezlerinde oldukça gelişkin bir Komprador burjuvazi teşekkül etmişti. Dış tehlikelerin artması, aç kalmak tehlikesine düşen yarisömürge Osmanlı okuryazarları arasında derin hoşnutsuzluk uyandırdı. Osmanlı burjuvazisi bu hava içinde kitlelerin rejime karşı hoşnutsuzluğunu az çok sezdi. Bu sayede kalabalıkları harekete geçiren bir siyasi devrim görüldü.

Gene bunun gibi, mesela Rusya'da:

"1861 yılının Şubatı Derebeyi reformu oldu. Bunu bizim liberaller 'barışçıl' reform diye süsleyip püsleyebilirler. Çünkü Rusya'da o zaman devrim hareketi yok denecek kadar zayıftı. Oysa, ezilen kitleler arasında devrimci sınıf henüz yoktu." (Lenin, **Bin Dokuz Yüz On Bir**, c. XI, Ks. 5, s. 260-261)

1905'te ise mesele değişti. Kanlı bir devrim patlak verdi:

"Çünkü, 1861 yılının tek tek devrimcileri unutulabilirler; fakat, 1905 devrimi asla unutulamaz. 1905 yılı, Rusya'da devrimci sınıf, proletarya büyümüşü. Bu sınıf, köylü kitlelerine de yaptıkları devrimci harekette arka çıkmayı düşündü. Herhangi bir memlekette devrimci sınıf büyüdüğü zaman, o sınıf takiplerle ezilemez; o sınıf ancak bütün memleketin yok edilmesiyle mahvedilebilir ve ancak mağlup olarak ölebilir."**(agy.)**

Daha açıkçası, bir memlekette değişiklik eğiliminin bir reform hareketi mi, yoksa bir devrim mi doğuracağını tayin eden şey, o memleketteki DEVRİMCİ SINIF'ın varlığı ve gücüdür. Devrimci sınıf henüz yoksa, yahut "yok denecek kadar zayıf" ise, orada reform mümkündür. Devrimci sınıf yeterince ve kuvvetli ise, devrim olur.

Her memlekette devrimci sınıfın varlığı ve gücü özel araştırmalar ister. Şimdiye kadar geçen modern devrim tecrübelerinden çok şey anlaşılır. Anlaşıldığına göre, bir memleketteki devrimci sınıfın VARLIĞI, o memlekette genellikle İşçi Sınıfının ve özellikle sanayi işçilerinin tüm nüfusa oranı ile ölçülür.

Bir memlekette devrimci sınıfın GÜCÜ, o oran ve kuvvet göz önünde tutulmak şartıyla, İşçi Sınıfının bir memleket içindeki, söz yerinde ise, TOPOGRAFYASI ile hesaplanabilir.

İşçi Sınıfının topografyası, işçilerin bir memlekette belirli bölgelerde ve işletmelerde derli topluluk, temerküz [yoğunluk] derecesidir. Bir memlekette ortalama her işletme başına düşen işçi sayısı, İşçi Sınıfının stratejik topografyasını belirtir.

İşçi Sınıfının varlığına ve gücüne, başka şüphesiz birçok maddî, manevî sosyal ve tarihî sebepler de tesir eder. Ancak bu hususta şöyle bir kural konulabilir: Bir memlekette İşçi Sınıfının sayısı tüm memleket nüfusuna oranla ne kadar çoksa ve bu sayıdaki işçiler ne kadar daha fazla belirli üretim merkezlerinde ve daha büyük fabrikalarda kalabalıkça derli toplu bulunursa, devrim kuvveti o kadar büyük olur. Reform yerine devrim imkânı o oranda çoğalır.

Yalnız, tekrar edelim, İşçi Sınıfının sayıca oranını ve yoğunlaşma topografyasını bulmak için, her memlekette ayrı ayrı ve etraflıca araştırmalar yapılmalıdır, ezbere hükümler yetmez. Bir memlekette belirli bir zamanda hissedilen değişme eğiliminin devrim hareketine varıp varmayacağı, devrimin kendine has belirtileriyle (alametleriyle) anlaşılır. O belirtileri aşağıda "DEVRİM DURUMU" ayırımında göreceğiz.

D) Reformun Mihenk Taşı Devrimdir

Buraya kadar söylediklerimizden ne çıkar?

Reformun takdir-i kıymeti, değerlendirilmesi, yani mihenk taşı çıkar.

Ne oportünistler gibi, sadece reform yeter denilebilir; ne de alelum [genellikle] küçükburjuva palavracıları anarşistler gibi, reforma hiç lüzum yok denilebilir.

Birincisi: Reform hiçe sayılmaz. Çünkü, birikmeden devrim, hız almadan atlayış olamaz.

Mesela, bizde 1923 Cumhuriyet değişikliğinden beri türeyen bir takım fikir şarlatanları çıktı. Bunlar, "eşsiz ve örneksiz devrimci" görünmek sevdiğine düştüler. Gerek Tanzimat ve gerekse Meşrutiyet hareketlerine karşı tikslenme afokonları geçirdiler. Onlara göre, Tanzimat bir ortaoyunudur, Meşrutiyet sokağı velveleye veren bir "cemm-i gafir" (kara kalabalık) kargaşalığıdır.

Oysa, Meşrutiyet devrimi mantıklı neticelerini veremedi. Hele Tanzimat sanki ölü doğdu. Ancak, şüphe yok ki, şayet Tanzimat hareketi başlamasaydı, Meşrutiyet devrimi gelmezdi. Gene, Meşrutiyet devriminin attığı temeller Dünya Savaşı içinde Anadolu burjuvazisinin gelişmesine dayanak olmasaydı, bugünkü Cumhuriyet şekli mümkün olamazdı.

Nitekim, Rusya'da dahi 1861 Reformu, değişiklik isteyen elemanların pek cılız ve bilinçsiz bir hareketi idi. Ortaçağ damgasını taşıyordu:

"Fakat, bilinen sosyal elemanların cılızlığı çerçevesi içinde kalan bu reform, bütün karşı koymalara ve engellere bakmayarak, o elemanların daha ileriye doğru gelişmeleri için gereken şartları yarattı; eski zıtlıkların üzerinde rol oynadıkları temeli genişleten, o tezatların "rol oynayış"larına bilinçli bir surette katılabilecek halk sınıflarının, tabakalarının, gruplarının ufkunu genişleten şartları yarattı." (Lenin, **Jübile Münasebetiyle**, Şubat 1911, c. XI, Ks. 2, s. 236)

Onun için, reformu gelişi güzel inkâr etmek, anasız babasız çocuk doğmasını istemek, karanlıkta geçtiği için ana karnındaki hayatı ve gebeliği lüzumsuz saymaya benzer.

İkincisi: Reformu kendi başına yeten, devrime hacet kalmaksızın sosyal meseleleri halleden bir değişiklik sanmak, reformu hiçe saymaktan daha sık ve daha tehlikeli bir sapıtmadır. Reformu istememek; gebe kalınmadan doğum beklemeye benzerse, reformdan başka bir şey beklememek dahi; çocuğun ana karnında ilânihaye [sonsuz kadar] kalmasını, yani hiçbir zaman doğmamasını arzulamaktan farksızdır.

Herkes bilir ki, belirli bir müddet sonunda doğum denilen devrimle neticelenmeyen her gebelik, çocuğun ölümü ile sona erer. Tıpkı öyle, belirli evrimi hazırlayan reform devrime varmazsa, sosyal gelişme dejenere olur. Reform, irtica haline gelir. Bu yüzden devrimin ölüm kılımı kertesinde gerekliliğini, önemini inkâr eden islahatçılar REFORMİST adıyla gericiilerin en kurnazı ve en korkuncu sayılırlar.

İşte reformun takdir-i kıymeti, yani bir islahatın değerini biçmek, yukarıda anlatılan iki uçtan sakınmakla olur. Gerçek devrimciler ne devrim şarlatanıdırlar, ne de reformisttirler. Gerçek devrimcilere göre her sosyal hareket gibi reform da devrim açısından incelenir ve ölçülür. Çünkü reform devrime tabidir.

Reform devrimciler tarafından ve devrim için yapılırsa, tarihî bir değer ve ileri bir adım kazanır. Reform devrime karşı olursa, devrimi önlemek için yapılırsa, gericiliğin domuzudur. Bu gerçek şöyle düsturlaştırılır [kurallaştırılır]:

"Devrimciler, her türlü reformları yaratan kuvvetin şefleridirler. Reformlar; devrimci mücadelenin ikinci derece ürünleridirler." (Lenin, **Köylü Reformu ve Proleter-Köylü Devrimi**, 01.04.1911, c. XI, Ks. 2, s. 266)

Bu formüle göre; bir reformun ileriye yahut geriye doğru hareket olup olmadığını anlamak için elimizde tutacağımız mihenk taşı, devrimdir. Reformun gerçek değerini, devrimle olan ilişkisi ortaya çıkarır. Bir reform devrime yarıyorsa, yani devrimci elemanları geliştiriyorsa, devrimi yaratacak zıtlıkların temelini genişletiyorsa, devrimci elemanların bilincini uyandırıyor, gözlerini açıyorsa, o reform devrimci, ileri bir harekettir.

Gerçi hiçbir reform devrim değildir, ama devrime zemin hazırlaması bakımından, o zeminin yok olduğu yerler için zorunlu bir evrimdir. Tersine, devrim şartlarına erişmiş bir yerde devrim olacağı zamanda sırf o devrimi körletmek için reform yapılıyorsa, o reform tersine işler. Reform, devrimi yaratacak zıtlıkları soysuzlaştırıyorsa, devrimci elemanların bilincini bulandırıyorsa, geniş kitlelerin görüş ufuklarını daraltmaya yarıyorsa, o reform mürteci (karşıdevrimci), geri bir harekettir.

II- DEVRİMİN ŞARTLARI VE USULLERİ [YÖNTEMLERİ]

Devrimi başka şeylerle karıştırmamak için, devrim şartlarını ve yöntemlerini ayrıca gözden geçirmelidir.

A) Devrim ve Hükümet Darbesi

Devrimin nasıl bir değişiklik olduğunu anlamak için, onun SAVAŞ'tan ve REFORM'dan farkları üzerinde durduk. Devrim gerçekten ne reform gibi bir değişikliktir, ne de harp gibi bir savaştır. Devrim o iki şeye kısmen benzediği halde, her ikisiyle de taban tabana zıt denecek biçimde ve özdedir.

Devrimi, her şeyden önce reformdan ve savaştan ayırt etmek şarttır. Ancak, devrimin görünüşte benzediği bir üçüncü şey daha vardır. O da PUÇİZM yahut PRONONÇIAMENTO denilen hükümet darbeciliği ve ona benzetilen başka hareketlerdir.

Devrimcilik, milyonların ve sınıfların katıldıkları savaşla sosyal bir nitelik ve düzen değişikliğidir. Böyle bir değişikliği bizde "Bab-ıalî Baskını", Avrupa'da Faşist "Yürüyüş" diye maskara örneklerini gördüğümüz ya bayağı yahut gerici hükümet darbelerinden yeterince ayırt etmek gerekli olur.

Doğrusu, devrim de en sonunda bir hükümet devrilmesiyle neticelenir. Ama, faşist yahut ilkel ve anarşist Puçlardaki gibi kitlesiz hareket değildir. Devrim, büyük yığınların ilgisi ve ayaklanmasıyla yapılır. Devrimde sınıfların kavgası ve altüst olması vardır. Hükümet darbelerinde ne sosyal, ne ekonomik rejimde, ne sınıf ilişkilerinde ve durumlarında herhangi bir nitelik değişikliği görülmez.

Hükümet darbeleri bir memlekette esasen egemen durumda olan sınıflar veya zümreler arasında olur. Bir egemen sınıfın çeşitli zümreleri birbirlerine düşebilirler. Mesela, Fransa'da "ULU İHTİLAL" denilen burjuva devriminden sonra, zaman zaman şu veya bu sülale adına birtakım hükümet darbeleri yapıldı. Gerçekte bu darbeler politikaya hâkim olmak isteyen büyük arazi sahipleri (Lejitimistler) ile büyük sermayedarlar (Orleanistler) arasındaki çekişmelerden ileri gelir.

Meşrutiyet Türkiyesinde İtilafçılar (büyük arazi sahipleri) ve İttihatçılar (büyük sermayedarlar) arasında Fransa'dakine benzer çe-

kışmeler oldu. Bu çatışmalar Bab-ıâli Baskınları'na kapı açtı. Yalnız, Meşrutiyet Türkiye'sindeki Puçizmleri 19. yüzyıl Fransası'nda olanlarla karıştırmamalıdır. Çünkü bizde geçen büyük arazi sahipleri ile büyük sermayedarlar arasındaki kavgalar, Derebeyi artığı şartlar ve 20. yüzyıl tekelci şirketleri ortasında geçmiştir.

Her ne olursa olsun, bütün eski ve yeni hükümet darbelerinde halkın ilişkisi yoktur. Kitleler bir sabah ansızın uyanınca gördükleri "değişiklik" önünde şaşa kalırlar. Bazen de, üst tabakaların oyunlarına kapılırlar, basit birer dama paytağı [piyon] gibi harcanırlar. Hükümet darbesi sonunda görülür ki, üst sınıflar üstünlüklerini, alt sınıflar altlıklarını muhafaza edip durmaktadırlar.

19. yüzyılın andığımız klasik hükümet darbeleri ile kıyas edilince, 20. yüzyılımızın faşist Puçları büsbütün dar ve iğrenç gerilikte ve gaddarlıkta bir zümre kavgasıdır. 19. yüzyılın hükümet darbeleri; kaynaşmak üzere olan eski ve yeni egemen sınıf gruplarının (büyük arazi ve emlak sahipleri ile sermaye sahiplerinin) bir çeşit yerleşmek için ayarlanma sürtüşmeleri idi. Yani, az çok ayrı sınıflar arasında geçiyordu. Onun için o Puçizmler bile kimi zaman memlekette yeni bir gelişme, yahut kitleler arasında ufak tefek reformlara kapı açıyordu.

20. yüzyılın faşizmi büsbütün başka Puçlar icadetti. Buradaki çarpışma bir tek ve aynı kapitalist sınıfı içinde cereyan ediyor. Bir avuç tekelci Finans-Kapital zümresi, kendilerine benzeyen büyük emlak ve arazi sahiplerinden bir zümre ile kaynaşarak, klasik egemen sınıflara bile karşı çıkan bir diktatörlük için darbe yapıyorlar. Faşizm iktidara gelirken, kapitalizm o zamana dek görülmemiş kertede gerici, şoven, yırtıcı, en azgın saldırgan biçimini alıyor. Alt sınıflar ve kitleler için en ufak bir reform yapmak şöyle dursun, halkı büsbütün alçak ve yoksul bir duruma düşürüyor. Sosyal düzenin niteliği eskisinden beter oluyor. Eski egemen sınıflar gene egemen sınıf olarak kalmakla birlikte, içlerinden Finans-Kapitalin zılgıtı altında ezilirler. Kitleler ise, büsbütün feci şekilde ezilip soyulmakla kalmazlar, en iğrenç demagoji oyunlarına kurban giderler.

O gibi İRTİCA Puçlarını DEVRİM ile karıştırmak için insanın yalnız pek karacahil değil, aynı zamanda oldukça tehlikeli bir sapık da sayılması gerekir. Onun için, Puçist ve hükümet taklipçisi (darbecisi) hareketlerden devrimin farkı üzerinde bundan fazla durmaya hacet yoktur.

B) Devrim ve Jakobenzim-Blankizm

Sosyalizmin devrimci karakterine karşı en sık yapılan suçlama "JAKOBENİZM" ve "BLANKİZM" sözlerinde toplanır.

19. yüzyıl sonuna doğru nispeten istikrarlaşan işçi hareketi SOSYAL DEMOKRASİ adlı siyasi partiler kurmuştu. Bu İkinci Enternasyonal'e

bağlı Sosyal Demokrasiler, 20. yüzyıl ile birlikte devrimler çağına girdiler. O zaman Sosyal Demokrasiler her memlekette ikiye bölündüler:

1) Sağ kanada Batı Avrupa'da, OPORTÜNİST yahut REVİZYONİST SOSYAL DEMOKRATLAR denildi. Bunların Rusya'daki adları, ilkin Ekonomist, sonra Likidasyonist ve en sonunda MENŞEVİK oldu.

2) Sol kanada DEVRİMCİ SOSYAL DEMOKRATLAR denildi. Bunlara Rusya'da BOLŞEVİK, Almanya'da Birinci Dünya Savaşı içinde ENTERNASYONALİST, Savaş sonunda SPARTAKİST, bütün dünyada ise, sağcı sosyalistlerden ayrılmak üzere KOMÜNİST adları verildi.

İkinci Enternasyonal'in gerek sağcı, gerekse "Batak" adı verilen merkezci sosyalistleri, kötölemek istedikleri devrimcilere "Jakobenist" yahut "Blankist" ithamlarını yağdırdılar. Onlara göre, devrim yalnız "teoride" (nazariyede) kalacak iftihar madalyası idi. Teorinin pratiğe geçmesi, asıl fiili devrimin gerçekleşmesi sıraya girince, Meclislerde ve zengin Sendikalarda rahata alışmış olan Oportünistler, birdenbire devrimciliği Jakobenizm, Blankizm, Anarşizm, Nihilizm gibi uydurma adlarla hor görmeye bulaştılar. Onlar 20. yüzyılın bir savaşlar ve bunalmalar (buhranlar: krizler) yüzyılı, devrimler (ihtilaller) yüzyılı olduğunu göremiyorlar yahut görmek istemiyorlardı.

Oportünistlerin ithamlarını anlamak için, Jakobenizmle Blankizmin ne olduğuna iki sözle dokunalım.

Büyük Fransız Devrimi ve sarsıntıları yıllarında başlıca iki grup Fransız topluluğunda çarpıştı:

1- JİRONDENLER

Brissot^(*) taraftarları, güneyli mebuslar önceleri kral aleyhtarı idiler. Fakat 1792 yılı iktidar mevkiine gelince, kralın idam edilmesi kararını reddettiler. Eylül terörünü, katliam adı vererek, kınadılar. Fırsat düşürünce, Marat gibi halk devrimcilerini mahkemeye verdiler. Bu liberal burjuvalar, yıktıkları Ortaçağın derebeyi artıkları ile uzlaşarak, artık devrime son vermek istiyorlardı. Fazla azıtınca, 1793 Mayısında kanun dışı sayıldılar.

2- JAKOBENLER

1789 Ekiminde kurulmuş olan Devrim Kulübü'nün üyeleri idiler. Robespierre^{(^)**} ve karşıdevrimcilere (mürtecilere) ölüm yağdıran Selamet Komitesi'ni tuttular. Onlar, başlayan burjuva devrimini ciddiye

^(*) Jacques Pierre Brissot: (15 Ocak 1754 - 31 Ekim 1793), Jirondenlerin Fransız Meclisindeki sözcüsü.

^(^) Maximilien François Marie Isidore de Robespierre (6 Mayıs 1758-28 Temmuz 1794): Fransız devriminin liderlerinden.

almışlardı; sonuna kadar götürmek için ve demokratik devrimi bütünü ile gerçekleştirmek için savaştılar. **Dokuz Termidor** 1794 yılında patlayan irtica (karşıdevrim) üzerine Kulüp kapatıldı.

Bu iki grup arasında müthiş çarpışmalar oldu. Jakobenler 1794 yılı Jirondenleri sehpaye gönderdikleri halde, ertesi yıl kendileri ezildiler. Yani, siyasette üstün gelmişken, iktidarda duruma hâkim olamayarak yenildiler.

İşte oportünist Sosyal Demokratlar, devrimci Sosyal Demokratları Jakobenlikle suçlarlarken, şöyle demek istiyorlardı: *"Siz devrim diye beceremeyeceğiniz, tarihte tecrübesi zararla neticelenmiş ham hayaller peşinde koşuyorsunuz. Şu halde ezilmeye mahkûm ütöplistersiniz."* Fakat bunu söylerken, kendilerinin Jirondenler kılığında burjuva irticaı cephesine düştüklerini itiraf etmiş oluyorlardı.

BLANKİ

1805'te doğup 1881'de ölen Fransız hayalci sosyalisti ve kuruntucu devrimcisidir. 19. yüzyılın ikinci yarısında yaptığı gizli faaliyetleri ve hükümet darbeleriyle ün kazanmıştır.

Memlekette devrimci İşçi Sınıfı henüz başlangıç hareketlerinde emeklerken ve memleketin objektif şartları gericiliğe (irticaa) elverişli bulunduğu sırada isyan hareketlerine girişmek, hiçbir kitle hareketine dayanamayacak ve yıllarca hapisanede yatmaktan başka netice veremeyecekti.

İşte oportünistler Marksist devrimcileri BLANKİSTLİK ile itham ederlerken şöyle demek istiyorlardı: *"Siz devrim adına giriştiğiniz gizli örgütler ve devrimci eğilimlerle boşuna zindanlarda sürünmekten başka bir neticeye varamazsınız, beyhude ezilirsiniz."*

Devrimciler bu çeşit yuvarlak suçlamalardan korkmadılar. Tersine, meseleyi pratik alanda şartları ve gerekçeleriyle açıkladılar. Devrimciler biliyorlardı ki, gerek Jakobenler ve gerekse Blankistler, sırf ve sadece DEVRİMCİ oldukları için yenilmediler. Devrimin imkânlarını ve şartlarını iyi değerlendiremedikleri için, sosyal zorunlulukları hesaba katmaksızın kişi hızlarına ve enerjilerine aşırıca kapıldıkları için yenildiler.

Jakobenler realist devrimci yahut hiç değilse zafer kazanmış devrimci olamadılar. Çünkü onların zamanlarında idealleştirdikleri devrim, realitece henüz tamamıyla olgunlaşmamıştı. Öyle gerçekten sosyal devrimci hareket için, devrimci İşçi Sınıfının bilinç ve örgütü gerekti. Fakat o da yetmezdi. Dünyada ve bir ülkede kapitalizmin krizler çağına girmiş olması gerekirdi.

Blankistler saldırılarında olumlu sonuç alamadılar. Çünkü, devrimin durup gerilemeye başladığı ve karşıdevrimin (irticanın) kuvvetlendiği bir çağda, İşçi Sınıfına dayanmaksızın devrim şiarları atılar.

20. yüzyıla girerken ise, vaziyet tamamen bambaşka oldu. Jakobenizm ve Blankizm ile Sosyal Demokrasi zamanını karşılaştırmak, oportünistlerin yanlışlarını göstermeye yeter. Öyle bir kıyaslama için meseleyi:

- 1- Devrim şartları bakımından;
- 2- Devrim yöntemleri bakımından ortaya koyalım.

C) Devrim Şartları Bakımından Mesele

Jakobenlerin dilekleri neydi?

Marks'ın deyimiyle Jakobenlerin istedikleri, "Plebce" (Avamca: eski Roma'nın köksüz bırakılmış yavaşmaları gibi) birtakım metalipte (dileklerden). Bu dilekler şöyle özetlenebilir:

Lenin'in, "**Demokratik Devrimde Sosyal Demokrasinin İki Taktiği**", eserinden (1905, c. VI, s. 338) alınan özet:

- 1- Genellikle küçükburjuvazi için ve özellikle köylülük için devrimci ve cumhuriyetçi dilekler,
- 2- Hürriyet, Adalet, Eşitlik, Kardeşlik için hükümdarlığa ve asilzadeliliğe amansız hücum...

Bir kelime ile Jakobenler sadece DEMOKRATİK DEVRİMİ sonuna dek ve bütünüyle götürmek istiyorlardı.

Devrimci Sosyal Demokrasinin, yani gerçek Marksizmin Jakobenizmden farkı ise şurada idi:

1- Bilimsel Sosyalizmin yeni Marksist Parti Programı vardı. Jakobenlerin böyle BİLİMSEL bir programları yoktu.

2- Marksist Partinin parolası, "KÖYLÜLERİN ve İŞÇİLERİN DEMOKRATİK DİKTATÖRLÜĞÜ" idi. Jakobenler ise, böyle bir sınıf bilincini benimsemiyorlar, işe bütün insanlığı karıştırıyorlardı. İnsanlık içinde ise, o zaman, dişlerine tırnaklarına dek silahlanmış, köprübaşlarını tutmuş kapitalist sınıfı ile onun yeni ortakları emlak ve arazi sahipleri ağır basıyordu. Jakobenlerde SINIFCIL bir şiarın bulunmaması, onları hayalci duruma sokmuştu.

Neticede Jakobenizm niçin ezilmişti?

Başlıca iki sebepten:

1- Sınıfçıl Sebepler:

Her devrim, kendi zamanında öncü rolünü oynayan bir sosyal sınıfın başa geçmesiyle başarılıdır. Gerek devrimciler, gerekse devrim bu öncü sosyal sınıfın karakterlerini taşır.

18. yüzyıl devriminin öncü sınıfı burjuvazi idi. Onun için, o zamanın gerek Jironenleri, gerek Jakobenleri burjuva devrimcileri idiler. Bunlar, er veya geç mensup oldukları kapitalist sınıfının çerçeveleri içinde kalacaklardı. O çerçevenin gerektirdiği batıl itikatlar (kör inançlar) yüzünden bocalayacaklardı.

Nitekim öyle oldu. Burjuvazi hiçbir zaman demokrasiyi sonuna kadar götürmeyi göze alacak bir sınıf değildi. Kendi devrimini bile en mantıklı sonuçlarına vardırarak cesaretini ve kuvvetini hiçbir zaman bulamamıştı.

Oysa İşçi Sınıfı, hiçbir devrim tedbirinden yüz geri etmekte bir çıkar düşünemez. Çünkü devrimde "zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyi bulunmayan" tek modern sosyal sınıftır. Gerçi 18. yüzyılda devrim öncüsü olan sınıf (kapitalizm) temsilcilerinin Jirondenler ve Jakobenler diye ikiye ayrıldıkları gibi, 20. yüzyılda devrim öncüsü sınıfın (proletaryanın) temsilcileri de oportünistler ve Devrimciler diye ikiye parçalanmışlardı. Ancak, öncü sınıftan öncü sınıfa hayli fark vardı.

20. yüzyılda sosyal devrimin öncüsü olan proletarya, İşçi Sınıfı idi. Bu sınıf, tarihte gelmiş geçmiş bütün sınıflarda hiç görülmedik ve işitilmedik derecede yaman bir devrimci özle ortaya çıkıyordu. İşçi Sınıfı öylesine kayıtsız şartsız devrimci idi ki, yalnız kendisini ezen ve toplumu geriletme isteyen egemen sınıfları (yani işverenlerle büyük arazi ve emlak sahiplerini) ortadan kaldırmakla kalmıyordu. İnsanlık uğruna bizzat kendi kendisini, yani İşçi Sınıfı da dâhil olmak üzere, toplulukta var olan bütün sınıfları yok etmek azmi ile ve zorunluluğu ile öne atılıyordu. Böyle bir sınıfın öncü olduğu bir devrim, yolundan döndürülemez ve ezilemezdi.

Büyük devrimcinin dediği gibi: *"İşçi Sınıfı ancak bütün memleketin yok edilmesiyle yok olabilir ve ancak mağlup olarak ezilebilirdi."*

2- İktisadi ve Siyasi Sebepler:

Devrim, belli bir öncü sınıf tarafından güdüldü. Ama devrimin kendisi; bütününü topluluğun, en gizli zembereklerine dek her sahada altüst olması demektir.

Öylesine muazzam ve derin değişiklikler yalnız bir devrimci sınıfla başarılamaz. Bizzat öyle devrimci bir sınıfın tarih sahnesine çıkabilmesi için, bir sıra maddi manevi şartlar gerekir. Jakobenzim devrinde Fransız topluluğu o şartlardan mahrumdu. Onun için Jakobenzim hareketi tutunamadı.

"Jakobenlerce tam zafer düşünülemezdi. Çünkü, 18. yüzyıl Fransa'sı Kara Avrupası'nda geri kalmış memleketlerle sıkı sıkıya sarılı idi ve Fransa'nın bizzat kendisinde sosyalizm için maddi temeller yoktu; bankalar, kapitalist sendikaları, makine sanayisi, demiryolu yoktu." (Lenin, **İşçi Sınıfı Jakobenzimle Kurtulabilir mi?**, 24.04.1917, c. XIV, s. 280)

Oysa 20. yüzyılın yeryüzünde şimendifersiz, makine sanayisiz, kapitalist sendikası, tekelsiz, bankasız köşe bucak kalmamıştır. Yeryüzünün her parçası MİLLETLERARASI veya MİLLİ inhisarcı (tekelci) kapitalist şirketlerle bankaların, makine sanayisi ile şimendiferlerin top ateşi altına girmiştir.

Geride memleketler, belki makine sanayisi bakımından biraz geridirler. Buna karşılık, emperyalist anavatan (metropol) istismarının [sömürsünün] yığıdığı binbir çelişki geri memleketleri kutuplaştırmıştır. Bu durum en ileri ülkelerden daha müthiş bir devrim havasını geri ülkelere yayar ve oraları devrim yatağı haline sokar. Artık yeryüzü bir tek dünya pazarı haline gelmiştir. İnsanlık için dünya savaşları nasıl kaçınılmaz ise, dünya devrimi de öylesine gerekli olmuştur.

İşte bu iktisadi ve siyasi şartlara uygun düşen İşçi Sınıfının yaman devrim öncülüğü, Jakobenzimin başarılı olamadığı yerde Bilimcil Sosyalizmin neden muzaffer olacağını açıklar ve garanti eder.

D) Devrim Yöntemleri Bakımından Mesele

Oportünist Sosyal Demokratlar, Devrimcilere Jakobenzist veya Blankist ithamını yaparlarken, en çok göz önünde tuttıkları şey yahut gözden kaçırdıkları şey; devrimci örgütler, parolalar ve metotlardır.

Mesela, devrimin gelişmesi için gerekli olan durumlarda örgütün gizli çalışması, silahlı mücadeleye hazırlanmak, geçici devrim hükümetine katılmak vb. gibi devrimci metotları, oportünistler kimi Jakobenzist metot, kimi de daha ziyade Blankist metot olarak damgalarlar.

Oysa, Blankizm, hükümeti devirmeye teşebbüs ettiği için Blankizm değildir. Blankizm teşebbüs edecek zamanı seçememiştir. Dolayısıyla da, gerektiği gibi teşebbüs etmeyi bilemediği için ezilmiştir.

Blankizm isyancılık değildir; zemini ve zamanı hesaba katmayan, şartlar dışı isyancılıktır. Mesela, Marks, 1848 Devrim yıllarında devrime ve isyana taraftardı. Ancak bu devrimler hızını aldığı zaman, Avrupa'da kapitalizm buhranı atlatıp yeni bir gelişim konağına girdiği zaman; artık hâlâ 1848 isyan parolalarını atmanın saçma olacağını anlattı.

Blankizm ise, Marks'ın tersine; tam Avrupa'da yeni bir kapitalist gelişme istikrarı başladığı zaman, Fransa'da İşçi Sınıfının dilekleri devrimci karakterini kaybettiği zaman hükümet darbelerine kalkıştı. Tam o sırada ise, gerici burjuvaların "NİZAM" (ordre: düzen) partisi, yapma bir ayaklanma için binbir kışkırtma tasarlıyordu. Maksudı, meclisteki sosyalistleri sokağa döküp orada ezdirmektir. İşveren sınıfı bu planları yaparken, Blankizmin darbeciliği bir çeşit provokasyona kapılmak oluyordu. Nitekim, neticede cumhuriyet devrildi, Louis Bonaparte gibi profesyonel bir serseri Fransa kralı oldu.

Devrim bir savaştır. On milyonların savaşı olan devrim de, şüphesiz gerekince silahlı kuvvet ister. Kendisini düşmanına açık hedef kılmayacak gizli örgüt ister. Sınıflar ve zümreler arasında taktik kompromileri (uzlaşmacılıklar) ister. Devrim savaşında kimi taarruz, kimi de düzenli olmak şartıyla ricat etmeyi [geri çekilmeyi] bilmek ister vb. vb.

Bütün bu mücadele metotları, yalnız Jakobenlerin veya Blankistlerin tekelinde değildir. Öyle bir fikre kapılmak, tek sözle devrimciliği anlamamak veya devrimden vazgeçmek olur. Yanlış kullanıldığı için geriye tepip sahibini öldüren bir silah, geri tepti diye atılamaz. Tersine, o silahı en faydası dokunacak biçimde kullanmayı öğrenmek ve beceriklice kullanmak gerekir.

Oportünistler öyle açık gerçeklere karşı bilim tartışmasından çekinirler ve şöyle garip softalığa düşerler: "Marksizm, Jakobenizm ve Blankizm değildir. Öyle ise, Jakobenlerin ve Blankistlerin kullandıkları devrimci metotlar Marksistlere yaraşmaz," demek isterler. Ve böylece, Marksizmin o gibi metotlara zıt bir doktrin olduğunu öne sürerler.

Böylesine skolâstik mantık ancak soysuzlaşmış bir sofizm [bilgicilik]dir. Çünkü, Marksizmin devrim metotlarına aykırı olduğunu söylemek, her şeyden önce düpedüz yalandır. Marksizmin kurucuları, hiçbir zaman oportünistlere ve sosyal demokrasi Jirondenlerine hak verdirecek bir tek hareket ve düşüncede bulunmamışlardır. Tersine, pratik devrim meselesinde, gerek Marks gerekse Engels, her zaman ön safta yer almışlardır. Devrim tecrübelerinde sırası gelince Engels gibi elde silah kanlı isyanlara gönüllü katılmışlardır. Ve daima teoriyi pratikten çıkarmışlardır.

"Engels şimdiki sosyal demokrat Jakobenleri (yani devrimci Marksistler) gibi, yalnız yukarıdan tesirin önemini takdir etmekle kalmaz; yalnız cumhuriyetçi burjuvazi yanında geçici hükümete katılmayı kabul etmekle kalmaz, fakat öyle bir katılmayı ve devrimci iktidarın enerjik askeri müdahalede bulunmasını TALEP EDER. Engels ASKERLİK heyetlerinin PRATİK OLARAK yönetimi konusundaki görevlerini sayıp döker. Çıtkırıldım sosyal demokrat Jirondenlerine aynı küçümseyişle karşılık verir." (Lenin, **Yalnız Aşağıdan mı, yoksa Yukarıdan da mı?**, c. IV, s. 230-231)

Mademki Marksizm pratik devrim metotlarını benimsiyor, öyle ise kendilerine Marksist ve Sosyalist süsü veren kalles (oportünist) "sosyalistler" niçin pratik devrimciliği kötülemez kalkışılar?

Hiç şüphesiz kallesliklerinden, yani korkularından, dönemliklerinden ve dolayısıyla devrimi baltalamak istediklerinden öyle davranırlar.

"Gizli faaliyet ve Blankizm karşısında gösterilen korkuların gerçek temeli (Bernstein ve ortaklarının uzun süre özene bezene ispat etmeye çalıştıkları gibi), pratik hareketin ortaya çıkmış falan veya filan karakterlerinden ibaret değildir; çağdaş sosyal demokratlar arasında kendisine kısmen yol açılmış bulunan burjuva aydınlarının, burjuva psikologlarının pısrıklıklarından ve korkaklıklarından ibarettir." (Lenin, **Bir Adım ileri, İki Adım Geri**, 1904, c. V, s. 455)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEVİRİM VE KİTLE

Sosyal devrim demek, bütünüyle topluluğun değişmesi demektir. Böyle bir değişiklik, ne bir tek kişinin dehası veya gücüyle, ne bir zümrenin ve hatta ne de bir sınıfın çabasıyla olamaz. Büyük yığınların hareketi devrim yaratır. Ancak, devrim bir kitle hareketi olduğu gibi, kitle hareketi de ancak bir parti hareketi ile yürür. Bu bakımdan, devrimle kitlelerin ilişkilerini göz önüne getirmek için, bir yandan devrimle doğrudan doğruya kitlelerin, öte yandan kitlelerle Partinin karşılıklı ilişkileri bilinmelidir.

I- DEVRİMLE KİTLENİN KARŞILIKLI İLİŞKİLERİ

Devrimle kitlenin ilişkisini kavramak için; devrimin, devrim keşif kolunun (öncünün) ve devrim derslerinin anlaşılması gerekir.

A) Kitle ve Keşif kolu (Öncü) Nedir?

Devrim, değişiklik için yapılan sosyal bir savaştır. Bu değişiklik, reform gibi tedrici ve nicelikçe değil, ani bir nitelik değişmesidir. Bu değişiklik, iktisadi ve siyasi belli bir olgunluğa erişmiş sınıf şartları içinde belli metotlarla yapılır.

Bunları anladık. Ama, o değişikliği kim yapar?

Devrim mademki bir savaştır, onun şüphesiz önce iki karşılıklı cephesi vardır:

- 1- İrtica (karşı devrim) cephesi,
- 2- Devrim cephesi...

Sosyal devrimi yürütecek olanlar devrim cephesinde bulunanlardır. Her savaşta olduğu gibi, devrim cephesinin de savaşçı orduları vardır. Ordu deyince iki şey hatıra gelir:

- 1- Orduyu güden kumanda heyeti,
- 2- Ordu kitesinin kendisi.

Devrim ordusunun komuta ve kurmay heyeti, DEVRİMCİ PARTİ olur. Ona kitlelerin "KEŞİF KOLU" (Öncüsü) adı verilir.

Devrimin ordu kitlesi, doğrudan doğruya alt tabakalar, yani bütün ezilen ve soyulan halk "KİTLE"leridir.

Devrimi yürütecek olan insan gücü, devrim partisiyle devrim kitesinin birliğinden ve beraberliğinden doğar.

Ne yalnız başına öncü, ne yalnız başına kitle devrimi başaramaz. Yalnız başına kurmay heyeti savaşamayacağı gibi, genelkurmaysız ve kumandansız bir ordu da savaşı kazanamaz. İkisinin de aynı zamanda var olması, bir olması şarttır. Bunda anlaşılmayacak bir şey yoktur.

Tarihte ne zaman devrimci bir sınıf doğdu ve geliştirse, o zaman daima bu devrimci sınıfın karakterlerine uygun bir şefler kadrosu, bir devrim keşif kolu meydana geldi.

Bu demek değildir ki tek başına kitle her şeye yeter, keşif koluna hacet kalmaz. Hayır, söylenmek istenen şey şudur:

Devrim gibi keşif kolu (öncü)nün de karakterini tayin eden ve icap ettiren faktörler kitlelerin halinde ve durumunda yatar. Kediye göre budu, vücuduna göre uzvu bulunduğu gibi, kitlesine ve sınıfına göre de partisi olur.

Bütün gerçek devrimlerin MOTORU her zaman büyük yığınlar ve geniş kitlelerdir. Tanımı gereği, kökten bir değişiklik demek olan devrim kitlesiz olamaz. Kitlesiz bir sosyal devrim tasavvur etmek, ancak kitlelerin devrimci teşebbüs kabiliyetine inanmayanların yahut o teşebbüs kabiliyetini kendi çıkarlarına aykırı gören gerici sınıf ve zümre demagoglarının harcıdır. Kitlesiz devrim fikri kitle çıkarlarına ve bizzat devrime ihanet düşüncesidir.

Öyle ise, her şeyden önce, devrim ile kitlenin ilişkisini arayacağız. O sırada şüphe yok kitleyi soyut, kendi başına ele almayacağız. Kuvveta ve kurmay heyetiyle, keşif koluyla, devrim partisiyle birlikte ve karşılıklı ilişki halinde göreceğiz.

B) Devrim Kitleleri Nedir?

Devrim kitleleri deyince, önce onun NİCELİĞİ, yani sayısı hatıra gelir. Bu sayı, tekrar edelim, alabildiğine çok olacak; yüzler binlerle değil, milyonlar, on milyonlarla sayılacaktır.

"Rus devriminin bilhassa teyit ettiği şu esaslı Marksist dersi unutmamalıyız: Kuvvetleri on milyonlar içinde talim terbiye etmelidir. Siyasette pek az (olan şey) hesaba katılmaz; siyasette pek az (olan şey) hiç anlamı olmayan nicelik diye bir yana bırakılır." (Lenin, **Sovyet İktidarının Görevlerine Dair Nutuk**, 29.04.1918, c. XV, s. 233)

Bu on milyonlarca kitlelerin NİTELİĞİ nasıldır? Yani, hangi insanlar kitle sayısına girerler?

Tek sözle bütün çalışan ve ezilenler kitledendir.

"Bolşevizmde ve Rus Oktyabr Devriminde başlıca ve öz olan şey, siyasete, bilhassa kapitalizm düzeni altındaki bütün ezilenleri çekmektir. Bu ezilenler, hükümdarlık zamanında da, demokratik burjuva cumhuriyeti zamanında da kapitalistler tarafından da ezildiler, aldatıldılar, çapul edildiler. Toprak, fabrika ve imalathaneler üzerinde şahsi mülkiyet saklı kaldıkça, kapitalistler tarafından halk emeğinin böylece ezilmesi, aldatılması, çapul edilmesi önüne geçilemezdi." (Lenin, **Emekçilerin Uluslararası Günü**, 04.03.1921, c. XVIII, s. 99)

Demek, millet içinde her ne biçim ve kim tarafından olursa olsun, ezilip soyulan bütün çalışan insanların toplamı, devrimi başaracak olan kitledir. Bu tarife göre, devrim kitlelerinin iki şartı vardır:

1- ÇALIŞKAN kitle olmak,

2- EZİLİP SOYULAN (istismar edilen: sömürülen) kitle olmak...

Ezilmeyenler zaten devrim isteyemezler. Ancak, devrimci olmak için yalnız ezilmek yetmez. Bilhassa çalışıp soyulmak, emekçi olmak şarttır. Hazır yiyen Osmanlı fodlacıları, Roma'nın tayıncı ayak takımı yahut Faşizmin beslediği aylıklı serseriler kalabalığı, topluluğun en aşağı tabakası oldukları halde, ezilmekten ve hakarettten kurtulamadıkları halde, devrim kitlesi içinde sayılamazlar.

Bütün toplulukların tortusu "Lümpen Proletarya" (paçavra İşçi Sınıfı) tabakaları kadar sefalet ve hakaret çeken yoktur. Gene de, o gibilerin çoğu, ancak irtica uşaklığını yaparlar ve devrimi arkadan vururlar.

C) Devrim Öğreticidir

Devrim için şüphesiz topluluğun uzun bir evrim dönemi geçirmesi gerektir. Bununla birlikte, devrimde kitlelerin fiilen rol oynaması ve devrimin anlaşılması için, o evrim döneminin bilgileri hiçbir zaman yeterli olmaz. Ata binmeyi öğrenmek için ata binmek nasıl gerekiyorsa, tıpkı öyle, devrimi başarmak ve öğrenmek için de bilfiil devrime girişmek şarttır. Hele sınıflı topluluk şekillerinde her türlü maddi, manevi baskıyla uyuşturulup gözlerine perde çekilen kitleler için devrimi TEORİ (nazariye) ile anlamaya hiç imkân yoktur. Mutlaka devrim PRATİĞİ (ameliyesi) lazım gelir.

Bunun üzerine şöyle denilecektir: Devrim ansızın olan bir altüstlüktür. O kadar kısa zaman içinde, yüzyıllar boyu bunaltılmış olan milyonluk kitleler bir göz açıp kapamada devrimi nasıl öğrenebilirler? Daha doğrusu, devrimi öğrenmeye vakit bulabilirler mi ki, katılıp devrimi gütsünler?

Evet, devrimlerin büyük rollerinden biri de; yalnız kitle HAYATI'nda değil, kitle hayatı ile birlikte kitle ruhunda, kitle ZİHNİYETİ'nde dahi o zamana dek görülmemiş yaman altüstlükler yaratması ile belirir. Bu yüzden, onlarca yıl süren evrim döneminin binlerce ve yüz binlerce kürsü nutkuna ve propagandalara karşı kitleler az çok ilgisiz kalabilirler. Birkaç haftalık devrimin yıldırım dersi ile aynı kitleler gözlerini fal taşı gibi açarlar. Topluluk hayatının en karışık davalarına manen uyanırlar. Kimin ne deyip, ne yapmak istediğini iyice kavrayarak, en kararlık meseleleri kitle içgüdüleriyle aydınlatır ve bir vuruşta çözerler.

Bütün tarih tecrübelerinin ispatladığı gibi, devrimin ruhlarda yarattığı bu manevi devrim, devrimin verdiği en unutulmaz derstir. Bu dersin okulu gene devrimdir. Çünkü, ancak devrim günlerinde iş sözün yerine geçer. Herkesin bir zaman söyledikleriyle şimdi yaptıkları yüzleşir. İşin içyüzü ortaya çıkar. Yalan söyleyenlerin maskesi düşer. Sözün özüne uyanı halk görür. Akla kara ayırt edilir.

"Her devrim koskoca halk kitleleri hayatında sarp kopuşmalar yaratır. Bu türlü kopuşmalar olgunlaşmadıkça modern devrim doğamaz. Her insanın hayatındaki kopuşmalar nasıl insana pek çok ders verirse, insanın önüne pek çok intikaller (kavrayışlar) ve intibalar (izlenimler) çıkarırsa, tıpkı öyle, devrim de bütün millete kısa zamanda en özlü ve değerli dersleri verir.

"Milyonlar ve on milyonlarca insan, devrim zamanının her bir haftasında, alışılmış uyuklama hayatının bir yılında gördüğünden fazla ders alır. Zira halk, bilhassa hayatın sarp kopuşmaları sırasında hangi halk sınıflarının falan veya filan hedefleri takip etmek istediklerini, hangi hedefleri ele geçirmek istediklerini ve o hedefleri hangi vasıtalarla gerçekleştirdiklerini açık görecektir durumda bulunur." (Lenin, **Anayasa İllüzyonlarına Dair**, 1917, c. XIV, Ks. 2, s. 31)

Devrim yalnız kitleye mi ders verir?

Elbette hayır.

Devrim, kitle ile birlikte ve kitlenin aracılığı ile keşif kolunun (öncünün) kendisine, kitle partisine, devrimin erkân-ı harbiyesine (genelkurmayına) de adım adım takip edilecek, öğrenilecek büyük dersler verir.

Devrim, kitle kadar keşif kolu (öncü) için de aynı zamanda bir okuldur. Kitle gibi onun öncüsünü de devrim okulu yetiştirir. Yalnız, devrim okuluna girmeyi becermek ve ondan ders almayı bilmek başlıca hünerdir. Devrim her zaman ders verir, ama verilen dersi kavramak için ayrıca uğraşmak şarttır. Yoksa, devrimin verdiği ders bir kulaktan girip öbüründen çıkabilir.

Hayatın her dersi gibi devrimin derslerini de izlemek, derleyip toparlamak ve esaslıca etüt edip kavramak, özellikle devrim keşif kolunun (öncünün) boynuna borçtur. Onun için büyük devrimciler her devrim hamlesinde hep şöyle haykırmışlardır:

"Hiç şüphesiz devrim bize ders verir; halk kitlelerine ders verir. Ama şimdi parti militanları için mesele şundan ibarettir: Devrimden azıcık olsun ders almayı düşünüyor muyuz?" (Lenin, **Demokratik Devrimde Sosyal Demokrasinin İki Taktiği**, Önsöz, Eylül 1905, c. VI, s. 309)

D) Devrim Dersini Kitle Verir

Devrim öğreticidir, diyoruz. Kitleye ve keşif koluna (öncüye) ders verir. Ama devrim soyut, elle tutulup gözle görülmez bir kuvvet midir?

Hayır. Devrim; KİTLELERİN HAREKETİ, hem de sıçrama hareketidir. Doğada "kuvvet", "enerji" denilen olaylar nasıl "madde"nin bir açığa varuşu ise, tıpkı öyle, devrim de kitlenin bir açıklamasıdır. Maddesiz kuvvet, yahut kuvvetsiz madde tasavvur etmek ne kadar gülünç ise,

kitlesiz devrim, yahut devrimsiz kitle tasavvur etmek de ondan daha fazla utanmazca bir demagoji olur.

Onun için, devrimde kitlenin ayaklanışını kaldırım "cemm-i gafiri" (Foule: kuru kalabalık) diye omuz silkerek küçümseyenler, genellikle güdük burjuva reformlarını mistikleştirip kitle hareketini baltalamak isteyen devrim düşmanı kaba burjuva uşaklarıdır ("Kadro"cu mürtedler gibi).

Devrim öğreticidir derken, devrim bilgisi ancak kitle hareketinden alınır, yalnız kitle öğretici olur, manası anlaşılmalıdır. Devrim kitleye ve keşif koluna (öncüye) ders verir derken murad edilen fikir şudur: Kitle kendi hareketiyle gerek kendi kendisini, gerek öncüsü olan keşif kolunu öğretip yetiştirir. Tek sözle, devrimi yapan da, yaptığı hareket içinde kitleyi ve keşif kolunu (öncüyü) terbiye edip yetiştiren de gene kitle olur.

"Tarihte devrimler on yıllar ve yüz yıllar zarfında olgunlaşmış zıtlıkları aydınlık yüzeye çıkarırlar. Devrimde hayat alışılmadık bir zenginlik kazanır. Hep gölgede kalan ve bu sebeple hükümeti elinde tutanlarca bilmezlik ve umursamazlıkla karşılanan kitle, faal mücadeleci olarak siyaset sahnesine fırlar. Bu kitle, deneme adımları atarak, yolu yoklayarak, üzerine görevler alarak, kendisini ve bütün ideologlarının teorilerini denemeden geçirecek, her şeyi gözleri önünde tutmak suretiyle pratikçe (bilfiil) kendi kendisini talim ve terbiye eder. Bu kitle, kendini, tarihte devcesine büyük dünya görevinin gerektirdiği yükseklikte tutmak üzere, kahramanca gayretler gösterir ve tek tük bozgunlar ne kadar büyük olurlarsa olsunlar, kan selleri ve binlerce kurban bizi ne denli şaşırtırsa şaşırtсын; kendiliğinden anlaşılır ki, kitlelerin ve sınıfların bizzat devrimci mücadele akışı içinde o doğrudan doğruya aldıkları terbiye ile hiçbir şey, hiçbir zaman mukayese dahi edilemez." (Lenin, **Solcu Çocuk Hastalığı**, 1920, c. XVIII, s. 179)

II - KİTLE İLE PARTİNİN KARŞILIKLI İLİŞKİLERİ

Şimdiye kadar gelmiş geçmiş birçok devrimler oldu. Bunların, devrim sırasında kitle ile keşif kolu (öncü) arasındaki ilişkiler üzerine verdikleri büyük dersler pratik bakımdan şu cümle ile özetlenebilir:

"Tek başına keşif kolu (öncü) ile zafer hiçbir vakit kazanılamaz."
(Lenin, "**Solcu Çocuk Hastalığı**", 1920, c. XVIII, s. 179)

Bunun anlattığı şey şudur: Kitle ile keşif kolu (öncü) arasında tam bağlılık ve tam güvenirlilik bulunmadıkça devrim üstün gelemez. Ancak o güven ve bağ bulunursa devrime girilirken kitlelerin zafere götürüleceğinden emin olunabilir.

Bundan önce kitlenin devrim içindeki rolünü belirttik. Şimdi devrime giren kitle içinde Partinin rolü üzerinde duracağız. Partinin devrim kitleleri önündeki durumu bilhassa şu iki yönde toplanır:

- 1- Kitleyi kendi denemesiyle İNANDIRMAK,
- 2- Kitlenin yaratıcı girişkinliğine (teşebbüsüne) İNANMAK.

Bu iki prensip doğru dürüst kavranmadıkça kitle hareketini gütme-ye değil, üstünkörü anlamaya bile imkân yoktur.

A) Kitleyi Kendi Denemesiyle İnandırmak

Burada, ikisi prömis (premise: mukaddeme: öncül) ve birisi onlardan çıkan netice olmak üzere, üç mantık meselesi önümüze dikilir.

Birinci Terim: Zor Yerine İkna: Tarih, insan kitlelerinin hareketinden doğar. Yani kitleler yalnız devrim zamanları değil, her vakit hareket ederler. Kitleler bu hareketleri sırasında hep bir sıra kanaatlerle yürürler ve yürütülürler.

Yakından bakılacak olursa, ezilip soyulmanın hak ve görev sayıldığı sömürü topluluklarında kitleleri yürüten şey onların kanaatlerinden çok uğradıkları zordur. Halk sömürülmeye gönül rızası ile katlandığı zaman bile, ekonomik yahut politik ve benzeri bir sıra zorlara uyar. Savaşa çoğu zaman kanaatinden çok, egemen olan örgüt zoruyla girer.

Devrimin bir savaş olduğunu, hem de çok yaman fedakârlıklar savaşı olduğunu gördük. Kitleler devrime nasıl atılırlar?

Şüphesiz bu atılış hiçbir zorla, yani dıştan gelen kişi zoruyla yapılmaz. Devrimcilerin zaten ellerinde öyle bir zor gücü yoktur. Kitleye karşı kuvvet ve zorbalık kullanmak irticain ve sömürmenin işidir. Devrim ise her zaman belirli bir sömürme şeklini kaldırmaktır. Hele proletarya devrimi, yeryüzünde her türlü sömürüye son veren altüstlüktür. Öyle ise proletarya devrimini kitlelere zorla kabul ettirmek akla gelemmez.

Kitleyi devrime getirmek için; devrimin doğruluğuna, iyiliğine, yararlılığına ve güzelliğine inandırmak gerekir. Zorla güzellik olmaz.

Derebeylik, topluluğun gelişmesine engel olmaya başlayınca, onu devirmek isteyen burjuvalar; işçi, köylü ve esnaftan ibaret halk kitlelerini burjuva devrimine zorla çekmediler. Tersine, ortalığı kesen derebeyi zoruna karşı Hürriyet, Adalet, Eşitlik gibi vaatleri öne sürerek, o vaatlere kitleyi inandırarak devrim hareketini güttüler.

Hem alt sınıf durumunda olanları, iktidara karşı devrime götürmek için kim zorlayacaktı? Alt sınıfın temsilcileri olan devrimci parti mi?

Böyle bir iddia ne dediğini bilmemek olur. Kendi SINIFI'na karşı zor kullanacak bir parti, her şeyden önce o sınıfın temsilcisi olmaktan çıkar, o sınıfa düşman bir parti haline gelir.

Tarihte kendi sınıfına karşı zor kullanan hakiki sınıf temsilcisi bir parti görülmemiştir. Meğerki o parti, sınıfı içinden avlamak kastı ile sınıf adını maske gibi kullanan bir kuruluş olsun. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra İkinci Enternasyonal'in sosyal demokrat ve sosyalist İşçi Partileri böyle davrandılar. Ne var ki bu partiler İşçi Sınıfının içinde burjuvazinin ajanı olan kuruluşlardır.

Burada konu edilen şey bilhassa proletarya devrimi olduğuna göre, başka bir soru hatıra gelir. İşçi Sınıfının partisi yalnız İşçi Sınıfını kendi kanaatine getirdikten sonra öteki halk tabakalarına karşı zor kullanamaz mı?

Hayır. Çünkü bir yol sosyalist prensipçe buna imkân yoktur. Proletarya devrimi topluluk içinde yalnız bir sınıfı değil, proletaryanın kendisi de dâhil olmak üzere bütün sınıfları ortadan kaldırmak için yapılır.

Mesela burjuva devrimi, derebeyi sömürsünü kaldırıp onun yerine sermayenin sömürsünü geçirdi. Bu yüzden kapitalist düzeni kurulur kurulmaz, işveren sınıfı hemen eski müttefikleri olan halk tabakalarına karşı, işçilere ve köylülere karşı "Nizam" (düzen) adına cebir ve şiddet kullandı ve bu uğurda büyük emlak-arazi sahipleriyle el ele verdi. Proletarya devrimi ise, insanın insan tarafından her türlü ezilip soyuluşunu kaldıracaktır. Onun için, devrim sırasında değil, devrimden sonra dahi bütün çalışkan ve ezilen kitlelerle el ele vermek zorundadır. Bunu anlamayanlar ancak yarı anarşist devrim hainleridir. İşçi Sınıfı ile öteki çalışkan tabakalar arasında esaslı hiçbir çıkar ayrılığı yoktur.

Devrim demek, zor gören mahkûm alt bir sınıfın zor kullanan hâkim üst sınıfa karşı ayaklanmasıdır. Alt sınıfın mahkûm vaziyetinde tutulması için her türlü silahtan tecrit olunması gerekir. Onun için alt sınıflara karşı silahlı adamları ve hapisaneleriyle kurulu bütün bir devlet örgütü üst sınıfın elinde bulunmalıdır. Bu bakımdan gerek silah ve gerek başka zor ve şiddet araçları üst sınıfın tekelindedir. Alt sınıfın temsilcileri için böyle bir imkân yoktur.

Devrim keşif kolunun (öncüsünün) önünde kitleye tesir edecek bir tek yol kalıyor: İKNA (inandırma) yolu... Kitleyi devrimin lüzumuna, doğruluğuna, kaçınılmazlığına ve yararlılığına inandırmalıdır. Bu yapılmadıkça, devrimin motoru olan kitle harekete geçemez. Hareket ne kadar büyük olursa, o kadar büyük kitleleri inandırmak, ikna etmek gerekir.

"Tarihi bir hareket ne kadar çok kıvrımlı, ne kadar çok geniş ise, bu harekete katılan insanlar ne kadar çoksalar ve buna karşılık yaratmak istediğimiz örgüt ne kadar derinse, harekete o kadar daha çok dikkat ve ilgi göstermek ve bu hareketin zorunluluğuna yeni yeni milyonları ve yüz milyonları ikna etmek lazımdır."(Lenin, **C. H .K'ya Nutuk**, 22.12.1920, c. XVII, s. 413)

İkinci Terim: Deneme Yoluyla İkna: Devrim için kitlelerin zorla sürüklenmesi değil, inandırılarak yürütülmesi gerekiyor. Bu iş nasıl yapılacak? Milyonlarca insan hangi yoldan devrime kanaat getirecek? Ne türlü ikna edilecek?

Sadece propaganda ve tahrikâtla (ajitasyonla) mı?

Bir yol, devrimden önce kapitalist topluluğunda bulunuyoruz. Orada her şey gibi propaganda ve ajitasyon dahi -başka hiçbir şey istemese- mali iktidar ister. Mali kudret ise, üst sınıfların elindedir. Milli ve mahalli meclislerden en basit basın yayına kadar, gerek sözle gerek kalemlle halka hitap edilecek bütün kürsüler sömürücülerin tekelindedir. Onlarla yarışa güç kalkışılır.

Ayrıca, siyasi baskılar ve sınırlandırmalar, kapitalist devletin ve adli cihazlarının "KANUNÎ" müdahaleleri, gizli-açık polislerin bitmez tükenmez örfi [geleneksel] ve GAYRI-KANUNÎ [yasadışı] takipleri, tehditleri, baskıları, provokasyonları vb. vardır.

Anayasalarda adet yerini bulsun diye şekilce çizıştırilmiş haklar, fikir, kalem, söz, toplantı vb. hürriyetleri o kanunlu kanunsuz tertiplerle geniş kitleler için sığır indirilir. Hele küçük milletlerde ve geri ülkelerde şahsi, keyfi muameleler halka ve temsilcilerine karşı en rezilce tecavüzlere kapı açar.

Ancak, o içte siyasi baskıların nispeten kitaba uydurulduğu en parlak Batı Demokrasileri'nde bile, propaganda ve ajitasyon hürriyetleri zaman zaman lafta kalır. Ufak tefek buhranlı devirlerde her türlü de-

mokrasinin yerine dipçik kuvveti geçer. En normal devirlerinde dahi hürriyetleri tatbik edecek madde imkânları, iktisat ve finans vasıtaları her zaman kıttır. Üstün sınıfların maddece zengin propaganda ve ajitasyon imkanları ile kıyaslanamaz.

Bütün bu şartlar altında Propaganda nedir?

En sonunda bir sözdür. Kitleler, binlerce yıldan beri yalan icat edilip, aldatma aracı haline getirilmiş olan söze artık kıymet vermemektedir. Sınıflı topluluk kurulalı beri üst sınıflar yüzyıllar boyu hep yalan yağdırmış, yalan taşımıştır. Böylesine bir "sosyal düzen" içinde kim kime inanabilir?

Mesela, Mister Churchill (Çörçil), İngiliz Finans-Kapitali'ne dayanan dünya ajans endüstrisi ile bütün milletlere, küçük milletlerin hukukunu korumak, Faşizmin Ortaçağ barbarlığını yıkmak ve insanlığı zulümden kurtarmak gibi hasbi [gönüllü ve karşılıksız] maksatlarla savaştığını haykırıyor. New York belediye reisi:

"Nazi'lerin zaferi, işçiler için yüksek hayat standardı, yüksek yevmiye ve idealler yerine zindanlar vücuda getirecektir" diyor. (16.01.1941, Gazeteler)

Buna bakılınca, Anglo-Amerikan kapitalizmi nerede ise ezilen proleterler için savaşmaktadır.

Ona karşılık Mussolini, 10.06.1940 günü saat 18.00 suları Venedik sarayında verdiği savaş nutkunda, "PROLETER ve FAŞİST İTALYA" adına şöyle konuşuyor:

"Bu savaş, fakir lakin kol bakımından zengin milletlerin, dünyanın bütün zenginliklerinin ve bütün altınının tekeline sıkıca ellerinde tutan sömürücülere karşı mücadelesidir."

Hitler ondan da baskın çıkıyor ve Alman ağır sanayisinin en kalın sesiyle şöyle böğürüyor:

"Plütokrat demokrasiler kapitalizmin muzaffer olmasını istiyorlar. Fakat biz Nasyonal Sosyalist topluluğun zaferini temin etmek istiyoruz."

Bu hem nasyonal (milliyetçi) ve hem sosyalist olan topluluk nasıl şeymiş?

Hitler yemin ederek açıklıyor:

"Bütün sınıf ve mevki farklarını tasfiye etmek" ülküsü imiş Nazi topluluğu. Ve ilave ediyor Hitler: *"Dönmek niyetinde isem recmedilmeye (taşla öldürülme cezasına) layık şerefsiz bir insan olurum."* (**Hitler'in Nutku**, 01.02.1941, Gazeteler)

Alman Führeri de, İngiliz Kralı da; "ALLAHIN BİZİMLE OLACAĞINA KANIİM" diyorlar. Yani, dünya katliamını hazırlayıp kışkırtanlar; sömürüyü kaldırmak, zulmü yok etmek, işçileri kurtarmak vb. için savaştıklarını tekrarlayıp duruyorlar. Bütün o emperyalist ülkeler-

de kitlelerin temsilcileri ses çıkaramıyorlar. Proletaryanın keşif kolu (öncü) partisi; Almanya'da "KONSANTRASYON KAMPI"na, İngiltere'de "KANUNDIŞI"na atılmıştır.

Şimdi kitleler bütün bu işittiklerine inansın mı?

Şüphesiz, gerek Hitler'in, gerek Çörçil'lerin kimler adına konuştuklarını, dillerinin altında ne sakladıklarını bilmek gerekir. Bunun için her ikisinin de geçmişini, şimdiye dek ne yaptıklarını, şimdi ise, yapmakta olduklarının özünü bilimce araştırmak, işin içyüzünü anlamaya yeter. Ama bunu değme profesörler bile, egemen işveren düzeninin safında batıl itikatlarının büyüünden kurtulamadıkça yapamıyorlar.

Ya yüzyıllardan beri sersemletilmek için kafası binbir hurafe ile doldurulmuş ve gözünü açmaması için karnı aç, zihni boş bırakılmış cahil ve yoksul kitleler ne yapsın? Günde üç öğün karın doyurmayı mı düşünsünler, yoksa oturup "ilmî tetkikat" (bilimsel inceleme) yaparak mı vakit geçirsinler?

Onun için, şu "YALAN DÜNYA"da yapılacak sözde kalmış propagan-da ve ajitasyona alt tabakaların inanmasını istemek veya beklemek hayli saflık olur.

Bundan, propaganda ve ajitasyonun gereksiz olduğu neticesi mi çıkar?

Hiçbir vakit.

Yalnız, devrim propagandasının ve ajitasyonunun kitlelerce kabul edilmesi için bir sıra "müeyyideler" [yaptırımlar] gerekir. Bu müeyyidelerin en şaşmaz değer taşıyanı "DENEME" (tecrübe)dir. Kitle bütün söylenenleri kendi pratiği ile denemelidir.

"Ve gerçekten bütün sınıfın, gerçekten geniş emekçi kitlelerinin, kapitalce ezilen kitlelerin o duruma gelmesi için (yani keşif koluna yardımcı olması için), yalnız propaganda, yalnız ajitasyon azdır. Onun için bu kitlelerin kendilerine has siyasi denemeleri gerekir. İşte şimdi yalnız Rusya'da değil, fakat Almanya'da dahi göze çarpan bir kuvvetle ve bariz surette teyit olunan bir büyük devrimin öz kanunu budur." (Lenin, **Solcu Çocuk Hastalığı**, s. 179)

Kara kitle herkesin söylediğini dinler. Bu söylenenler içinde devrim gibi büyük fedakârlık isteyen kanlı kavgaya birdenbire kanaat getiremez. Bu hal, fedakârlıktan kaçındığı yahut dövüşmekten korktuğu için değildir. Kitle her zaman sömürüldüğü ölçüde her fedakârlığa ve dövüşmeye hazırdır. Fedakârlık ve mücadele yığınlar için yemek içmek kadar tabii olmuştur. Kitle devrime candan taraftardır. Yaşadıkça devrimi her an ister.

Ancak, yığınlar kuru hissiyatçı ve ütöplast değildirlir. Kitle, göze alacağı fedakârlığın gerekliliğine, doğruluğuna ve yerinde harcan-

miş olduğuna inanmalıdır. Kitle, bütün filozoflardan üstün başarılı bir pratik zekâ ile yalnız fiiliyata, yalnız olanlara inanır. Gözü önünde laf olarak değil, iş olarak akıp geçen hadiseleri kendi hayatıyla ölçerek hüküm verir. Hele harekete geçmek için mutlaka kendi denediği kanaatlerine uyar.

Mesela, savaştan önce Chamberlain da, Hitler de sırf "barış" için çalıştıklarını bağıryorlardı. Sosyalistler ise yıllardan beri "Faşizm demek savaş demektir" parolasını attılar. Chamberlain'ın Hitlerizmi alttan alta beslemekle ve sonra kallesçe barıştan bahsetmekle, yeni bir dünya savaşını hazırlamaktan başka bir şey yapmadığını gerçek sosyalistler her zaman söylediler.

Netice ne oldu?

Chamberlain ve Hitler İkinci Dünya Savaşı'nı tutuşturdular.

Ondan önce sosyalistin mi, yoksa kapitalistin mi doğru söylediğinden kitle kararsız kalmış olabilirdi. Savaş patladı. Kitle derisiyle, kemiğiyle, hayatıyla tecrübe etti ve gerçek sosyalistlerin doğru koştuklarını kavradı.

Bugün Çörçil Faşizmi kaldırmak için, Hitler kapitalistlerin "zulmünü" kaldırmak için dövüştüklerini ilan edip duruyorlar. Gerçek sosyalistler, iki tarafın da Finans-Kapital adına dünyayı paylaşmak istediklerini ve yalan söylediklerini bildiriyorlar. Yarın gene gerçek sosyalistlerin dedikleri çıkacak ve o zaman kitleler zapt edilmez bir hızla doğru söyleyen proletarya devriminin kurtuluşuna can atacaktırlar.

Kitlenin bu özelliğini, bu kendine has anlayışını hesaba katmadan hareket etmek, kitle temsilcilerinin ve devrimci partinin kendisi için de doğru değildir. Bizzat parti de, en bilinçli görüş ve gidışlerini kitlelere kitle huyunca, suyunca, kitle yolunca anlatmalı ve kabul ettirmelidir.

"Milyonlarca insanın kendi özel hayatlarının öğrettiği şey parti kanaatleri ile mutabık düşmedikçe, o milyonlarca insan bu kanaatlere hiçbir zaman kulak asmaz." (Lenin, **Tüm Rusya Köylü Mebusları Oturumunda Nutuk**, 22.05.1917, c. XIV, s. 161)

Mantıkî Netice: Kitleye Denileni Yapmalı: Mademki kitle inarırsa yürür, kitlenin inanacağı şey ise eliyle tutup gözüyle göreceği şeydir. O halde, kitleyi yalnız harekete geçirmek için değil, giriştiği harekette sonuna kadar dayandırmak için dahi, ona her gün yeni ve ileri bir hamle içinde devrimin maddece belgelerini ve faydalarını tattırmak lazımdır. Bütün atılan şiarları (parolaları) hayatta gerçekleştirmeli, fakat gerçekleştirilemeyecek şiarları (parolaları) atmamalıdır. O zaman devrimin önüne duracak hiçbir kuvvet kalmaz:

"En son kara işçiler, herhangi işsizler, her ev kadını, bütün dağınık köylüler görürlerse ki -gazetelerde değil, kendi gözleri ile görürlerse

ki- proletarya iktidarı zenginliğin önünde iki büklüm olmuyor, fakirlerle yardım ediyor; görürlerse ki bu iktidar devrimci tedbirler önünde duralamıyor; fazla ürünleri hazır yeyicilerden alıp açlara veriyor, evsizleri zengin mahallelerine zorla yerleştiriyor, sütün parasını zenginelere zorla verdirterek bütün fukara evlerinin çocukları yeterince beslenmedikçe zenginelere bir damla bile süt vermiyor, toprak emekçilere geçiyor, fabrika ve bankalar işçi kontrolü altına giriyor, milyonerlerin zenginliklerini gizlemeleri durmaksızın (tedriçsiz) ve ciddi cezalar bekliyor... İşte vaktaki fukaralar bütün bunları görürler ve hissedip denerler, o zaman: Kapitalistlerin ve Kulakların (Tarım burjuvalarının) hiçbir kuvveti, tüm dünya Finans-Kapitali'nin ortalıkta dönen yüz binlerce lirasının gücü halk devrimini alt edemez; tam tersine, halk devrimi bütün dünyayı yener. Çünkü bütün ülkelerde sosyalist devrim olgunlaşmaktadır." (Lenin, **Bolşevikler Devlet İktidarını Muhafaza Edebilecekler mi?**, c. XIV, Ks. 2, s. 250)

B) Kitlenin Yaratıcı Teşebbüsüne İnanmak

Kitleyi kendi denemesiyle inandırmak için her şeyden önce kitleye inanmak lazımdır. Kitleye inanmak deyince, yalnız aşağı tabakaya yukarıdan bakmaya alışmış burjuva aydınlarının böbürlenişini bir yana atmak yetmez. Şüphesiz "kaba kitle", "cahil yığın", "atıl insanlar" vb. diye afa kanları kalkanlar, kitleyi egemen sınıf elinde hammadde ve cansız alet gibi bırakmak isteyenlerdir. Onlara tarih silleli dersini her zaman verir.

Burada bilhassa kitleci olanların, gerçekten samimiyetle yığın hareketine gönül bağlayanların bilmeleri gereken şart aranır. Kitleye karşı platonik sevgi beslemek yahut yüksek ilan-ı aşklar etmek kitleye inanmak değildir. O gibi âşıklar, bütün platonik âşıklar gibi, hayatın dili olan kitlenin dilini anlamayarak çarçabuk şaşıp bezerler. Kötümser, şaşkın ve bezginler ise, hiç kimseyi ikna edip inandıramazlar.

Mademki devrim yalnız kitlenin işidir ve ancak onun tarafından yapılabilir, asıl büyük işi kitlenin yapacağına inamayanlar, kitleyi o işi yapmaya nasıl inandırabilirler?

Birinci Had [Aşama]: Örgütte Kitleye İnanmak:

Keşif kolunun (öncünün) kendisi, yani Parti örgütü ancak bilinçli bir azlığı içine alabilir. Bu örgüt, dağınık yığınlar içinde etkili olabilmek için, ayrıca milyonlarca kişilik kitleleri içine alan yığın örgütleri bulmalıdır.

Kitle örgütleri nasıl doğacaktır?

Eğer onu daima keşif kolunun (öncünün) doğrudan doğruya her yere erişip yetişerek yaratması bekleniyorsa, çok beklemek ve az iş

yapmak, hatta davayı tehlikeye düşürmek ortaya çıkabilir. Büyük yığın örgütlerini yaratmak için, keşif kolunun (öncünün) kitleyi işbaşına seferber etmesi çok defa yeterli olur. İşin başa düştüğünü gören kitle, her işin ancak layık olduğu örgütlerle yapılabildiğini kavramakta gecikmez. Hele bugün İşçi Sınıfı gibi bir halk nüvesi [çekirdek] kitle içinde bulunursa, örgütlenme daha tabiileşir.

Bütün bu örgütlenme sırasında kitlenin teşebbüsüne ve örgüt kabiliyetine inanmak birinci şarttır. Onun için, hatta Parti iktidar mevkiine geldiği zaman dahi, "Yürüyemiyoruz" diyenlere büyük devrim şefi şöyle seslenmiştir:

"Köylerde köylüler toprağı alsınlar; işçiler fabrikaları ve işletmeleri ellerine geçirsınler; dört bir yanda her şeye gücü yeten örgütler fıskırır." (Lenin, **C. H. K. Adamlarına Bildiriş**, 11.01.1919, c. XV, s. 91)

Böyle davranılırsa Parti bir lokomotif olur, kitlenin yarattığı vagonları birbirine ve kendisine bağlayıp demiryolu üstünde harekete getirir.

Ancak, kitle örgütlerini kitle yaratır demek, yığınlar örgütlenirken keşif kolu (öncü) yan gelip yatacak demek değildir. Her şey kendiliğinden olmaz. Kitle örgütlenirken, Parti hep en güç, en temelli işleri üzerine alacaktır. Her zaman yeni örgüt biçimleri ve parolaları ortaya atacaktır. Kitlenin kendi içinde örgütçü güçleri hızlandırmak üzere öne düşecek, örnek olacak, misaller verecek, yapılanları kontrol edecek, her an hesap verecek, hesap alacaktır.

Gene de bütün bu çabalar ve işler ortasında hiç unutulmayacaktır ki, geniş yığınların örgütçü eğilimleri ve girişkin güçleri olmaksızın hiçbir şey yapılamaz. Ancak kitlelerin seferber edildiği yerde görevler yerine getirilecektir.

İkinci Had [Aşama]: Harekette Kitleye İnanmak:

Devrim teorisi; devrim hareketinin genel kanunlarını sezer ve çizer. Bu kanunların hayatta ve her memlekette, oranın gerçekliğine uygun olarak, tamamıyla özel ve ayrıntılı tatbikatı [uygulaması] yapılmalıdır. Bu uygulamada ortaya çıkacak somut ihtimaller ve bütün hareket şekilleri hazır reçeteler halinde verilemez. Marks'ın deyiimiyle; *"Geleceğin lokantası için Kontvari hazır reçeteler"* verenler, gelecekteki topluluk biçimlerini, softanın cennet-cehennemi tasvir ettiği gibi, bire dek hikâye edenler, ya kuruntucu ütöplistler yahut şarlatan demagoglardır.

Bir topluluğu yaratacak olan şey, ne en dahi filozofun kafasındaki uydurmalar, ne de dünyaya kapalı tarikatın ilhamları ve temennileriyle olmaz. Devrimi de, devrim hayatını ve devrimci düzeni de yaratacak olan güç; yığınların hareketidir.

Kitleler, yerine ve zamanına göre en umulmadık ve beklenmedik orijinal gösterilerle yürürler. Yığınların varacakları hedef, gidecekleri yön önceden kestirilebilir. Bilim, bir önceden görüldür. Ama, kestirilen hedefe varırken kitlenin yapacağı zigzaglar, kazanacağı çabukluk, çizeceği yörünge vaktinden önce elifi elifine tespit edilemez. Öyle olsaydı, devrimcilikten daha kolay bir şey tasavvur edilemezdi.

Kitle hareketi ancak yığınlar yakından güdülerek tayin olunabilir. Bütün mesele, hareket halindeki yığınlardan kopuşmamayı bilmektedir.

Bir kaba örnek verelim. Dağ başına yağın yağmurun seller halinde dağ eteklerine doğru ineceği bilinir. Yağmurun ve dağın ne olduğunu bilenler için bundan kolay hüküm verilemez. Ancak, suyun tepeden inerken hangi sath-ı maillere (meyilli yüzeylere) akacağı, nerelerde yatak kazacağı yahut çağlayanlar atlayacağı, hangi kerteğe dek bulanık veya duru, sert yahut yavaş akacağı peşin peşin ve harfi harfine kesilip atılamaz. Suyun içine girilerek, başına geçilerek, hareketin akışı adım adım izlenerek durum anlaşılır. Tıpkı onun gibi;

"Biz, sosyalist devrimine girişmek için iktidarı ele aldığımız vakit şunu biliyorduk: 'Başkalarının mülklerini alanların mülkleri ellerinden alınacaktır' (ekspropriatörler eksproprie edileceklerdir). Ama, ne geçirilecek değişikliğin biçimini, ne somut olarak yeniden örgütlendirme çabukluğunun temposunu bilemiyorduk. Yalnız kollektif tecrübedir ki, yalnız milyonlarca insanın denemesidir ki, bu hususta kesin ispatlamayı verebilir. Çünkü, bilhassa davamız için, sosyalizmin kuruluşu davası için, şimdiye kadar gerek ağalar topluluğunda, gerek kapitalist topluluğunda olduğu gibi, tarihi yapan, hâkim tabakadan yüz veya yüz bin kişinin tecrübesi yetmez. Biz böyle bir şeyi; bilhassa ona karşılık düşen tecrübeyi hesaba kattığımız için, milyonlarca emekçinin denemesini hesaba kattığımız için yapamayız."(Lenin, **Halk Ekonomisi Sovyetlerinin Kongresinde Söz**, 26.5.1918, c. XV, s. 304)

Demek, devrim hareketinin hangi şekilde en uygun düşeceği ve nasıl bir tempo ile yürüyeceği üzerine öncileyinden fermanlar buyurulamaz. Kitle teşebbüsünün her alanda yarattığı ve yaşattığı tecrübeler göz önünde tutulur. Kitle hareketinin önemi, özellikle sosyalist devriminde her şeyden üstün tutulur.

Çünkü, başka devrimler genel olarak iktidarın bir azlıktan (mesela derebeylerden) öteki azlığa (mesela burjuvalara) geçmesi biçiminde olur. İktidara geçen sınıf daha devrimini başarmadan önce; kendi rejiminin siyasi, idari, sosyal ve ekonomik örgütlerini az çok tasarlamış bulunur. Sosyalizm devrimi ise, tâ temelinden bir altüstlük getirdiği için, eski topluluk onun örgütlerine pek az göz yumar.

Burjuva devriminin hedefi; üstün gelen yeni azlığın, bir avuç kapitalistin sömürme örgütünü yaratmaktır. Böyle bir örgüt şüphesiz kitleden medet ummaz. Tam tersine, kitleye karşı ve kitleye rağmen kurulur. O yüzden yığınların girişkinliğine yer bırakmaz. Kendi bir avuç zümresi içinde kurduğu ahbab çavuş meclislerinde gizli açık kararlarını alıp buyrultularını yürütür.

Proletarya devriminde kökünden değişecek olan şey geniş yığınların yaşayışıdır. O yaşayış değişikliğini geniş kitle hareketinden başka hiçbir güç gerçekleştiremez. Onun için, kitle hareketini zincirlerinden boşandırmak ve inançla karşılamak, devrim zaferinin ilk şartıdır.

Mantıkî Netice: Kitleye Dilediğini Yaptırmak:

Kitlenin istediğini yapması şüphesiz anarşi demek değildir. Yani, her önüne gelen şartsız kayıtsız aklına eseni yapacak denilemez.

Kitle deyince, büyük yığınların öncüsü olan sınıf ve o sınıfın keşif kolu (öncüsü) de akla gelir. Keşif kolu (öncü) ise, kitlelerin; en bilgili, en bilinçli, en sadık ve en fedakâr elemanlarından derleşiktir. O sıfatla, kitlelerin en geniş ve en yüksek çıkarlarını öne sürer. Kitle o çıkarlarını kavrayarak hayata uygular. Kitle cahildir yahut akli ermez diye işinden alıkonulamaz, teşebbüsünden caydırılmaz. Kitle devrimin tek canlı motorudur. O durursa bütün işler kalır.

"Kitlenin yaratıcı kudreti; işte yeni topluluğun esas faktörü, öz yapıcısı budur. İşçiler, kendi fabrika ve işletmeleri üzerinde işçi kontrolünün yaratılması uğruna dövüşmelidirler, fabrikalar vasıtasıyla köyü beslemelidirler, buğdayla değiş tokuş yapmalıdırlar... Bir tek ürün, bir tek fund buğday hesap dışına kaçmamalıdır. Çünkü sosyalizm demek hesap demektir. Sosyalizm yukarıdan buyrultu ile yaratılmaz. Sosyalizmin ruhu maliyecî-kırtasiyecî (finans ve bürokrasi) otomatlığından iraktır. Canlı sosyalizm halk yığınlarının kendi yaratığıdır." (Lenin, **Sol S. R.'lerin Taleplerine Cevap**, 04.11.1917, c. XV, s. 28)

Kitle ile Parti vazgeçilmez ahenk içinde, karşılıklı etki tepki halinde bulunurlar. Bu haliyle ne Partinin direktifi, ne kitlenin teşebbüsü birbirine karşı şeyler gibi konulamaz. Her iki taraf da birbirini bütünüyle tamamlar. Büyük zaferi kitle inancında bulan devrim şefi, yığınların inisiyatifini şöyle zembereğinden boşandırır:

"Onlar (emekçi yığınları) bilirler ki, Sovyetler iktidarına geçmekle ancak ve ancak sömürücüler aleyhine yardım derlemiş olurlar. Sovyetler iktidarına büsbütün ve tamamıyla yardım etmeyen hiçbir tedbir emekçi yığınlarının işlerini kolaylaştırılmaz. Sovyetler iktidarı her şeyi bilici değildir, her şeyi vakt-ü zamanında olgunlaştırılmaz. Bu iktidarın gidişi her yerde, her zaman güç görevlerle karşılaşır. Pek çok defalar,

mesela toprak meselesi gibi işlerde, nasıl davranacaklarını soran işçi ve köylü delegeleri hükümete gönderiliyor. Ben onlara şöyle diyorum: İktidar sizin, neyi yapmak istiyorsanız yapın, size gereken her şeyi alın, biz size yardım ederiz. Kaygılanacağınız bir tek şey varsa, o da üretimin yararlı olmasıdır. Faydalı işlere girişin. Olabilir ki yanılırsınız. Ama öğrenip yetişmiş de olursunuz... Derken, işçiler öğrenmeye başladılar. Hatta sabotajcılarla mücadeleye bile artık giriştiler. Örgüt adamları avans yaptılar, karışık işler ileri gitti. Bu avans giderilecektir." (Lenin, **S. H. K. Adamlarına Söz**, c. XV, s. 28)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DEVİRİM DURUMU

Devrimi ve devrimin motoru olan kitle ile ilişkisini gördük. Şimdi yeni bir mesele önümüze çıkıyor. Devrim ne zaman ve nerede olur? Yahut bir yerde devrimin gelip kapıyı çaldığı nasıl anlaşılır? Tek sözle, devrim sitüasyonu, devrim durumu ne gibi alametlerden belli olur?

Bir memlekette devrim durumunun var olduğunu söyleyebilmek için, o memlekette birtakım şartlar ve alametler (belirtiler) bulunmalıdır. Bu genel şartlarla pratik belirtileri ayrı ayrı gözden geçirelim.

I- DEVRİM DURUMUNUN ŞARTLARI

Bir memlekette aranacak genel devrim şartları başlıca iki büyük gruba ayrılır:

1- Objektif devrim şartları: Yani insan iradesine tabi olmayan, daha doğrusu teker teker bütün kişi iradelerini tayin eden durumdur.

2- Söbjektif devrim şartları: Objektif şartlar dolayısıyla harekete geçen insan iradelerinin o şartları gereğince gerçekleştirebilecek bilince ve davranışa erişmiş olmalarıdır.

A) Objektif Devrim Şartları

Objektif devrim şartları deyince özellikle iki şey hatıra gelir:

- Topluluğun ekonomi temelindeki zıtlıkların büyümesi,
- Bu zıtlıkların neticesi olarak topluluk hayatında tarihî bunalımların (buhranların: krizlerin) baş göstermesi.

a) Temel Ekonomik Zıtlıklar:

Her topluluğun temelini yürüten belli üretici güçler vardır. Bunların Coğrafya üretici güçlerinden Teknik üretici güçlere kadar, İnsan ve Tarih üretici güçlerini de içine alan yapısı topluluğun temeli olur. Üretim aletleri ve yöntemleri gibi ürün yaratan bütün araçlar ve insanlar topluluğun ilk hareket zemberekleri olurlar.

Bir fabrikada makineler, makinelerin işleyiş tarzı, çalışan işçiler, işçilerin çalışma metotları, gelenek ve davranışları vb. üretici güçleri teşkil ederler. Üretici güçler faaliyette bulunurken insanlar arasında bir sıra kaçınılmaz münasebetler (ilişkiler) gerekir. Onlara üretim ilişkileri denir.

Kapitalizmde işçi ile patronun ilişkileri şöyledir: İşçi çalışır, yaratır; patron çalıştırır, bütün ürüne sahip çıkar. İşçi o üründen, daha önce pazarlığı yapılmış ücret adıyla bir pay alır. Patron, ürünün mal ve matah halinde satımı ile kâr elde eder. Bütün bu kapitalist üretim ilişkilerinde, durum bakımından işçi patrona aittir ve tabidir.

Bu anlatılanlara dikkat edilirse görülür ki, üretim ilişkileri sınıflı bir toplulukta aynı zamanda sınıf ilişkilerini ve mülkiyet ilişkilerini tayin eder. İşçi ile patronun karşılıklı durumları sınıf ilişkilerini doğurur.

Üretimde yaratılan değerlerden pay almaları mülkiyet ilişkilerini meydana getirir.

Bir toplumun gerek üretim, gerek sınıf ve gerekse mülkiyet ilişkileri, o topluluktaki üretici güçlere göre biçim alır. Kolay anlaşılacak üzere teknik örnek verelim. Eldeğirmeni; kölelik çağının ilişkilerini; Yeldeğirmeni, derebeylik çağının ilişkilerini; Makine-değirmeni, kapitalist çağının ilişkilerini gerektirir.

Üretici güçler biçim değiştirdikçe, üretim, mülkiyet ve sınıf ilişkileri de biçim değiştirmek zorunda kalır.

Toplulukta devrimi yaratacak temel çelişkiler, bilhassa üretici güçlerden üretim ilişkilerine ve üretim ilişkilerinden mülkiyet ve sınıf ilişkilerine doğru yayılarak genişler. İki taraftan birinde değişiklik oldu mu, ötekilerle gerginlik, çekişme ve çatışma başlar. Ya üretici güçler üretim ilişkilerine yenilirler; o zaman topluluk toptan yıkılıp yok olur. Tarihte kaybolmuş medeniyetlerin örnekleri böyledir. Yahut üretici güçler kendilerine uymayan eski sınıf, mülkiyet ve üretim ilişkilerini parçalayarak yerlerine yenilerini getirirler; o zaman toplulukta SOSYAL DEVRİM görülür.

Gerçek anlamıyla bir sosyal devrimin doğabilmesi için, ilk bakışta görülmeyen fakat gizli kuvvet olarak her yerde, her zaman tesirini duyuran temel zıtlıkların devrime elverişli gelecek biçimi almaları ve belli bir dereceye dek birikmeleri gerekir.

"Devrimi yapan ancak ve yalnız derinlerde hareket eden iktisadi zıtlıklar yığındır." (Lenin, **Plekhanof ve Vasiliev**, 02.02.1907, c. VIII, s. 93)

b) Tarihi Buhranlar (Krizler):

Topluluğun temelinde zıtlıklar biriktikçe, varlığın büyük diyalektik kanununa uyararak zaman zaman patlamalar sıçrayacaktır. Bu patlayışlar her zaman sosyal devrim olmazlar. Üretici güçlerdeki sıçrama, üretim ilişkileriyle birlikte bütün sosyal ilişkilerde bir nitelik, kalite devrimi yapmayabilir. Ancak, bu patlamalar üst üste biriktikçe sosyal devrimi hazırlarlar.

Sosyal devrime gelinceye değin kapitalist toplumda yer yer ve zaman zaman ortalığı kaplayan patlamalara BUHRAN (Bunalım: Kriz) adı verilir. Başlıca iki türlü sosyal yahut tarihî krizler vardır:

- 1) Ekonomik buhranlar,
- 2) Siyasi buhranlar...

1- Ekonomik Buhranlar:

Her tarih çağı için ayrı ayrı biçimler alırlar. Kadim zamanda KİTLİK afetleri başlıca krizlerdi. Modern zamanda tersine AŞIRI ÜRETİM biçiminde buhranlar gözüktür.

2- Politik Buhranlar:

Bir memlekette sınıf, zümre ve parti kavgalarının görülmedik derecede keskinleşmeleri, memleketler arası SAVAŞLAR'ın patlaması biçiminde gözükürler.

Modern kapitalist topluluğunda üretim büyük sanayi biçimine girince, hemen her 5-10 yılda bir siklik (devrevi: dönemcil) adı verilen ekonomi krizleri patlak verdi. Bu krizler sırasında fiyatlar ve ücretler fena halde düştü. Bir bölük fabrikalar kapandı. İşsizlik arttı. Klasik kapitalist krizi budur.

Buhran (kriz) sırasında cılız ve küçük kapitalist teşebbüsleri çökerler. Kapitalizm düzeni kendi ilerlemesi adına kapitalist sınıfı içinden en küçük ve zayıf olanları fidye verir gibi kurban eder. Onların yerine daha büyük, geniş ve daha sağlam teşebbüsler geçirir.

Yeni temel üzerinde yapılan daha geniş yeniden-üretim, en sonra eskisinden daha büyük ikinci bir buhrana (krize) kapı açar. Üçüncü, dördüncü, vb. krizler her defasında daha büyük dalgalar halinde birbirlerini kovalar.

Her ekonomi krizi, topluluğun temelinde büyüyen üretici güçlere daha uygun gelecek yeni üretim biçimleri yaratır. Ancak, bu şekil değişiklikleri, toplulukta egemen olan sınıf ilişkilerinin temel kurallarına dokunmaz. Ne var ki, iktisadi krizler büyüdükçe, bir gün topluluktaki rejimi tehlikeye düşürecek kerteğe ulaşabilirler.

Ekonomi krizlerinin tesirleri, topluluğun yalnız temelinde geçip gitmekle kalmaz. Ekonomi temelinden üst katlara; sosyal ilişkilere, politikaya, hukuka, ahlaka, bilime, felsefeye, dine vb. tepkiler yapar. O alanlarda bir sıra üstyapı değişikliklerine kapı açar. Bu tepkilerden hele siyasete ait olanları buhran (kriz) adıyla anılır.

Siyasi krizlerin içeride gözükken biçimleri, meclis ihtilafları (anlaşmazlıkları) ve dağılımları, kabine buhranları, işçi grevleri, halk, öğrenci, ordu direnmeleri ve ayaklanmaları vb.dir.

Dış siyasi buhranların başında SAVAŞ gelir. Savaş, çeşitli memleketlerin ekonomi temellerinde görülen yeni gelişme farkları, milletler arasında yankılar gösterince ortaya çıkan bir krizdir. Anarşik üretim düzeninde milletlerarası ekonomi dengesizliği siyasi dengesizliklere kapı açar. O zaman başvurulacak en son zorbaca yol savaş olur. Bu yüzden, kapitalist dünyada her önemli ekonomi krizinin ardından bir sürü politika krizleri ve savaşlar patlar verir.

İşte bir memlekette objektif devrim şartları deyince, bilhassa; temel ekonomi zıtlıklarının birikmesi yüzünden ikide bir dünyayı karıştıran bu tarihî krizler gözönüne gelir. Devrim için en elverişli şartlar şüphesiz bu tarihî buhranlar zamanı gözükür.

Devrimi yapanlar şüphe yok insanlardır. İnsan bilinç ve iradesiyle insan hareketi toplulukta değişikliklere kapı açar. Ancak insanların bilinçlerini, iradelerini ve kendilerini harekete geçiren derin sebepler, yani devrimi "YAPTIRAN" sebepler bu objektif şartlardır. "Söyleyene bakma, söyletene bak" denildiği gibi, devrimi de yapana pek bakma, yaptırana bak denilebilir. Devrimi yapanlar, partiler ve sınıflar; tarihî ve siyasi ve iktisadi buhranlarca ileriye doğru itilirler.

"Devrimler hiçbir zaman 'yapıl'mazlar. Devrimler partilerin ve sınıfların iradelerine (bakmayarak) objektifçe olgunlaşmış krizlerden ve tarihîkopuşmalardan çıkagelir."(Lenin, **İkinci Enternasyonal'in Krahi**, 1915, c. XII, s. 164)

Böyle olgunlaşmış bunalımlar ve tarihî kopuşmalar topluluğu sarsmadıkça, senin benim, bir partinin, hatta bir sınıfın devrimi istemesi, devrimin olması için yeterli değildir. Hele ekonomi temelindeki zıtlıklar bir devrime elverişli değilse, bütünüyle insanlığın bile sosyal değişikliğe can atması, devrimi gerektirmez. Kadim Tarih, sosyal devrimini yapamadığı için batmış medeniyetlerle doludur.

B) Sübjektif Devrim Şartları

İnsanların kafasında düşünce ve davranış olarak devrimin yer etmesi, objektif devrim şartlarının bilince çıkması demektir. Devrim hareketine girecek kabiliyet ve karar kimlerde aranır ve bulunur?

Burada başlıca üç basamak insan kümesi göz önüne gelir:

- 1) Devrimci keşif kolu (öncü): Yani siyasi parti örgütleri;
- 2) Devrimci sınıf: Yani, devrimin temel mekanizmasını tarihin hareketi olarak yürütecek olan ÖZGÜÇ... Modern toplumda modern tekniğin insanı ve sınıfı olan İşçi Sınıfı;
- 3) Devrimci kitle: Devrimde bütün insanlıkla birlikte kendi kurtuluşunu gören ve çıkarını bulan, devrimin YEDEK GÜCÜ olacak sınıf, zümre ve tabakalar... Küçükburjuvalar; köylüler, esnaflar, aydınlar..

Devrimin sübjektif şartlarından bir önemlisi de: devrimi istemeyecek sınıfların zaafıdır. Ancak bu PASİF bir faktördür. Onu ileriye bırakalım. Burada yalnız devrimi yapacak olan üç kategori insan kümelelerinin AKTİF rollerini hatırlayalım.

a) Keşif Kolu (Öncü)nün Devrimciliği: *"Proletarya denilen öncü sınıfın sosyalizm devriminden yana çekilmesi konu oldukça ve yalnız o zaman birinci planda propaganda rol oynar; hatta hücre olma durumlarının bütün zaafalarına uğramış bulunan hücreler bile faydalıdırlar ve tatmin edici neticeler verirler."* (Lenin, **Solcu Çocuk Hatalığı**, s.180)

Bu özetlemeye göre, devrimin öncüsü olan keşif kolu partiyi devrim fikrine ve kararına ulaştırmak için, basit hücre örgütü ile propaganda ve ajitasyon yeter. Devrimciler bu örgüt ve propagandayı kendi düşünce ve davranışları ile ayarlayabildikleri zaman, keşif kolu (öncü) devrime hazır bulunur.

Ancak, biz biliyoruz ki, tek başına keşif kolu (öncü) ile hiçbir savaş kazanılamaz. Keşif kolunun, Partinin öncülük edeceği sınıfı da devrim durumuna getirmek lazımdır.

b) Özgücün Devrimciliği: Devrimci sınıf bugünkü PROLETARYA, yani İşçi Sınıfıdır. İşçi Sınıfı ne zaman devrim durumuna girer?

Keşif kolu (öncü), İşçi Sınıfı içinde kendi bilinçli ve güçlü örgütünü kurar. Bu örgütün manivelası ile İşçi Sınıfını teori ve pratik alanında talim ve terbiye eder. Yani ona devrim düşünce ve davranışını öğrettiği gibi, devrim uğrunda denenecek davranışları yaptırarak bir çeşit manevra ve idman gücü aşılır.

İşçi Sınıfının yetiştirilmesi deyince, işçi partileri iki çeşit hedef güderler:

1- Tradünyonist veya Sendikalist Faaliyet:

İşçi Sınıfının küçük vadeli, gelgeç fakat aldatıcı hareket ve kavgalarını öngörür.

Mesela, İngiliz işçilerinin geniş örgütleri olan Tradünyonlar, İkinci Enternasyonal'in birçok ülkelerde kurduğu Sendikalar, uzlaşıcı (oportünist) İşçi Dernekleri-Cemiyetleri ve Örgütleri bu çeşit ekonomik küçük işleri görürler. Onlara göre İşçi Sınıfı yalnız bugünden yarına elle tutulur çıkarlarını düşünür. Yarınki ve öbür günkü uzak, kesin ve yüksek çıkarlarını gözünden yitirir. Kendi kabuğu içine büzülür. Toplulukta birlik yaşadığı öteki sınıflarla, hele ezilen başka tabaka ve zümrelerle, yani dünya ile ilgisini keser.

Bu şartlar altında İşçi Sınıfının başına birtakım parlak ameleler, aristokrat işçiler, yahut işçi küçükburjuvaları gelip yerleşirler. Bu aristokrat işçiler, işveren sınıfı tarafından da bol ücretler, daha rahat mevkiler verilerek kayırılırlar.

Böyle üst sınıflarca satın alınmış ustabaşı ve uzmanlar adı altında bir avuç serüvenci (maceracı), işçi örgütlerini kaplarlar; İşçi Sınıfının her düşünce ve davranışını işveren çıkarı ve tutumu bakımından değerlendirerek, İşçi Sınıfını uslu bir koyun sürüsü haline getirirler ve işverenin dilediği yönlere doğru sürüklerler.

Aristokrat işçi şefleri denenip namusları sınındıkça idare Meclisi üyeliklerine, türlü heyetlere, mebusluklara, bakanlıklara, başbakanlıklara,

hatta devlet başkanlıklarına dek çıkarılırlar. Bu yerleri tutan kimseler, uzun süre İşçi Sınıfının işveren sınıfına karşı haklarını savunmuş insanlar olarak güven sağlarlar ve herhangi ekonomik, politik, sosyal bir kriz ortaya çıktı mı, derhal işveren sınıfına yarar davranışlarla İşçi Sınıfı davasına ihanet etmekten çekinmezler.

Tradünyoncu ve İkinci Enternasyonalci sarı sendikalarda İşçi Sınıfı kendi dünya görüşüne uygun siyasetten vazgeçirilir. Sırf gündelik işler, iktisadi çıkarlar uğruna çırpınır. Bu örgütler burjuvazinin maskeli politikacılarına; MacDonald'lara, Chamberlain'lara, Blum'lara, Kautski'lere vb. kuyruk hizmetini görürler.

Tek sözle, Tradünyoncu işçi örgütleri ve sarı sendikalar devrimci faaliyeti ortadan kaldırırlar. Devrimi her fırsatta baltalarlar.

Bütün bu geniş faaliyetler sırasında aristokrat işçi şefleri siyaseti her şekliyle kötülerler, politikayı İşçi Sınıfına layık olmayan "pis" bir dalaverecilik diye sık sık taşlarlar. Aslına bakılırsa, kendine göre bu da bir siyasettir. Yalnız, Tradünyonculuk ve Sendikalistlik, herkesten çok işçi hareketi olmak etiketini taşırsa da, bir işçi siyaseti olmaktan uzaktır. Sarı sendikacılık, İşçi Sınıfı içinde işveren sınıfının gizli açık para ile satılmış ajanları tarafından yürütülen bir maskeli kapitalist politikasıdır.

2- Devrimci Faaliyet:

İkinci çeşit sınıf faaliyetinde İşçi Sınıfı yalnız kendisini düşünmekle kalmaz. Topluluk içinde olan biten bütün hareketlerle temasa geçer. Bütün ezilen insanlara öncülük edip arkadaşça yol gösterir. Her türlü ekonomik mücadelenin yanında, bütünüyle sosyal ve politik faaliyetleri de benimser.

Devrimci faaliyet sırasında devrimci sınıf kendi kabuğu içinde hapsoılmaktan çıkar. Toplumda yaşayan her sınıfın, her zümrenin büyük küçük her davası ile kaynaşır. Böylece İşçi Sınıfı pratik faaliyet içinde kendi kendisini yetiştirir. Mücadele ateşi içinde siyasi terbiyeye kavuşur. Aynı zamanda topluluğun bütün ezilen ve soyulan yığınlarına güven verip onların liderliğini kazanır. Ancak o sayede dar hücrecilik Kastlaşmasından ve kapalı sendika hareketleriyle bir çeşit Ortaçağ loncacılığına düşmekten kurtulunur ve bütün yığınlar geniş devrim hamlelerine hazırlanır.

Devrimci sınıf ne yalnız başına ekonomik sendikal faaliyetiyle, ne de sendikacılıktan kopmuş sırf devrimci faaliyetle başarı kazanamaz. Devrimci sınıfın sübjektif olarak devrime hazırlanması demek, küçük büyük, iktisadi siyasi bir sınıf için ve bütün bir millet için aynı zamanda faal olması başarı için ilk şarttır.

"Proletarya ancak, dar ahbab çavuş çerçevceikleri içinde, şeytani kuyruğundan çekistirmekle (zamikayetsa) uğraşmadığı, bütün gösterilerinde, sosyal hayatın bütün kürsülerinde, bütün çalışan ve sömürülen yığınların şefi gibi meydana çıktığı ölçüde ve bu kitlelere, burjuvaziyi yenmek için en büyük fedakârlıklara hazır ve kabiliyetli olmadıkça kendi diktatoryasının imkânsızlaşacağını kavratmış ölçüde devrimcilerdir." (Lenin)

c) Kitlelerin Devrimciliği:

Görüyoruz. Keşif kolunun (öncünün), yani devrimci siyasi partinin görevini yapması demek, kendi sınıfı içinde bilinçlice ve çok yanlı olarak en geniş ölçüde örgütlenmesi demektir.

Ancak, devrimci sınıf olan proletaryanın yetişmesi tek başına kalmaması ile başarıya ulaşır. İşçi Sınıfı yalnız bütün yığınlar içinde faal rol oynarsa ve bütün kitleleri kendi çevresinde seferber edecek kabiliyete erişirse, yetişmiş, devrim için olgunlaşmış bir sınıf olur.

Geniş yığınlar içinde örgüt ve faaliyet güdücülüğünü beceren İşçi Sınıfı artık sırf "amelecilik" veya "saf devrimcilik" gibi dar, kuru ve spekülasyoncu (kuruntucu) iddiaları bir yana bırakır. Büyük yığınları harekete getirip şahlandıracak yöntemler ve prensiplerle yürür. Ne yalnız keşif koluna (öncü partiye), ne yalnız devrimci sınıfa dayanmak yetmez. Topluluğun bütün sınıflarının ve bütün kitlelerinin birbirleriyle olan ilişkilerini, karşılıklı davranışlarını hesaba katmak gerekir. Çünkü devrim, dar bir tarikat veya darbe-i hükümet değildir. Devrim doğrudan doğruya kitlelerin işidir.

"Kitlelerin pratik hareketi -söz yerinde ise- milyonluk orduların seferber edilmesi, EN SONUNCU ve EN KESİN KAVGANIN belli bir topluluğun bütün sınıf kuvvetlerini ayaklandırmak konu olduğu zaman, yalnız alışılmış propaganda görenekleri, yalnız "saf" sosyalizm gerçeklerinin tekrarlanması on para etmez."

"O zaman kendi kendine sadece; devrimci sınıfın keşif kolunu (öncüyü) kazandık mı, diye sormakla kalmamalıdır; şunu da sormalıdır: BÜTÜN sınıfların, ister istemez belli bir topluluktaki istisnasız bütün sınıfların tarihî gerçek güçleri seferber edildi mi? Tâ ki böylelikle kesin savaş artık bütünleriyle olgunlaşmış bulunsun." (Lenin, **Solcu Çocuk Hastalığı**, s. 180-181)

Sonuç: Cephelerin Kuruluşu ve İlişkileri:

Toplulukta bütün sınıfların ve bütün zümrelerin karşılıklı durumları, ilişkileri, etki-tepkileri hesaba katılarak hareket edildiği zaman, şu üç sonucu elde etmemezlik olamaz:

1- Karşı devrim Cephesinde: Devrim düşmanı kuvvetler birbirleriyle çekişerek yıpranırlar.

2- İki Arası Kuvvetler: Yani, devrimle karşı devrim arasında salanan küçükburjuva eğilimleri rezil olurlar.

3- Devrim Cephesinde: İşçi Sınıfı kesin kuvvetlerini işveren sınıfı aleyhine çevirmeyi başarır.

Bu kısa açıklamadan anlaşılıyor ki; subjektif devrim şartları aynı zamanda hem PARTİ'nin, hem devrimci SINIF'ın, hem de KİTLELER'in devrime elverişli bir psikoloji ve ideoloji tesiriyle hazır bulunmaları demektir. Bu üç başlı kuvvetlerden ve şartlardan birinin eksikliği, devrimin subjektif şartlarının yerine gelmediğini gösterir.

Devrimci Parti olmazsa; kitlelerin ayaklanması, boğazlaşmacasına bir cebelleşmeden sonra tarihte daima olduğu gibi ezilmeye mahkûm kalır. Çünkü devrim partisi derecesinde bilinçli bir örgütü bulunmayan her siyasi hareket, kafasız bir vücudun debelenmesine benzer. Gerek partisi, gerekse devlet örgütleri öteden beri hazır bulunan üst sınıflar ve tabakalar, o çeşit kafasız ayaklanmaları her zaman yener.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra İtalya, Almanya, Macaristan, Bulgaristan vb. devrimlerinin yenilmeleri, o ülkelerde devrimci partinin ya var olmayışından yahut "yok denecek kadar zayıf" bulunması yündendir. Devrimci bir sınıfın bulunmaması; öteki kitlelerin ve keşif kolu (öncü) partinin devrimci olmasını neticesiz bırakır. Buna tarihte görülen en iyi örnek Ortaçağ köylü isyanlarıdır.

Şeyh Bedrettin'ler, Jan Hüs'ler ve en sonraları Almanya'da Thomas Münzer'ler vb. hareketleri hep ezildiler. Çünkü o vakit bugünkü İşçi Sınıfı gibi devrimci bir sınıf yoktu ve başa geçmemiştir.

Ne var ki, yalnız başına devrimci parti gibi, devrimci sınıfın bulunması da yetmez. Modern toplulukta İşçi Sınıfı bütün kitleleri teşkil etmez. Hatta çoğu ülkelerde nüfusun çoğunluğu işçi olamaz. Onun için, proletarya devriminde bütün kitleler İşçi Sınıfının geniş ihtiyat kuvvetleri (yedek güçleri) sayılır.

Her savaşta uzak yakın bütün yedek güçleri hazır tutmak zaferin başlıca şartıdır. Yedek gücü olmayan bir ordu her zaman en tehlikeli durumlara düşebilir. Devrimin yedek güçleri her memlekette en geniş anlamıyla bütün halk yığınlarıdır; köylüler, esnaflar, aydınlar gibi... Onlar dışında başka her sınıf ve zümre içinde yığınla hoşnutsuzlar bulunur.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra görülen, İtalyan, Macar, Alman, Bulgar vb. devrimlerinin yenilgiye uğramaları o ülkelerde devrimci sınıfın halk yığınlarını seferber etmeyi bilmemesinden ileri gelmiştir.

Devrimcileşmiş (PARTİ+SINIF+KİTLE) üçüzü bir arada bulunmadıkça başarılı bir devrimden söz edilemez. Bu üçüzün subjektif devrim durumuna elverişli olması ne demektir?

Devrimci partinin devrimdeki rolü; bütün varlığı ile hep en başta dövüşmektir. Öyleyse, partinin devrime elverişli olması, hareket için gerekli her türlü savaşa hazır bulunması demektir. Bu hazırlık şüphesiz yalnız parti içinde değil, parti dışında yani sınıf ve kitle içinde dahi tam olmalıdır.

Devrimci sınıfın ve kitlelerin devrime hazır olması deyince ne anlıyoruz?

Özellikle şunu:

"Bir tek keşif kolu (öncü) ile hiçbir zaman zafer elde edilemez. Bütün sınıf, büyük yığınlar, öncüyü doğrudan doğruya destekleme durumuna gelmedikçe ya da öncüye karşı hayırhah bir tarafsızlık tutumunu benimseyerek karşı tarafı desteklemeleri ihtimali kesin olarak ortadan kalkmadıkça, öncüyü kesin savaşa sürmek sadece bir ahmaklık olmakla kalmaz, bir cinayet olur." (Lenin, **Solcu Çocuk Hastalığı**, s. 179)

Bu kuraldan şu neticeler çıkar:

1- Keşif Kolu (Öncü), topluluğun bütün bilinçli devrimcilerini kendi içinde veya çevresinde toplar. Maddi manevi her türlü savaşa hazır bulunur. (Bu hazırlıklar ileride görülecektir).

2- Tüm Sınıf ve Kitlenin devrime hazır oluşu şunları gerektirir:

a) Sınıf ve kitlenin bir kısmı; keşif koluna (öncüye) doğrudan doğruya yardım eder.

b) Sınıf ve kitlenin öteki kısmı; keşif koluna (öncüye) karşı iyi dilekli tarafsızlık güder.

3- Sınıf ve Kitle; bütün olarak herhangi bir biçimde devrim düşmanlarına yardım etmeyi istemez.

O zaman devrimin sübjektif şartları tamamıyla yerine gelmiş bulunur.

C) Hem Sübjektif, Hem Objektif Devrim Şartları

Yukarıda söylenenler, gerek objektif, gerek sübjektif devrim şartlarının ne denli gerekli olduğunu göstermeye yeter. Bu iki zümre şartları birbirinden ayırmak, devrimi ortadan ikiye biçmek, yani öldürmek olur.

Devrim düşmanlarının daima yaptıkları veya yaptırdıkları en önemli zarar; bu iki grup şartları aynı zamanda ve karşılıklı ilişki halinde göremeyişlerinden doğar.

Hayalci Sosyalistler, Blankistler; yalnız sübjektif şartlara dayanarak devrim yapmağa kalkışırlar.

Oportünist Sosyalistler ise, tersine, yalnız objektif şartlarla her şeyin ve devrimin kendiliğinden oluvereceğini sanırlar. Daha doğrusu öyle bir sanı uyandırmaya çabalarlar.

Gerçekte bilimsel devrimciler, her iki grup şartları tarihî ve somut biçimleriyle mezcetmeyi (kaynaştırmayı) bilenlerdir.

a) Yalnız Sübjektif Şartlar Yetmez:

Tarihte Eflatun çağından beri bir sıra sosyalist teoriler ortaya atılmıştır. Daha özellikle sosyalizm ancak modern İşçi Sınıfının politika alanına çıktığı gün doğabilmiştir.

Neden?

Çünkü, ancak 19. yüzyılda kapitalizmin ağır makine sanayisini kurması ile birlikte, üretim araçlarının önüne geçilmez biçimde sosyalleştiği görülmüştür. 20. yüzyılda insan yığınlarının sosyal devrim eğilimlerine toplum ekonomi temelini çatırdaması yol açmıştır. Ondan önceki sosyal dilekler ve arzularla, hatta devrimci bir parti bile ortaya çıksa, devrimi yürütmek başarılamazdı.

"On milyonlarca insan PARTİ kanaati dolayısıyla DEVRİME gitmez. Fakat böyle bir değişiklik (yani, "büyük sosyal ekonominin doğuşu"), zayıf akıllı Nikola Romanof'un devrilmesinden çok daha aşırıca devrimci olacaktır. Tekrar ediyorum: On milyonlarca insan ısmarlama yoldan devrime gitmez. Ancak, giderilmez zorunluluklar ders verdiği zaman, halk başka türlü olmasına imkân bulunmayan şartlara eriştiği zaman, halk topluluğu, on milyonlarca insanın cüreti, atılğanlığı bütün eski batıl itikatları kırıp yeni hayatı gerçekten devamlıca yarattığı zaman, on milyonlarca insan devrime gider." (Lenin, **Tekmil Rusya Köylüler Kongresinde Nutuk**, 22.05.1917, c. XIV, Ks. 1, s. 168)

b) Yalnız Objektif Şartlar da Yetmez:

Daha 19. yüzyıl ortalarından beri büyük sanayinin siklik (dönemcil) krizleri ile Avrupa'da sosyalist devrimi için gerekli temelli ekonomi tezatları birikmişti. Bu zıtlıklar temeli üzerinde ekonomik krizleri, politika karışıklıkları ve siyasî krizlerin savaşlar biçimi almış yürümüştü. Ne var ki, sübjektif şartlar yeterince gelişmediği için, bütün o imkânlar boşa çıktı. Patlayan devrimler yer yer ezildi.

Hele 20. yüzyılda devrim şartları artık büsbütün kör körüne parmağım gözüne olmuştu. Öyle iken, "İkinci Enternasyonal'in kocakarıları", yani kalles sosyalistler, artık kabına sığmayan objektif şartları görüp, onların sonuçlarını gerçekleştirecek olan sübjektif devrim şartlarını cid-diye almaktan ve yerine getirmekten kaçındılar.

O zaman dünya kadar objektif devrim imkânları ve şartları ortaya çıksa, sübjektif şartlar yerine getirilmedikçe, devrimin muzaffer olmayacağını göze batırmak gerekti. Kalleslere (oportünistlere) şöyle bağırıldı:

"Yalnız bir tek grubun ve partinin değil, fakat bir tek sınıfın dahi iradesine bakmayan bu objektif değişiklikler bulunmaksızın -genel kural olarak- devrim mümkün değildir. O objektif değişikliklerin bir araya gelmesine devrim durumu denir. Bu durum 1905 Rusyası'nda ve Batının bütün devrim dönemlerinde vardı. Geçen yüzyılın 60 yılları Almanyasında, 1859-1861 ve 1879-1880 yılları Rusyası'nda gene o durum vardı. Ama o ahval ve şerait [durumlar ve koşullar] içinde devrimler geçirilemedi. Neden? Çünkü devrim, devrimci durumdan çıkagelmez; belki, ancak yukarıda yazılı objektif değişmelerin sübjektif değişikliklerle bir araya gelmesinden ortaya çıkar. Ve hele; hiçbir vakit, hatta krizler devrinde bile, düşürülmedikçe çökmeyen eski hükümeti kırıp ezmek (slomit) veya zedelemek (nadlomit) için, devrimci sınıf kabiliyetinin yeterince güçlü devrimci kitle gerçekliği ile bir araya gelmesinden devrim sonucu çıkar." (Lenin, **İkinci Enternasyonal'in Krahı**, s. 140)

II- DEVRİM DURUMUNUN BELİRTİLERİ

Devrimin objektif ve sübjektif şartları anlaşıldı. O şartları göze batıran politika olayları nelerdir?

Yani, yakında bir devrim olacağı ve devrimin zafer kazanıp kazanmayacağı nereden belli olur?

"Genel olarak devrim durumunun alametleri (belirtileri) nelerdir?

Başlıca şu üç alameti öne sürersek muhakkak yanılmış olmayız:

1) Egemen sınıfların kendi devletlerini değişmez tarzda muhafaza etmelerine imkân kalmaması; şu veya bu "yüksek" (yukarıdaki) krizlerin, yani ezilen sınıfların hoşnutsuzluğuna ve isyanına yol açan çatlakları yaratacak egemen sınıflara has siyasi buhranların patlaması... Devrim için, alışıldığı gibi yaşamayı "aşağıdakilerin istememeleri" kâfi değildir, aynı zamanda alışıldığı gibi yaşamaya "yukarıdakilerin muktedir olamamaları" dahi lazımdır;

2) Ezilen sınıfların zorunluluk ve yoksulluklarının her zamankinden fazla keskinleşmesi;

3) Barışçıl devirlerde kendisini usul usul çapul edilmeye bırakan, fakat bütün buhran şartları içinde olduğu gibi, kasırgalı zamanlarda başlı başına tarihî ayaklanmaya içinden bir çekiliş duyan kitle faaliyetinin, yukarıda söylenen sebeplerle, anadan doğma imişçesine (fitri sayılacak derecede) yükselmesi." (Lenin, **İkinci Enternasyonal'in Krahı**, s. 139-140)

"Bütün devrimlerce ve hele 20. yüzyılın bütün (tremiya) devrimlerinin teyit olunan temelli devrim kanunu şundan ibarettir: Devrim olması için sömürülüp ezilen kitlelerin eskisi gibi yaşamaya imkân kalmadığını anlamaları ve değişiklik istemeleri kâfi değildir; devrim olması için, sömürücülerin de eskisi gibi yaşamaya ve idare etmeye güçlerinin yetmemesi gerekir. Ancak "aşağıdakiler" eskiyi İSTEMEDİKLERİ ve "yukarıdakiler" ESKİSİ GİBİ EDEMEDİKLERİ vakit devrim muzaffer olabilir.

Başka deyimle, bu gerçek şöyle ifade olunur: Gerek sömürenler, gerek sömürülenler dâhil olmak üzere, tüm millete ait kriz olmaksızın devrim mümkün değildir. Yani, devrim olması için şunlar gerekir: Önce işçi çoğunluğunun (veya çoğu bilinçli, düşünceli, siyasetçe faal işçilerin)

devrim zorunluluğunu tamamıyla anlamaları ve devrim uğrunda ölüme atılmaya hazır bulunmaları; egemen sınıfların, en geri kitleleri siyasete çekip getiren, hükümeti kuvvetten düşüren, hükümetin devrimciler tarafından çarçabuk devrilmesini mümkün kılan hükümet krizine düşmeleri ortaya çıkmalıdır. Bütün modern devrimlerin alametleri (belirtileri) budur: Çalışan ve ezilen kitle temsilcilerinin siyasi mücadele kabiliyetleri, eskisine oranla on misli, hatta miktarca yüz misli daha büyük bir çabuklukpeyda eder."(Lenin, **Solcu Çocuk Hastalığı**, s. 172)

Bu iki pasajdan çıkan neticeleri göz önüne getirelim.

Modern devrimin TEMELLİ KANUNU şudur: Devrim "BÜTÜNÜYLE MİLLETE AİT BİR KRİZ"dir. Bir memlekette ne tek bir parti, ne tek bir sınıf, hatta ne de bütün ezilen ve soyulan alt sınıflar istedikleri için devrimi başaramazlar. Kriz yalnız alt sınıfları değil, sömürüyü güden üst sınıfları da sarmadıkça tam bir kriz olmaz. Tam bir millet krizi olmadıkça devrimin üstün gelmesi düşünülemez.

Gerçi devrim iki zıt sınıfın çarpışmasından doğacaktır. Yani, her olayda olduğu gibi, bir tez (üst sınıflar), bir antitez (alt sınıflar) bulunur. Bunların zıtlıkları birike birike en sonunda devrim denilen senteze varır. Mesele böyle konulunca, ne yalnız başına antitezin (yani alt sınıfların), ne yalnız başına tezin (yani üst sınıfların) durumuyla ihtilal (devrim) sentezi doğamaz. Bir elin sesi çıkmaz, deriz. Zıt sosyal sınıfların da yalnız biriyle devrim olmaz.

MİLLİ DEVRİM KRİZİ genel olarak, ESKİDEN BERİ ALIŞILDIĞI GİBİ yaşamaya imkân kalmamış olması demektir. Eskiden beri alışıldığı üzere yaşamaya imkân kalmadığı nereden anlaşılır?

Şunlardan:

1- "AŞAĞIDAKİLER" (ezilip soyulan kitleler) eskisi gibi yaşamayı İSTEMEZLER.

2- "YUKARIDAKİLER" (ezip soyan üst sınıflar) eskisi gibi yaşamaya MUKTEDİR OLAMAZLAR.

Aşağıdakilerin "İSTEMİYORUZ!", yukarıdakilerin "EDEMİYORUZ!" (beceremiyoruz, muktedir olamıyoruz) diyecek hale geldikleri nereden anlaşılır? Devrimin böyle pratikçe en açık belirtileri hangileridir?

Bu belirtileri gene diyalektiğin (Tez+Antitez=Sentez); yahut mantığın (Birinci Terim+İkinci Terim=Mantikî Netice) üçüyle özetlemek istersek, şöyle üç grupta derleyip toparlayabiliriz:

A) Birinci Terim: Aşağıda Kriz (Bunalım):

Ezilen ve soyulan emekçi alt tabakalarda devrim belirtisi ve psikolojisi şu esaslara dayanır:

1- Kitle Hayatında; ihtiyaç zaruretleri ve yoksulluk o zamana dek görülmemiş bir şiddet ve keskinlik kazanır. Bu durum kitlelerin

yaşamaya tahammülünü çatlatır. Bununla birlikte, yalnız YOKSULLUK ve ZARURET yetmez. Onun kavranılması da şarttır.

2- Kitle Ruhunda; eskisi gibi yaşamaya imkân kalmadığı ve muhakkak bir değişikliğe lüzum olduğu kanısı doğar. Artık böyle sürgit yaşanamaz, bu böyle gidemez denmeye başlar. Bu kanı kitle içinde birinci basamak olarak görülen acıklı yoksul durumun ŞUURA GEÇMESİ (Bilinçleşmesi) demektir. Bununla birlikte, bir zaruretin sadece kavranılması da yetmez. O kavranılan yönde bir sıra eğilimler de doğmalıdır.

3- Kitleler Arasında; ruhlarda atlamak isteyen bir gerilme belirir. Sakin dönemlerde usluca boyun eğen kitleler, fırtınanın yaklaştığını hissederek, kendi başlarına ayaklanmak için fırsat kollarlar. O zamana dek görülmemiş KALKIŞMA eğilimi ve faaliyeti baş gösterir. Bu durum, bilince çıkan kanaatlerin kitle iradesini harekete geçirmeye başladığına alamettir.

4- İşçi Sınıfının Çoğunluğu; devrimin kaçınılmazlığını kavrar. Bu uğurda gerekirse ÖLMEYİ GÖZE ALIR. Biliyoruz ki, devrim kitlelerinin keşif kolu (öncüsü) İşçi Sınıfıdır. Başa İşçi Sınıfı geçmedikçe modern bir devrim gerçekleşemez. Onun için İşçi Sınıfının çoğunluğu yahut hiç değilse İşçi Sınıfı içinde bilinçli, düşünceli ve politika alanında faal olanlar her bakımdan devrime hazır bulunmalıdırlar.

Yalnız görüyoruz ki, bütün bu belirtiler tek yanlıdır. Onları tamamlayacak öbür yandaki belirtiler de gerektir.

B) İkinci Terim: Yukarıda Kriz (Bunalım):

Kitleleri ezip soyan güdücü üst tabakalarda ve sınıflarda görülen devrim belirti ve psikolojisi şu esaslara dayanır:

1- Üst Sınıfların Hayatında; eskisi gibi rahat yaşamak ve kolay idare etmek imkânı kalmaz. Her işte güçlükler, her yanda ve her girişimde aksilikler onların yaşama ve gütme KUDRETLERİNİ KIRAR. Ancak bu iktidarsızlığın bilince çıkması lazımdır.

2- Egemen Sınıfların Psikolojisinde; kötümser kanılar gelişir. Üst sınıflar şimdiye dek değişmeden kullandıkları devlet cihazını daha fazla muhafaza etmenin ellerinden gelmeyeceğini anlarlar. İster istemez bir sıra HÜKÜMET DEĞİŞİKLİKLERİ yapmayı göze alırlar.

3- İdari, Siyasi Krizler başgösterir. Bu "yukarıdaki" bunalımlar en geri kalmış kitlelerin yavaş yavaş gözünü politikaya doğru açar. O zamana dek dünyadan habersiz görünen yığınlar siyaset meselelerine ve hareketlerine şiddetle ilgi gösterirler. Bu durum, siyasette ve idarede başlamış bulunan krizi bir kat daha artırır.

4- Hükümet Zayıflar; biliyoruz, egemen rejimin biricik savunucusu, egemen sınıf emrinde işleyen devlet cihazıdır. Siyasi buhranlar

devlet cihazı içinde öyle çatlaklar yapar ki, siyasete uyanmış kitlelerin hoşnutsuzlukları o yarıklardan içerilere doğru işleyerek hükümeti büsbütün aşındırır ve ezilen sınıfların isyanına tabanı hazırlayıp yeni yollar açar. Böylelikle devrimciler tarafından hükümetin çabucak devrilmesi mümkün olur.

C) Mantıkî Netice: İhtilal (Devrim):

Yukarıda işaret edilen birinci ve ikinci terim olaylarının kaçınılmaz sonucu devrimdir. Devrim belirtileri şöyle sıralanabilir:

1- Yukarıda Egemen Sınıflar; mesela SIK SIK KABİNE DEĞİŞTİRMEK gibi sürekli bir siyaset kararsızlığı içinde bunalırlar. Her gün yeni bir suiistimal gerizi patlar. Her gün yeni bir idare rezaleti ayyuka çıkar. Burjuvazi, it dalmış keçiye döner ve bir türlü sürekli bir siyasi kombinezon kuramaz.

2- Aşağıda Halk Yığınları; yukarıda geçen yüksek oyunlardan öylesine bezmiş, var olan rejime karşı o kertede güvensizlikle dolmuştur ki, artık hükümet ne dese onu yalan sayar, ne yapsa onda yeni bir hile sezer. İyi veya kötü başvurulan bütün yarım yamalak idari tedbirler hoşnutsuzluğu arttırmaktan, tenkitleri (eleştirileri) büyütmekten başka netice vermez.

3- Bütünüyle Kitle Temsilcileri; normal zamanlarda görüldüğünden on misli, yüz misli fazla ajitasyon ve örgüt faaliyeti, on kat, yüz kat fazla dövüşkenlik, mücadele kabiliyeti gösterirler. Hangi meseleye, hangi kuruma el atılsa, orada kitle temsilcilerinin bir örgütü, bir faaliyeti ve bir mücadelesi ile karşılaşılır.

Yukarıda sayılan bütün belirtiler (alametler) belirdi ve iş o raddeye geldi mi, artık pratik ihtilale (devrime), yani İSYAN kapısına dayanılmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İSYAN

"*Vatandaş harbinin (sivil savaşın) okulu halk için boşa gitmiş olamaz.*" (Lenin, **Siyaset Âleminde Yakacak Madde**, 1908 Haziran, C. XI, s. 59)

İsyan, kitleler içindeki devrim mayalanışının fiili biçimde patlak vermesidir. Bu patlayış karşısında devrimcilerin durumu ne olabilir? Daha doğrusu, isyanla devrimciler nasıl ilişkili bulunurlar? Başka deyimle; devrimciler isyana hazırlanmalılar mı? Ne zaman ve nasıl hazırlanmalılar?

Proletarya devrimcileri içine sokulan küçükburjuva devrimcileri, her yerde yaptıkları gibi, isyan meselesinde dahi iki uca sapmaktan kurtulamazlar. Bu sapıkların iki ucu şöyledir:

- 1- Ya isyan önünde yalnız bir sürü ukalaca VAİZLERDE bulunmanın her şeye yetip artacağını iddia ederler,
- 2- Yahut da devrim DURUMU var olmadığı halde anarşist dengesizliğine kapılarak isyanla oynamaya kalkarlar.

Gerçek devrimciler:

- 1- Ne isyanla oynarlar ve isyanı ellerine yüzlerine buluştururlar,
- 2- Ne de kollarını kavuşturup isyanın gökten zembille inmesini beklerler.

Devrimcilik, her iki çeşit sapıtmadan uzak kalarak, her şeyi yerli yerinde, vaktinde ve zamanında, tam ve kesin olarak yapmaktır.

"*Ne kadar az olursa olsun, tarih bilgisi bulunup da, bu meselenin yüce bilginleri Marks ve Engels'i etüt etmiş olan hiçbir Sosyal Demokrat, hiçbir zaman askerlik biliminin gayet büyük bir anlamı olduğundan, halk kitlelerinin ve halk sınıflarının yüce askeri çatışmayı çözümlenecek bir araç ve silah olan askeri tekniğin ve savaş örgütünün pek büyük önemi bulunduğundan şüpheye düşemez. Sosyal Demokrasi hiçbir zaman askeri komplolarla oynayacak derekeye düşmez. O vatandaş harbinin başlangıç şartları yüz göstermedikçe askercil plan meselelerini hiçbir vakit birinci plana çıkarmaz.*" (Lenin, **Devrim İradesi ve Devrim Hükümeti**, 27.6.1905, C. VI, s. 270)

I- İSYANI ÖRGÜTLENDİRME GEREĞİ

İsyan; bilince çıkmış devrim zorunluluğunu fiilen örgütlendirip güçlü bir plana göre gerçekleştirmektir. Devrimci olup da devrimi isyan şeklinde fiili bir plana göre örgütlendirmeyi bilmemek, doğum olmalı, ama doğuma hazırlanmamalı, demek kadar anlamsızdır.

Bununla birlikte, kendilerine "devrimci" süsünü verip de o anlamsızlığı yapanlar, yani isyanın fiili bir örgüt ve bir plan eseri olacağını düşünmeyenler yahut düşünmek istemeyenler çoktur. Bunlar, her türlü isyan HAZIRLIĞINA "Jakobenizm" veya "Blankizm" damgasını yapııştırıp, devrimciliği devrim palavracılığına çevirirler.

Mesela, pratik isyan gelip çatdığı zaman, o gibi devrim palavracıları büyük bir ciddilikle şöyle derler:

"Ağırlık merkezi silahlanma işinde değildir; örgütlerin sistemlice hazırlanmasında dahi değildir. Belki yakıcı silahlanma arzusu ile halkı silahlandırmakta ve kendi kendini silahlandırmaktadır."

Bu gibiler en krizli anda isyanı örgütlendirmek dururken onu bir yana bırakıp halka platonik anlamda "silahlanma arzusu" verecek laflar söylemeyi yeterli görürler. Dayanın, vurun, kırın demekle her şey olurmuş ve devrim yerine gelirmiş gibi!

Oportünistlerin o küçükburjuva gevezeliklerine karşı devrimciler şöyle cevap verirler:

"Hareketimizin ardına katılmak isteyen bu kaba burjuva Filisten'in savurduğu palavralar yüzünden Sosyal Demokrasi için ne yakıcı bir utanç duygusu duyuluyor! Halkı yakıcı silahlanma arzusuyla silahlandırmak, SOSYAL DEMOKRASİ'nin (yani 1905 yılı devrimci Marksistlerinin) sürekli, genel, HER ZAMANKİ ve HER GÜNKÜ görevidir. Öyle bir görev ki, bu, Japonya'da, İngiltere'de, Almanya'da, İtalya'da tıpkısı tıpkısına uygulanır. Her nerede ezilenler varsa, her nerede sömürücü sınıfa karşı dövüşülüyorsa, orada sosyalistin vaiz edeceği [öğütleyeceği] şey daima ezilenleri ilkin ve her şeyden önce yakıcı silahlanma ihtiyacı ile silahlandırmaktır. Aslında bu "arzu ve istek" daha işçi hareketi BAŞLADIĞI gün bile dopdolu bir gerçeklik olarak vardır. Sosyal Demokratların gözettikleri şey, o yakıcı arzuyu ve isteği bilinçlendir-

mek, o isteği duyanlara her türlü siyasi durum ve koşullar içinde örgütlü ve planlı hareket ve faaliyet gösterme gereğini hesaba katmayı dayatmak (empoze etmek) olur."(Lenin, **Devrimi Örgütlendirmeli miyiz?**, 08.02.1905, c. VI, s. 92-93)

Kitlelere "isyan arzusu besleyiniz" demek, malumu ilam etmektir, bilineni tekerlemektir. Yerine göre o da yapılır. Ne var ki, sömürülen yığınlar öyle arzu ve isteklerle her zaman zaten yanıp tutuşmaktadırlar. Tarih kitlelerin öyle sırf isyan arzularına kapılıp ayaklanmalarıyla doludur.

Mesele bu ayaklanmaları kışkırtmakla bitmez. Marifet; isyan arzusu ile kavru lan insanlara isyanın yolunu ve erkânını [yöntemini] öğretmektir. İş; isyanı muzaffer kılmaktır.

İsyanın muzaffer olması için en başta:

- 1) Niçin?
- 2) Ne zaman?
- 3) Nasıl? isyan olacağını ve ne biçim davranılacağını yığınlar a öğretmek ve bu uğurda hazırlanmak gereklidir.

1- İSYAN NİÇİN olur?

Bu soru isyanın anlamını, doğasını, niteliğini ve zorunluluğunu, kazanılmazlığını AÇIKLAMAKLA cevaplandırılır. Halk yığınlarına isyanın niçin olacağını iyice anlatmak, onu BİLİNÇLENDİRMEK, "yakıcı silahlanma arzusunu" şuur a (bilince) çıkarmaktır. Bunda hiç kimsenin kuşkusu ve tereddüdü olamaz. Bilinçsiz hiçbir devrim başar ılamaz.

Ancak, niçin olduğu açıklandıktan sonra gelen iki soruya karşılık, elle tutulur cevap hazırlanmaksızın "silahlanma arzusundan" bahsetmek, isyana özenmektir. Bu özent i eğer kuru demagoji değilse, yahut gizli polis provokasyonu değilse; toyca bir laf ebeliği, tehlikeli bir avantüriyelik [maceracılık] olur.

2- İSYAN NE ZAMAN olur?

Devrimin anlamı bilindikten sonra, zaman sorusunun karşılığını bulmak güç değildir. İsy an, devrim durumuna gelindiği vakit olur. Devrim durumu, görmüş olduğumuz gibi devrim şartları ve devrim alametleri (belirtileri) ile belirir.

3- İSYAN NASIL olur?

İşte asıl Marks'ın "İSYAN GÜZEL SANATI" dediği şey budur. İsy an güzel sanatı, her ülkede var olan politik ve sosyal şartlara göre, DEVRİMİ ÖRGÜTLENDİRMEK ve PLANLI HAREKETİ HAZIRLAMAK ile yapılır.

II- İSYAN BASAMAKLARI

Gerçek devrimciliğin Jakobenzim'den, Blankizm'den ve Anarşizm'den farkı; devrim stratejisini bilimcil biçimde göz önüne koyarak harekete geçmelerinden ibarettir. Devrim kuvveden fiile çıkmak için, laftan işe geçmek için isyanla taçlanmalıdır. Ancak bu böyle olacaktır diye, hemen bir devrimciler örgütü kurulur kurulmaz, milli ölçüde krizi, yığınların ve sınıfların durumunu hesaba katmaksızın isyana kalkışmak, avantür (macera) peşinde koşmak ve ezilmeyi göze almaktır. Her şey gibi isyanın da vakti saati vardır. Bu vakit ve saat Bektaşî sırrı değildir. Belirli ve bilinen basamaklardan sonra gelir.

Devrimin strateji basamakları başlıca üç konaktır:

- 1- Orduyu toplamak,
- 2- Orduyu hazırlamak,
- 3- İsyanı hazırlamak.

Bilindiği gibi, bir savaşı yapmak için her şeyden önce ordu bulunmalıdır. Ancak sırf bir ordu toplamak, orduyu takımlara, bölüklere, aylara ayırmak yetmez. O bölümler arasındaki ilişkiyi belirlemek, orduyu talim ve terbiye ile eğitip öğreterek yetiştirmek, manevralarla hazırlamak lazımdır.

Ancak o GENEL HAZIRLIKLAR hazırlandıktan ve tamamlandıktan sonra savaş, yani isyan başlayabilir.

Bu konuda en belli örnek, devrimin bütün konaklarını ve basamaklarını başarıyla geçip isyanı zafere ulaştırmış olan memlekette bulunabilir. Oradaki devrim stratejisinin üç basamağı şöyle tespit edilir: (Her devrim basamağının ve konağının açıklaması yapılırken tırnak içinde alınan pasajlar, Lenin'in **Devrim Öğretir**, 13.06.1905, No. 8-9, c. VI, s. 287 incelemesinden alınmıştır).

A) Birinci Basamak: Ordu Toplama Konağı (1897)

Memlekette o zaman dünyaca Nihilist, Rusya için Narodniki (Halk Dostları) denilen Anarşist hareketi vardı. Marksizm, öyle anarşist metotları ile girişilmek istenen sözde isyan yapmacıklarını reddetti.

Lenin, 1897 yılı çıkan "**RUS SOSYAL DEMOKRATLARININ GÖ-REVLERİ**" eserinde Marksizm'in görüşünü şöyle belirtti:

"Şimdi; istibdadın [zorbalığın, despotluğun] doğrudan doğruya devrilmesi için isyana veya geniş siyasi grevlere yahut herhangi taarruzlara kalkışmak, generallerin orduyu toplamadan savaş meclisini örgütlendirmelerine benzer."(s. 18)

"Burada isyana hazırlık yok, sadece orduyu derleyip toparlamak, yani genel olarak ajitasyon, propaganda ve örgütlenme söz konusudur."

Demek devrim ordusunu toplama konağının başlıca işi gücü şunlardır:

- 1- AJİTASYON,
- 2- PROPAGANDA,
- 3- ÖRGÜT...

B) İkinci Basamak: Genel Hazırlık Konağı (1902)

Birinci basamaktan beri geçen beş yıl içinde sistemlice propaganda ve örgüt faaliyetleri ile devrimciler ordulaştılar.

Şimdi bu ordu ile ne yapılacaktır?

Lenin o yıl çıkan "NE YAPMALI?" eserinde Marksizm'in görüşünü şöyle koydu:

"Halk isyanını tasavvur etmelisiniz. Gerçi şu günler (Şubat 1902'de) bizim isyanı düşünmemiz ve ona hazırlanmamız gerektiğinde her şey sözbirliği etmiştir. Fakat nasıl hazırlanmalı?"

Bu soruya biri olumsuz, biri olumlu olmak üzere iki karşılık verilir:

1- Özel Olumsuz Karşılık:

İsyana GENEL OLARAK hazırlanmak, hemen Merkez Komitesinin adamlarını dört bir yana gönderip oralarda derhal isyan şiarları atmak değildir. Bu yapılmayacaktır.

2- Genel Olumlu Karşılık:

Yapılacak olan şey, *"Sadece özellikle isyan şartları içinde isyan zaferinin muhakkak gerçekleşmesini garantileyecek olan düzgün iş yapmak'tan ibarettir.*

"Bu düşünce isyan konusunda hangi şartları öne geçirir?"

1) Parolalar "koyup bekleyen" özel ajanlar tayin etmek anlamında isyana "hazırlanmak" fikrinin saçmalığını;

2) Düzenli (muntazam) iş yapan şahıslar ve örgütler arasındaki GENEL bağlanmalar İŞİNİ ÖRGÜTLENDİRMENİN zorunluluğunu;

3) Böylelikle, Proleter olan (işçi) ile proleter olmayan (bütün hoşnutsuz) tabakalar arasındaki bağlılığı güçlendirmenin zorunluluğunu;

4) Siyasi şartların değerini hakkıyla takdir etmeye ve siyasi olaylara pek uygun "çağırıda bulunmaya" elverişli tam çalışmalar topyekünün zorunluluğunu;

5) Bütün mahalli devrimci örgütleri bilfiil kazanmanın zorunluluğunu."

"Netice olarak, İSYANA HAZIRLANMA parolası artık açıkça önümüze çıkmıştır. Ama bu basamak henüz DOĞRUDAN DOĞRUYA isyanı davet, isyan çağırısı konağı değildir. Hareketin isyan zorunluluklarına 'artık varmış olduğu', derhal silahlanma, dövüş grupları halinde örgütlenme vb.'nin zorunlu bulunduğu henüz itiraf edilmez."

Demek isyana "GENEL HAZIRLIK DEVRİ" dediğimiz ikinci basamakta bulunmayan şey, "DOĞRUDAN DOĞRUYA İSYANA ÇAĞIRMAK" meselesidir. Burada aralıksız ve dolaysızca silaha sarılmak ve savaş grupları kurmak yoktur. Derlenip toplanmış bulunan orduyu savaşıya girecek duruma getirmek vardır.

Onun için de, özellikle iki nokta üzerinde durulur:

- 1) BAĞLILIK (irtibat),
- 2) MANEVRA.

İRTİBAT şu alanlarda kurulur:

- 1- Düzenli çalışan ŞAHISLAR ve ÖRGÜTLER arasında bağ kurulur. Yani, Parti içinde ve Parti ile kitle örgütleri arasında irtibat sağlanmalıdır.
- 2- MAHALLİ devrimci örgütlerle PARTİ örgütü arasında bağlılık kurulur.
- 3- İŞÇİ kitleleriyle bütün HOŞNUTSUZ kitleler arasında irtibat kurulur. Ve bütün bu bağlar, gereği gibi kuvvetlendirilir.

MANEVRA şöyle yapılır:

- 1- Siyasi ŞARTLARIN kitle hayatı ile olan ilişkileri doğru seçilir.
- 2- O ilişkilere ve şartlara göre kitle, belli ve uygun siyasi HAREKETLERE çağırılır.
- 3- Bu çağrıya elverişli bütün ÇALIŞMA BİÇİMLERİ yaratılır.

Böylelikle, büyük halk yığınlarının hareket ve manevra kabiliyetleri artırılır.

C) Üçüncü Basamak: İsyana Hazırlık (1905)

İkinci basamakla, genel hazırlık konağı ile geçen üç yıl, gerekenler yerine getirildikten sonra, yani kitlelerin gerek örgüt bağlılıkları, gerekse manevra ve hareket kabiliyetleri oldukça geliştikten sonra, üçüncü basamağa sıra gelmiştir.

Tam 1905 yılı, Rus Çarlığı Japonya ile yaptığı Mançurya Savaşı'na girdi. Sırf idaresizlik yüzünden yenilgiye uğradı. Bunun üzerine Rusya'da derin bir bunalım görüldü. O zaman artık doğrudan doğruya isyan parolası gelmişti.

"Üçüncü basamak, 1905 yılı, "İleri" gazetesinde ve 3. Kongre kararlarında daha ileri adımlar atıldı. BUNDAN BÖYLE, isyanın tüm politik hazırlıkları, hemen isyan için derhal örgütlenme ve silahlanma üzerine ve DOĞRUDAN DOĞRUYA PAROLALAR atma üzerine, özel savaş grupları örgütlendirmek üzerine girişimler yapıldı... Çünkü, hareket artık isyanın silahlanmak zorunluluğuna müncer olmuştu [kaymıştı], varıp dayanmıştı."(Kongre'nin İkinci Kararı)

Devrimci olup da isyana hazırlanmamak, ana karnındaki çocuğun doğumu için gerekli hazırlığı yapmamaktı. Tıpkı onun gibi, devrim stratejisini yukarıda dokunulan üç basamağı az çok gelişmedikçe isyana kalkışmak da; ana karnındaki çocuk henüz tam oluşmadan doğumu kışkırtmaya benzer. Böyle bir olaya doğum denmez, çocuk düşürtme denir. Her iki durumda yapılan işe, usta ebelik değil, cinayet adı verilebilir.

III- İSYAN ANI

Buraya dek görülenlere bakılırsa anlaşılır. İsyân, her zaman ve her ne pahasına olursa olsun derhal ortaya atılacak mutlak ve soyut bir prensip değildir. Sosyal olgunluğun ister istemez vardığı gayet SOMUT bir sonuçtur. Ancak devrim durumunda anlatılan genel buhran (kriz) gelip çattığı zaman isyan parolası atılabilir.

"Biz devrimci Sosyal Demokratlar için, isyan, mutlak değil, somut bir şiardır. Biz onu 1897 yılında uzaklaştırdık (bir yana bıraktık), 1902 yılında genel hazırlık anlamına gelmek üzere ortaya koyduk; ancak 1905 yılının 9 Ocakından sonra, doğrudan doğruya çağrı olarak ortaya attık. Unutmayalım ki Marks 1848 yılı isyandan yana idi, fakat 1850 yılında isyan üzerine saçmalamaları ve palavraları eleştirdi, kınadı. Liebknecht 1871 savaşından önce Reichtag'a katılanlara karşı ateş püskürdü. Ama savaştan sonra Reichtag'a bizzat kendisi katıldı." (Lenin, **Parlamentarizm Oyunu**, 13.11.1905, c. VI, s. 475)

Doğrudan doğruya isyan saati seçilmesi nazik bir andır. O anı seçmek, yakalamak ve kaçırmamak isyan güzel sanatının baş problemidir. İsyân saatinin çaldığı nereden anlaşılır?

Burada devrim durumu konusunun bütün meseleleri birden anılmalı ve hele DEVRİM ALAMETLERİ (belirtileri) iyice göz önünde tutulmalıdır. Ancak devrim şartlarının ve belirtilerinin bilimcil kavranışıdır ki, Marksist devrimciliği Jakobenzim'den ve Blankizm'den ayırt eder. Bu ayırt, başlıca üç noktada toplanır:

"İsyân muzaffer olmak için, gizli ittifaka, partiye değil, öncü sınıfa dayanmalıdır. Bu birincisi. İsyân, halkın devrimci ayaklanması manivelasına (padyem) dayanmalıdır. Bu ikincisi. İsyân, büyüyen devrim tarihinde öyle bir KOPUŞMA (perelomny) NOKTASI'na dayanmalıdır ki, o zaman, halkın öncü sınıflarında faaliyet en son haddini bulur (en fazla olur), düşman saflarında ve kararsız devrim dostlarının ZAYIF İKİYE BÖLÜNÜMÜŞ SAFLARINDA gayet kuvvetli yalpalamalar görülür." (Lenin, **"Marksizm ve İsyân"**, 1917, c. XIV, Ks. 2, s. 135-136)

Tekrarlamalardan yılmayalım:

1- Yalnız kumpas kuran bir gizli anlaşma ile isyana kalkmak Blankizm'dir. Yenilmek için birebirdir. "Yalnız keşif kolu (öncü) ile devrim olmaz."

2- Devrimin sübjektif şartlarında gördüğümüz gibi, öncü sınıfın ve tüm kitlelerin devrimci ayaklanma hızı Parti hazırlığı ile somut tamamlanmalıdır.

Lakin biliyoruz, isyan anı yalnız bu iki şartın bir arada bulunmasıyla da gelmiş sayılmaz. Hatta bu şartların hep bir arada bulunması için bile, asıl OBJEKTİF ve tüm MİLLÎ, TARİHÎ bir KOPUŞMA lazımdır. Bu kopuşmalar, gördüğümüz EKONOMİK, POLİTİK krizlerden gelir. Ancak öyle derin krizler sırasında keşif kolu (öncü), sınıf ve kitlelerin sübjektif devrim şartları, tam isyan saatinin çaldığını gösteren devrim alametleri (belirtileri) belirir: Aşağıdakiler "İstemiyoruz!", yukarıdakiler "Edemiyoruz!" derler.

Kopuşma alametleri (belirtileri) şöyle olur:

1- YUKARIDA: "DÜŞMAN SAFLARINDA" pek kuvvetli sallanmalar, her gün değişen politika kombinezonları, meclis yaygaraları, kabine sahneleri, bir türlü ileriye, geriye gidememiş, suistimler, skandallar, işaatlar birbirini kovalar.

2- ORTADA: "KARARSIZ DEVRİM DOSTLARI", özellikle küçükburjuva devrimcileri arasında her kafadan bir ses çıkar. Saflar ikiye, üçe, beşe skizogoni biçiminde alabildiğine parçalanır. Kimse ne dediğini bilmez. Bölünmeler ve zayıflamalar son kerteye varır.

3- AŞAĞIDA: Bütün o düşman saflarında ve kararsız dost saflarında beliren sallanmalara karşılık vermek isteyen büyük bir HOŞNUTSUZLUK ve FAALİYET baş gösterir.

a) Hoşnutsuzluk: Yukarıdan yapılan her teklife, alınan her tedbire karşı ne olursa olsun halk yığınları homurdanır. Yarım girişimler, ikiyüzlü manevralar kitleleri sinirlendirmekten başka bir şeye yaramaz. Demagoji kimseyi aldatmaz hale gelir.

b) Faaliyet: Kitleler arasında ve öncü sınıflarda faaliyet o zamana kadar görülmedik biçimler alır ve "on kat, yüz kat" artar.

Aşağıda devrimci sınıfların hoşnutsuzlukları ve faaliyetleri bir bendin arkasında yavaş yavaş birikip kabaran sular gibi derece derece yükselir. Basamak basamak biçimlenir. Ve en sonunda isyan kılıkları girer.

"Ayaklanmalar, gösteriler, sokak kavgaları, devrim ordusunun müfrezeleri; işte halk isyanının gelişim konakları bunlardır. Odessa

hadiseleri eski ayaklanmaların apaçık biçimidir."(Lenin, **Devrim Ordusu ve Devrim Hareketi**" 26.07.1905, c. VI, s. 267)

Demek isyana varan basamaklar sıra ile şunlardır:

1- AYAKLANMALAR; yahut burjuva basının deyimiyle HALKIN GALEYANI, köpürüp kabarışı,

2- GÖSTERİLER; köpüren halkın fabrikalardan ve semtlerden sokaklara TAŞMASI,

3- SOKAK KAVGALARI; sokağı zapt eden halk yığınları ile irtica kuvvetleri arasında ÇARPIŞMALAR,

4- DEVRİM MÜFREZELERİ; silahlı devrim ordusu kuvvetlerinin PLANLI HAREKETİ...

Bütün bu durumların özeti şudur:

- a) Yukarıda (hâkim sınıflarda ve egemen idarede) siyasi bunalım,
- b) Ortada (küçükburjuva devrimcilerinde) siyasi tereddüt,
- c) Aşağıda (işçi ve çalışkan halk tabakalarında) siyasi hareket...

Bu üç başlı deprem son kertesini bulduğu anda devrimci ürününü verecek olan isyan saati çalmış demektir.

IV- İSYAN KUVVET İSTER

Parti, devrimci sınıfın ve o sınıf vasıtasıyla kitlelerin kurmay ve kumanda heyetidir. Bu heyet, kitlelerin dileklerini ve eğilimlerini PAROLALARLA (şiarlarla), SLOGANLARLA deyimlendirir ve ÖRGÜTLERLE biçimlendirir.

Bütününüyle topluluk gibi kitle hayatı da kimi yavaş, kimi ansızın, ama hiç durmaksızın bir değişme içindedir. Kitlelerin dilekleri ve eğilimleri zaman zaman başkalaşır. Onun için, Partinin ortaya atacağı parolalar ve biçimler de, vaktine göre, yerine göre başka başka olmalıdır.

Mesela, devrim stratejisinin birinci konağında yalnız propaganda, ajitasyon ve örgüt işleri önemlidir. İkinci basamağında kitlelerin siyasi eğitimi ve kitle keşif koluğu için bağlılık ve manevra kabiliyetleri üzerinde durulur. Bu iki konak, devrim hareketinde tedrici birikim ve tekâmül (evrim) konağıdır.

Üçüncü isyan basamağında birden atlama olacaktır. Ona göre yep-yeni ve bambaşka parolalar ve biçimler ilk plana geçer.

Böylece, her yeni konak basamağında eski görevlerin üzerine yenileri gelip katılır.

"Kitle ile bağlılığı güçlendirip genişletmek üzere partimizin bütün örgüt gruplarının, bütün alışılmış düzenli ve akar çalışmalarından, propaganda, ajitasyon ve örgüt çalışmalarına yön verilir. Bu çalışmalar her zaman gereklidir. Ama devrim anında, başka herhangi zamana nazaran, bu çalışmalar yeterli sayılabilmekten uzaktır. Öyle bir anda İşçi Sınıfı açıkça devrimci çıkışlar için çırpınır ve biz bu çıkışların ödevlerini ve görevlerini hakkıyla yerine getirmeyi düşünmek zorundayız." (Lenin, **Demokratik Devrimde Sosyal Demokrasinin İki Taktiği**, 1905, c. VI, s. 304)

Devrim anında isyanın zafer bulması için gerekli olan yeni görevler, yeni parolalar ve yeni biçimler nelerdir?

Buraya dek üzerine direnerek bastığımız nokta hep KİTLE problemi idi. Şüphesiz yok, devrimin motoru kitledir, diyorduk. Kitlesiz devrimden bahsetmek, tanesiz değirmen döndürmek kadar gülünç bir demagojidir.

Burada diyalektiğin, devrim diyalektiğinin ikinci Terimi birinci plana geçiyor. Yalnız kitle ile isyan, ne olur, ne de üstün gelir. Kitlenin,

isyana uygun biçimde seferber edilmesi gerekir. Bu seferberliği yapacak olan da partidir.

Daha doğrusu, çalışan, sömürülen ve ezilen kitleler her zaman devrimcidirler. Oysa devrimler pek seyrek görülürler. Hele isyanlar her zaman zaferle bitmez. İsyân meselesinde sırf kitlenin, yani halk yığını çoğunluğunun istemesi ve iradesi başarı kazanmayı gerektirmez. Halk çoğunluğu iyice devrimden yana çıkar, devrime açıkça oy verir, sonra bakarsınız neticeyi irtica kazanır.

Öyle ise, isyan işinde yalnız ve soyutça "Halk çoğunluğunun iradesi" deyip ona yaslanmak, hele zafer beklemek, mağlup olmayı göze almak demektir. Böyle bir durumda kalmak kitlenin öncülüğüne ve şefliğine layık olmamak demektir.

Marks, 1848 yılı "HALK ÇOĞUNLUĞUNUN İRADESİ" üzerine bir sıra kararlar alan küçükburjuva demokratları ile alay eder. 1917 Rusyasında devrim Mart ve Nisan ayları boyunca ilerlemişken, Eylül ve Ağustos ayları boyunca geriye doğru adımlar attı. Bu durum, halk çoğunluğunun devrimi istemediğinden ileri gelmiyordu.

1936 yılı İspanya'da "Halk Cephesi" memleket kitlelerinin büyük çoğunluğunu kendine çekti, hatta meşru bir de sivil hükümet kurdu. Fakat, bir avuç satılık general, yabancı hükümet entelicensleriyle (gizli servisleriyle) anlaşarak, kanlı İspanyol tecrübesinden irticai zaferle çıkardı. Fransa'da Halk Cephesi ezici çoğunluk olduğu halde, Radikallerle Sosyalistler orduyu işçiye karşı sürdürdüler, grevi süngü kuvvetiyle bastırdılar. Sonra İngiliz Finans-Kapitalinin arabasına binerek, memleketi de, orduyu da Alman Naziliğine sapasağlam teslim edip yerlerine oturdular.

Tarih böyle acı örneklerle doludur. Hal böyle iken, kendilerine "demokrat" süsü veren küçükburjuva kalles politikacıları isyana karşı "oy çoğunluğu" pusulasından bahsederlerse, bu yalnız gülünç değil, aynı zamanda alçakça bir oyundur.

Bütün irtica trajedilerinde devrim hareketini baltalayan zihniyet, kitle ile devrimin ilişkisini anlamamaktır. İsyân doğumu ile taçlanmayacak bir devrimci faaliyet, ölü doğum demektir. İsyânın mevcut eski çerçeveler içinde kalmayacağını, ancak o çerçevelere karşı, o çerçeveleri parçalayarak üstün gelebileceğini düşünmemektir.

Küçükburjuva illüzyonu şunu anlamaz: Devrim bir savaştır. Savaşta muzaffer olmak için belli bir silah gücü ve askercil örgüt işi başta gelir. Yoksa her türlü örgütsüz çoğunluk, her türlü silahsız kitle iradesi boşa gider. İrticaa yem olur. Küçükburjuvanın ve işçi içindeki burjuva ajanının kafası şunu anlamaz:

Devrimde, düşman sınıfları YENMEK lazımdır. Düşman sınıfları koruyan devlet iktidarını DEVİRMEK lazımdır. Fakat bunun için, "halk ço-

ğunluğunun iradesi" yetmez. Belki mücadeleyi isteyen ve mücadele kabiliyeti olan sınıfların KUVVETİ, ZORU lazımdır. O zor'dur ki, kesin anda ve kesin yerde düşman kuvvetlerini DAĞITIR.

"Devrim esnasında kaç kere, azlık fakat daha iyi örgütlü, silahlı ve merkeziyetli kuvvetlere kumanda eden sınıflar, ağalar ve burjuvalar, daha kötü örgütlü, kötü silahlı, dağınık "halk çoğunluğu"nun gücünü sık sık ezdi." 0-enin, **Hastalığın Kökü**, 1 Eylül 1917, c. XIV, Ks. 2, s. 87-88)

Devrim ve isyan şüphesiz kitlenin ayaklanmasıyla başılır. Fakat bu kitlenin, zafer kazanması için, silahlı dövüş için ÖRGÜTLÜ ve MERKEZİYETLİ bir sevk ve idare altında yürümesi gerekir. Dağınık, silahsız, örgütsüz kitle yenilir. Egemen sınıflar her zaman daha iyi örgütlü bir avuç savaş gücüyle (polis, jandarma, ordu ile) karşı çıkar. Onların bu teknik üstünlüğüne halk çoğunluğunun büyük kitlesi ağır basarak teraziye denk getirebilir. Ancak, yeterince ağır basma ve yenmek için, mutlaka kuvvete karşı kuvvet, zora karşı zor, silaha, örgüte, merkeziyete, disipline karşı silah, örgüt, merkeziyet, disiplinle cevap verir. Çivi çiviye söker. Her kuvvet ve zor tatbiki gibi, isyanın da kuvveden fiile çıkması, bir sıra şekil ve parolalar ister. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

- 1- İsyân kuvvetini ÖRGÜTLENDİRMEK,
- 2- İsyân kuvvetini GÜTMEK,
- 3- Bir de, isyanın bir başka konağı demek olan ve ayrıca incelenmeye değen PARTİZANLAR HAREKETİ... vardır-.

V- İSYAN ÖRGÜTÜ

Memlekette genel devrim havası esiyor. Kitle isyana hazır. Devrim stratejisinin üçüncü basamağına, yani "doğrudan doğruya isyan" konağına gelindi. İsyanı örgütlendirmek lazım.

Devrimin bu zor ve kuvvet örgütü, doğrudan doğruya isyan örgütü nedir?

İşte oportünistlerin devrim aleyhine, gerici burjuva adaletinin devrimciler aleyhine yorumlamakta birleştikleri yanlış nokta buradadır. Sapık sosyalistler de, burjuva adliyecileri de kitleye karşı bir şey yapamayacaklarını bilirler. O yüzden de, bir yerde yalnız devrimci parti örgütünün var oluşunu isyan için yeterli sayarlar. Onlara göre devrimci parti demek, doğrudan doğruya isyan örgütü demektir.

Öyle zannetmek ve o zanna uygun hareket etmekle, gerek oportünistler, gerekse adliyeciler ne yaptıklarını kendilerince bilirler. Oportünistler; devrimin zaferi için gereken isyan örgütünü ihmal ederek, irticaı namussuzca kuvvetlendirmiş olurlar. Adliyeciler; devrimcileri ağır cezalara mahkûm edip kitle ile temastan uzaklaştırmak için aynı yalana kapılırlar.

Gerçekte, isyan için hareketi örgütlendirip güdecek bir kitle partisi şarttır. Ama parti örgütünün kendisi, hiçbir zaman doğrudan doğruya isyan örgütü olamaz. Ceza Kanunlarında "HUSUSİ VASİTALAR [özel araçlar]" denilen isyan örgütü kurulmadıkça, sırf Parti ile devrime kalışmak, peşin ezilmeyi göze almaktır.

Özel isyan örgütü dolaysız kuvvet ve zor örgütüdür.

Kuvvet ve zor örgütü deyince neyi anlıyoruz?

"Yüce tarihî dava ancak KUVVETLE halledilebileceği için, devrim ordusu zorunludur. Fakat çağdaş mücadelede KUVVETİN ÖRGÜTLEN-DİRİLMESİ demek, askeri örgüt demektir." (Lenin, **Devrim Ordusu ve Devrim Hükümeti**, 27.06.1905, c. VI, s. 268)

"Hususi vasıtalar", isyanın askeri örgütü niçin lazımdır?

Lazımdır, çünkü isyanın kendisi doğrudan doğruya SİLAHLI (ateşli, sıcak) bir savaştır. Oysa ne Parti, ne Kitle örgütleri (İşçi Dernekleri,

Kooperatifler, Esnaf Birlikleri, Sendikalar, Halk Şuraları, vb.) silahlı örgütler değildirler ve savaş sanatını bilmezler.

Mesela Sovyetler örgütü ilk defa Rusya'da görüldü. Bunlar, gayet özel devrim aygıtlarıydılar.

Onlar bile, isyanın kuvvet örgütü sayılamazlar. Olsa olsa, daha bilinçli bir siyasi devrimci kitle örgütüdürler.

Silahlı bulunmayan, yahut silah kullanmayı bilmeyen bir örgütle savaşa kalkışmak, delilik değilse intihardır. İsyanın başarı kazanması için yalnız başına "Sovyetler ve uygun kitle kuruluşları yetmez":

"Küçük bir misal: İşçi mebusları şuralarına, sık sık İşçi Sınıfının parlamentosu adı verildi. Fakat bir tek işçi bile kendisini polisin elinden kurtarması için, bu kendi parlamentosunu çağırmaya katlanmadı. Bütün işçiler, bizzat kendi "parlamentolarını" korumak için duraksaksızın kuvvet örgütü, askeri örgüt, silahlı işçi birlikleri (kurmak) maksadıyla örgütlenmenin gerektiğini anladılar." (Lenin, **Duma'yı Tatil ve Proletaryanın Görevi**, 1906, c. VII, Ks. 2, s. 18)

Devrimde, askeri örgütün, yani özel savaş gücünün ihmal edilmesi, bütün son "Halk Cephesi" taktiğinde, küçükburjuva partilerinin boşluklarını ve davaya ihanetlerini gösteren en yeni ve en acı örnekler verdi. İspanya trajedisi, irtica elinde bırakılmış bir askeri örgütün, büyük halk çoğunluğunu nasıl kurt dalmış sürüye çevirdiğine dair her zaman tekrarlanması gereken bir kara örnektir.

20. yüzyılın bütün irtica hareketleri askeri kuvvetle tutundu. Mussolini, İtalya kralının emriyle ateş kesen İtalyan ordusu sayesinde "Roma üzerine Yürüyüş" yapabildi. Hitler, Luddendorf'un ordu içinde casus hatip örgütünde kullandığı bir serseri onbaşı idi. İktidara gelmek için Alman ordusuyla anlaştı ve Mareşal Hindenburg'tan destur aldı. Bu örnekler önünde devrimin kuvvet örgütünü unutmak akla sığmaz.

Doğrudan doğruya isyan için askeri kuvvet örgütü deyince SİLAHLI KUVVET göz önüne geliyor. Silahlı kuvvet deyince, bilhassa şunlar hatırlanır:

- 1- Ordu kuvveti,
- 2- Milis kuvveti.

Devrim için bu iki kuvvetten hiçbirisi hazırca ortada yoktur. Ortada var olan ordu, eskiden beri egemen sınıflara kul edilmiş burjuva ordusudur. Milis kuvveti hiç yoktur. Sonradan devrimci örgüt ve işçiler tarafından kurulacak birliklerdir.

A) Ordu

Tarihte, burjuvazi kitlelere karşı ne zaman aciz kaldıysa, daima orduya başvurdu ve ancak ordu sayesinde hâkimiyetini korudu. 1794

Fransız Termidor hadisesinde; Jakobenler'i, ordu karşısındaki yanlış tutumları ezdirdi. Fransa'da ikide bir değişen rejimler orduya dayandı.

Bugünkü dünyada artık biricik gerçek savaş gücü ordudur. Hele savaş tekniğinin olağanüstü ilerleyişi bu gerçeği en kör göze batırır. Ordu silahlarına oranla halkın elinde tek tük bırakılan silahlar, gülünç derecede tesirsizdir. 20. yüzyılda ordu kuvveti, hatta isyan için dahi, bir an bile göz önünden ayrılmayacak başlıca meseledir.

Modern ordu, burjuva ülkelerinde burjuva ordusudur. Burjuva orduları, hele küçük memleketlerde, dış düşmana karşı olmaktan ziyade, kendi halkına karşı bir avuç soyguncunun zorbalığını sürdürmekte kullanılmak istenen bir alet durumuna sokulmuştur. Soyguncu egemenlik emrine geçmiş bir ordunun teknik üstünlüğü, fakir halk için kahredici bir şeydir.

Ne var ki, burjuva düzeninin her şeyi ve her kurumu gibi, ordusu da zıtlıklarla doludur. Ordu; kuvveti ölçüsünde büyük zaafılarıyla birlikte vardır.

Çünkü, ordu burjuvazinin elinde bir alettir, ama bu aletin kendisi "burjuva" değildir. Fabrikada çalışanlar gibi, orduda hizmet edenler de halk çocuklarıdır. Ordunun kitlesi, halk kitlesinin bir parçasıdır. Yalnız, İliç'in dediği gibi, ordu, halkın, içine en güç işlenilebilen parçasıdır. Ordu, propagandaya karşı en çok kapalı ve koruncaklı tutulan halk parçasıdır. Bununla birlikte, en sonunda gene de halkın parçasıdır.

Bizzat burjuvazinin sömürdüğü halktan kişiler, halka karşı kullanılmak istenen ordu örgütü içinde, özel muameleye tabi tutulurlar. Ancak bu muamele, her ne olursa olsun bir netice vermekten geri kalmaz. Egemen sınıflar, sömürülerini ve egemenliklerini sürdürmek için kurdukları orduya aldıkları halk çocuklarını, askerce talim terbiye ettirip yetiştirirler. Böylece halka silah kullanmayı öğretirler ve neticede farkına varmaksızın, yahut ister istemez, halkı devrim ve silahlı mücadeleye hazırlarlar. İsyân günlerinin devrimci müfrezelerine kaynak yaratırlar.

"İstibdad, bu mücadeleyi hazırlamak için her şeyi yapıyor. Her yıl askere aldığı halkı silahlı mücadelede idmanlaştırıyor ve şimdi ektiğini biçiyor; kendi askerinden devrim ordusunun müfrezeleri çıkıyor." (Lenin, **Devrim Ordusu ve Devrim Hükümeti**, c. VI, s. 267)

Modern ordu her zaman halkın bir parçasıdır. Çünkü, üstün sınıflar alt tabakaları yalnız sömürmekle yetinemezler, halkı birbirine çatırtırmakla ayakta dururlar. Bununla birlikte modern ordu bugün artık açıktan açığa devrimci sınıfın, proletaryanın, İşçi Sınıfının bir parçası olmuştur. Ordu, gittikçe biraz daha aşırı işçi ordusu haline gelmektedir. Motorlu kıtalar, zırhlı birlikler tek sözle modern tekniğin en yüksek

biçimlerini kullanan işçiler ordusudur. Bugünkü ordunun belkemiği motorlaşmış birlikler ise, motorlu birliklerin belkemiği de işçilerdir.

Donanma ve hava kuvvetlerinde ise, bildiğimiz gibi, asker kitlesi öteden beri uzman ordu işçileridirler.

Bu şartlar içinde halkın yapacağı devrim hamlesi, halk çocukları demek olan askerlerin ruhuna yabancı kalmaz. Onun dışında ordu, devrimci işçilerin ve devrimcilerin her zaman katıldıkları ve buldukları bir topluluktur. Muntazam ordunun bu karakteristiği göz önünden kaçırılamaz.

Bütün bu sebeplerle, isyan sırasında ve isyan için orduyu kazanma imkânı ve zorunluluğu kendiliğinden ortaya çıkar. İliç'in sık sık söylediği gibi, modern devrimlerde artık ordunun hiç değilse bir kısmını isyandan yana çekmedikçe yahut tarafsızlaştırmadıkça, isyana girilemez.

Onun için, isyana gerekli olan doğrudan doğruya kuvvet örgütü der demez, ilk düşünülecek nokta orduyu kazanmaktır. İsyanın kazanılması için, orduyu halktan yana geçirmek başlı başına önemli ve ayrı bir hünerdir.

Orduyu kazanma hüneri nasıl başarılır?

"Kendiliğinden anlaşılır; devrim kitlevi (yığıncıl) olmadığı takdirde, devrim bizzat orduyu elde etmediği takdirde ciddi bir mücadeleden konu açılmaz. Kendiliğinden anlaşılır ki, orduda çalışmak zorunludur. Ama, ordunun (devrimci halktan yana) geçmesi durumunun bir taraftan ikna, diğer taraftan idrak neticesinden ibaret, basit yekpare bir akt (biricik eylem) olduğu asla tasavvur edilmemelidir." (Lenin, Moskova İsyanından Dersler, c. VII, Ks. 2, s. 49-50)

Devrimin haklı bir dava olması, Partinin en doğru biçimde propaganda ve ajitasyonu askere bildirmesi, orduyu kazanmak için şarttır, gerektir. Ama yeterli değildir.

Orduyu bilfiil devrimden yana kazanmak için, yalnız manevi çareler yetmez. Ayrıca maddi bir savaş, Lenin'in deyimiyle: "FİZİK BİR MÜCADELE" gerekir. Orduyu devrime çekmek için yapılacak fiili ve maddi mücadele nasıl olur?

Bu konuda her zaman, her yerde ve her derde deva olacak panzehir gibi etkili ve hep aynı kalacak bir tek reçete ileriye sürülemez. Zamana ve mekâna göre, her ülkenin içinde bulunduğu şartlara göre bir sıra fiili, maddi ve manevi tedbirler vardır.

O tedbirleri kestirmenin yolu yok mudur?

Vardır. Başta gelen ilk şart şudur: Devrimciler kendi memleketlerinin ve kendi halklarının ADAMI olmalıydılar. Kendi memleketleri halkının eğitimlerini, devrimciler kendi içgüdüleriyle sezebilmelidirler. Zaten gerçek devrimcinin başka türlü olmasına da imkân yoktur.

Devrimci, kendi ülkesinde ve dolayısıyla kendi toprağının ordusu içinde neyin geçtiğini, hangi şeylerin tesir yaptığını, olayların orijinalliği içinde hemen kavrayıp harekete geçmeyi bilmelidir. Bu DEVRİMCİ İÇGÜDÜ devrim bilinciyle birleşirse, orduyu kazanmak için tam vaktinde yapılması gereken her şey kolayca bulunur.

Mesela 1905 Rus Devrimi'nde, devrimciler orduyu kazanmak için kendi temiz içgüdüleriyle harikalar göstermekten geri kalmadılar. Ellerinde bayrak taşıyan gençler, ateşe hazır askerleri görünce fırladılar, göğüs ve bağırlarını açarak "Vurun beni!" diye haykırdılar. O zaman asker silah kesti ve isyancılarla kardeşleşti.

Bizim Antalya'da 1929-30 yılı, üzerine asker sevk edilen halk, gelen birliklere hiçbir şey olmamış gibi birer kahve iskemlesi ikram edince, çatışma kesildi. Askerlerle ahali kardeşçe oturup birbirlerine kahve ismarladılar. O günden beri, ordunun isyan sırası halkla temas ve konuşma yapmaması için kanun çıkarıldı.

Halk dehası, her zaman tabii elastikiyetiyle en doğru yolu bulur. Yeter ki halkın başında bilinçli ve planlı bir idare bulunsun.

Ancak, yalnız sınırı belirsiz içgüdüye güvenilemez. Devrimci, öz içgüdüleriyle birlikte, olayları realistçe incelemeyi geçirmelidir. Onlardan çıkacak dersleri, bilimcil biçimde etüt etmelidir.

Bilhassa iki inceleme alanı önemlidir:

1- Teorik olarak: Daha önce geçirilmiş devrimlerin ve isyanların bütün tecrübelerini iyice hazmetmelidir.

2- Pratik olarak: Kendi memleketinde bizzat egemen sınıfların orduyu avlamak, oyalamak ve kullanmak için yaptığı hareketleri, aldığı tedbirleri, başvurduğu hileleri ve çareleri göz önünde tutmalıdır.

Teorik olarak, geçmiş devrim ve isyanların tecrübelerinden nasıl ders çıkarılacağı kendiliğinden anlaşılır. Pratik olarak kendi memleketinin egemen sınıflarına mahsus metotlardan ve denemelerden yararlanmak nasıl olur?

Söz yerinde ise, BURJUVAZİNİN OKULUNA GİRMEK'le olur. Egemen sınıfın orduyu kullanım yöntemlerini öğrenip bundan yararlanmalıdır. Bu mümkündür, çünkü her alanda olduğu gibi, bu alanda da işveren sınıfı İşçi Sınıfına sayısız örnekler verir. Bu örnekler kimi olur hiç akla gelmedik şeytanca ve garip görünürler.

Mesela: 1905 Moskova İsyanı günlerinde, Emniyet Amiri Zubatof elindeki 25 askerden yalnız 5'ini (25 binden 5 bin kişiyi) "umut verici" (nadejni) bulur. Bu rakam çok ibrete değer. Devrim günlerinde burjuva ordusunun en az üçte ikisi, yahut burada olduğu gibi beşte dördü güvenilemez

hale gelir. Zubatof, bu güvenilir ordu parçasını halka karşı çıkarabilmek için, yahut devrime karışmaktan alıkoymak için ne yapmıştır?

Sırasıyla şu tedbirleri kullanmıştır: Kimini kandırmıştır, kimini övmüştür, kimine saat hediye etmiştir, kimini para dağıtarak satın almıştır, kimine votka içirmiştir... Velhasıl aldatmak, korkutmak, kışlaya kapatmak, silahından tecrit etmek, ihanet sağlamak, zor kullanmak, büsbütün güvenilir olanları yok etmek, vb. vb...

1905 devrimcileri bütün bu yöntemleri bilemedikleri ve kullanmadıkları için, ordu kaba Çar uşaklarının elinde kaldı, isyan ezildi. Sırf ülkücülüğün temizliği, araçların yüksekliği başarı için yeterli olmadı.

O acı dersleri olaylardan çıkaran İliç diyor ki:

"Fakat eğer biz isyan anında ordu uğruna böyle fizik bir mücadele gerektiğini unutursak, yakıcı birer ukala olduğumuzu ispat ederiz." (Lenin, **Moskova İsyânından Dersler**, 1906, c. VII, Ks. 2, s. 50)

B) Milis Kuvveti (Devrim Çeteleri)

Ordu istediği kadar tarafsızlaştırılsın, hatta kısmen devrime hizmet eder olsun, bu yetmez. Devrimci sınıfların kendi içlerinden çıkıp Partinin yarattığı özel biçimli ve ruhlu bir Milis kuvveti gereklidir.

Milis kuvveti, isyanın kitle mahiyetiyle taban tabana zıt olur. İsyân ne kadar kalabalık yığınları içine almalıysa, Milis kuvvetleri o kadar çok küçük gruplardan derlenir:

"Siyasi parolalar için yeterli gruplardan başka, bir de isyanın silahlanması için grupçuklar gerektir." (Lenin, **Moskova İsyânından Dersler**, s. 51)

Bu grupçuklar *"Kautski'nin yeni barikat taktiği dediği (partizanlar savaşı taktiği)dir."* (agy.)

İsyânın milis kuvveti neden küçük grupçuklar halinde olur?

Çünkü böyle olması hem gereklidir, hem de yararlıdır.

GRUPÇUKLAR GEREKLİDİR:

Çünkü, *"Parti örgütü hiçbir zaman kitleyi silahlandıramaz."* (Lenin, **Duma'nın Tatili ve Proletaryanın Görevi**, s. 18-20)

Partinin ne hazır cephanesi, silahı, ne hazır ordu kadrosu vardır. Gerek cephane ve gerek silah tedariki ve gerekse savaş kadrosunun örgütlenmesi devrimin akışı içinde başarılacaktır.

GRUPÇUKLAR YARARLIDIR:

Çünkü, *"Bilakis kolay hareketli küçük muharebe birlikleri içinde kitlenin örgütlenmesi, hareket anında silah elde etmek problemi için pek büyük işlere yarar."*(agy.)

Bütün isyancı kuvvetleri bir tek cephe halinde burjuvazinin düzenli kuvvetlerine karşı çıkarmak, onun arayıp da bulamadığı bir şey olur. Buna karşılık, ele avuca sığmaz, her yerde hazır nazır, her taşın altından kalkar ve dolayısıyla de kesince yenilgiye uğratılması mümkün olmayan grupçuklar çok geniş alanlarda, bütün kitleleri harekete geçirecek biçimde faal olabilirler.

Bu küçük gruplar taktiği, yalnız isyanda değil, bayağı savaş zamanlarında bile, eğer elde düzenli ordu yoksa, ordu kuruluncaya dek izlenecek biricik yoldur. Ona asker dilinde "ÇETE SAVAŞI" yahut "GERİLLA: SAVAŞÇIK" adı verilir.

İsyan sırası, kendi silahlı kuvvetleri büyüyünceye kadar, devrim aynı taktiği kullanır. Hele 1905 yılı Moskova'da patlak veren isyan bu bakımdan bütün dünya sosyalizmine en büyük dersi verdi. "Yeni Barikat Taktiği" denilen savaş metodunu getirdi.

Bu prensip ana çizisiyle bilindikten sonra, isyan çetelerinin biçimleri, yapıları ve çetecilerin karakterleri kendiliğinden anlaşılır.

A) Grupçukların Biçimi:

Milis grupçukları onar yahut beşer, hatta üçer ve ikişer kişilik ufak birliklerden kurulurlar.

"Bu örgütün pek ufak onlar, beşler, hatta kabirse [mümkünse] üçler gibi gönüllü birliklerinden derleşik hücreleri bulunur."(agy.)

Çeteciklerin idaresi, tıpkı hücrelerin idaresi gibidir. Hücre örgütü üzerine bilinen bütün prensipler, devrim çeteleri için de aynen yürürlüktedir.

Yalnız, hücreler sırf partililerden kurulu bir örgüttürler. Devrim çeteleri partisizlerin de girdikleri birer sempatizan hücrelerine benzerler. Yalnız, şüphesiz çetelerin çete oldukları, yani normal zamanın hücreleri olmadıkları unutulmamalıdır.

B) Grupçukların Yapısı:

Devrim çetelerine kimler girebilirler?

Bir yol, bu çetelere "partili partisiz" bütün devrimci elemanlar girebilirler ve şüphesiz GÖNÜLLÜ, FEDAİ olarak girerler. Devrim adına fedailiği gönüllü olarak göze almayanların devrim çetesine girmeleri akla gelemez.

Çeteler içinde kimler bir araya gelirler?

Ya örgüt, yahut semt bakımından birbiriyle bağlı olan kimseler.

"Bir meslekte, bir fabrikaya mensup kimselerin, yahut yoldaşlıkla, parti bağı ile birbirlerine bağlı bulunan kimselerin; nihayet sade bir yerde (bir köyde, bir şehirde, bir evde veya bir mahallede) oturanların gönüllü birliği."(agy.)

Devrim çetelerinin esası böyle kurulmuştur. Çünkü bu gibi kimseler kendi aralarında daha iyi anlaşabilirler, daha kolay hareket imkânları bulurlar. Kafa dengi olmayan arkadaşların çete savaşı güçleşir.

C) Çetecilerin Karakterleri:

Başlıca üç noktada toplanır:

1- "YAŞAYASIYA DEĞİL, ÖLESİYE DÖVÜŞMEYİ GÖZE ALMIŞ" kimseler bir araya gelir. Ölümü göze almayanın devrime girmemesi daha iyidir.

2- Bu kimseler dövüştükleri "YERİ MÜKEMMEL TANIYAN" adamlar olacaktır. Çevresini bilmeyen çeteci bir iş yapamaz ve boşu boşuna yakalanır.

3- Bu kimseler "HALK İLE SIKI SIKIYA BAĞLANAN" adamlar olacaktır. Çünkü isyanın bütün dayanağı ve gücü halk yığınidir. Kitleden her zaman arka bulamayacak olan kimseler, başarı kazanamazlar.

VI- İSYAN HAREKETİNİN GÜDÜLMESİ

Marks'a göre isyan bir GÜZEL SANAT'tır. Bu sanatın ruhu isyan hareketinin güdülmesidir. Öyle ise, isyan sanatının ruhunu kavramak için iki nokta ayrı ayrı gözden geçirilmelidir:

- 1- Özel grupların isyan hareketi,
- 2- Genel isyan hareketinin güdülmesi...

A) Grupların İsyân Hareketi

Gördüğümüz gibi, grupların isyan hareketi bilhassa devrim çetelerinin faaliyeti demektir. Devrim çetelerinin faaliyeti deyince iki şey göz önüne gelmelidir: 1- O faaliyetin genel prensipleri, 2- Yapılacak iş.

1- Yapılacak İş:

İsyân hareketinin gereklerine göre yapılacak iş her yerde ve her zaman sayısız kerte ve çok çeşitlidir. Bu işleri bilhassa milislerin silah kullanma kabiliyetlerine göre iki zümreye bölmek mümkündür:

a) "ATEŞ ETMEYİ BİLEN MİLİSLER": "Polisi ve jandarmayı silahsızlandırır, devriyeler üzerine ansızın baskınlar yapar, kendileri için silah ele geçirir."Önemli noktaları, merkezleri, depoları tutar, vb. vb...

b) "ATEŞ ETMEYİ BİLMEYEN YAHUT SİLAH BULAMAYAN MİLİSLER": "Barikat kurarlar, talim yaparlar, irtibat vazifesini görürler, düşmana tuzak hazırlarlar, hasımları bir yerde oturuyorlarsa orada yangın çıkarırlar, müfrezeler ve silahlı postalar için hareket üssü olabilecek yerleri işgal ederler."(Lenin, **Duma'yı Tatil** vb., **agy.**)

Bütün bu söylenen veya onlara benzer biçimde milislerin alacakları direktif ve yerine getirecekleri plan içinde daha "bir sözle, pek özel görülecek binlerce işleri" vardır.

2- Hareket Prensibi:

Yapılacak işler iyice bilindikten ve planlandıktan sonra, o işlerde gerekli olan başlıca ana prensip şudur: "Azami harekete ve enerjiye sahip olması gereken örgütte asgari formalitecilik, asgari avantüriyelik, azami basitlik."(Lenin, **Duma'yı Tatil** vb., **agy.**)

Daha göze çarpar olmak için, devrim çetelerinin davranış yordamlarında ağır basacak prensipleri şöyle özetleyebiliriz:

a) AZAMİ HAREKET: Ele avuca sığmamak, bir yerde durmamak, her yerde hazır nazır olmak, bilhassa geç kalmamak, her zaman düşmandan önce davranmak.

b) AZAMİ ENERJİ: Hiçbir şeyden yılmamak, en şiddetli vuruşu her zaman indirebilmek, kavgadan yorulmamak ve bıkmamak, düşmanı ürkütüp bezdirecek bir atılganlıkla dövüşmek.

c) ASGARİ FORMALİTECİLİK: Her şeyden önce yapılacak işi göz önünde tutmak, o işi yaparken bütün sorumluluğu üzerine almayı bilmek, tereddüde düşmemek, yarın hesap vereceğim diye fırsat kaçırmamak, girişkinlik kabiliyetini hiçbir zaman elden bırakmamak, karışık işlemlerle uzun danışmalara, geniş müzakerelere vakit yoktur, azami basit biçimde davranmak, hareketi yerine ve zamanına göre hemen uygun düşürmek.

d) ASGARİ AVANTÜR: Yapılacak işin ruhunu seçip başarmak, olmayacak girişkinliklere, gereksiz tehlikelere kapı açmamak, hele gösteriş hevesine hiç kapılmamak, çapulculuğa, sarhoşluğa, kötüye kullanmaya en ufak göz yummamak, planlı harekete her zaman en büyük önemi vermek.

B) Genel İsyan Hareketinin Güdülmesi

"Marks, isyan bir güzel sanattır diye yazar. Ve bu güzel sanatın başlıca kuralı, umutsuzca (otçayanno), cür'etle, geri dönmez bir kesinlikle saldırdır."

"Savunma değil, taarruz (saldırı); kitlelerin parolası olmalıdır. Düşmanı affetmemecesine yok etmek kitlelerin vazifesi olmalıdır." (Lenin, **Moskova İsyanından Dersler**, 1906, c. VII, Ks. 2, s. 51-53)

İsyan bir sanattır. *"Bu sanatın başlıca kurallarını Marks şöyle koyar:*

1- *İsyanla hiçbir vakit oynamamalıdır. Ama bir yol başlandı mı, kesinlikle bilinmeli ki sonuna dek gitmek gerekir.*

2- *Üstün kuvvetlerin en çoğunu kesin anda, kesin yerde toplamak gereklidir. Yoksa, daha iyi hazırlıklara ve örgütlere sahip olan düşman taraf isyancıları yok eder.*

3- *İsyan bir yol başladı mı, en büyük AZİMLE ve SEBATLA ve şartsız kayıtsız şaşmaz surette TAARRUZA (saldırıya) geçmelidir. Savunma, silahlı isyanın ölümüdür.*

4- Hasmin ordusu dağınık kaldıkça, dūřmanı gafil avlamaya, fırsat anını kollamaya gayret etmelidir.

5- **HER GÜN (ve eğer mesele bir Şehir üzerinde ise, her saat denilebilir)** velev ki ufak olsun bir sıra başarılar elde etmek lazımdır. Ta ki, 'MORAL ÜSTÜNLÜĞÜ' korunabilsin." (agy.)

Marks, bütun devrimlerin silahlı isyan üzerine verdikleri dersleri; "Tarihte en büyük devrim taktiği ustası Danton'un cür'et, cür'et, gene cür'et sözüyle belirlendirir." (Lenin, **Sovyetler Yanına**, c. XIV, Ks. 2, s. 269, 1917)

Onun için, ateşle oyun olmaz denildiği gibi, isyanla oyun olmaz. İYİ düşünmek, TAM hazırlanmak, VAKTİNDE karar almak gerekir. Ve bir yol silahlı isyana girildi mi, her Şeyden önce iki önemli davranış üzerinde durulur:

1- SAVUNMA DEĞİL, CÜR'ETLİ TAARRUZ GEREK: Göz kararınca, acımaksızın ve sonuna dek DÜŞMANI YOK edinceye dek Şaşmaz, yılmaz, dönmez saldırıdır. Ne kadar tekrarlanrsa azdır:

"Silahlı isyan savunmaya düřtü mü, öldü demektir. İsyana sanat ve üç kat cür'et ister." (Lenin) Ta ki dūřman kendini toparlamaya vakit bulmadan tepelenip gitsin.

2- KESİN ANDA KESİN YERE ÜSTÜN GÜÇ yığmak gerekir. Bütun cür'etin ve saldırının hedefi budur. Maksatsız cür'et, havaya saldırı değildir. Bütun savaşların en büyük strateji kanunu; vurulacak kesin yeri ve kesin anı Őeęmektir.

"Devrim zamanında 'çoğunluğun iradesi'ni ortaya çıkarmak yetmez... Hayır, kesin anda ve kesin yerde GÜÇLÜ GÖRÜNMEK gerekir. YENMEK, ÜSTÜN GELMEK gerekir." (Lenin, **Anayasa İllüzyonları Üzerine**, 26.07.1913, c. XVI, Ks. 2, s. 25)

Lenin, 1917 Ekimi'nde "**Sovyetler Yanına**" yazdığı mektuba Şu kayıtları ekler:

"8 Ekim'de yazıyorum. Yazım 9. günü yoldaşların eline geçer. 10. günü Yüksek Őuralar Kongresi vardır."

Ve ondan sonra Şöyle haykırır:

"Rus ve bütun dünya devrimi iki ila üç günlük mücadeleye tabidir."

Yukarıdaki büyük iki prensip bir araya geldikten sonra, onların tabii neticesi olarak Şu noktalar üzerinde taktik duruşlar ve davranışlar gösterilir:

3- FIRSAT KOLLAMAK, GAFİL AVLAMAK: Dūřmanı boş bulunduğu bir zamanda zayıf yerinden avlayıp dağınık yakalamak, DÜŐMANIN MORALİNİ BOZAR.

4- HER GÜN, HER SAAT BİR ZAFERCİK YAKALAMAK: Cür'etli saldırılarla yerinde hiçbir fırsatı kaçırmadıktan sonra her zaman düşmanın gafletinden yararlanarak az çok başarı elde edilebilir.

Bu durum DEVRİMİN MORALİNİ YÜKSELTİR.

5- DÜŞMANI KAÇIRTMADAN YOK ETMEK: Bütünüyle isyanın tam hedefini elde etmektir. Acımak, yahut ihmal etmek yüzünden düşman kaçma fırsatını bulursa, yeniden silahlanıp örgütlenecektir. Paris Komunası'nda görüldüğü gibi, bu sefer irtica devrime zerre kadar acımaksızın en geniş katliam yapacaktır. "Düşmanı kaçırmayıp her suretle yok etmek" İSYANIN ZAFERİNİ BÜTÜNLER.

Muzaffer bir devrim olan Sovyetler İsyanı başlarken, yukarıki prensipleri sayan Lenin, adı geçen mektubunda PRATİK olarak şunların yapılmasını öne sürer: (1917 isyanı için kesin yer Petersburg idi; onun için, teklifler en çok o yere göre yapıldı)

1) İçeriden dışarıdan, işçi mahallelerinden, Finlandiya'dan, Kronstadt'tan, Reval'den, Petersburg üzerine 15-20 bin ve daha fazla kuvvet yığılmalı. "*Başlıca güçlerimizi: Filo, işçi ve ordu bölümlerini birbirine katmalı.*"

2) "*GAYET AZİMLİ elemanları ('vurup kırıcı'larımızı ve işçi gençliğini ve gene en iyi tecrübelilerimizi) azlık müfrezeler halinde ayırıp, onlar aracılığıyla en önemli olan bütün noktaları işgal etmeli, onları her yerde bütün ve en önemli harekâta iştirak ettirmeli.*"

3) "*Ta ki hiç şaşmazcasına ve HER NE ZARAR PAHASINA olursa olsun:*

- a- Telefonlar,
- b- Telgrafhaneler,
- c- Şimendifer istasyonları,
- d- Belli başlı köprüler... işgal edilsin."

"*Junker (subay okulu), telgraf, telefon vb. gibi düşman merkezlerini şu parolalarla ve silahlı, bombalı işçi müfrezeleri ile basmalı: Düşmanı kaçırtmayıp her bakımdan yok etmeli.*

"*Petersburg'un kuşatılması ve baskı altında tutulması güzel sanat ve üç kat cüret ister.*"(Lenin, **Sovyetler Yanına, agy.**, s. 26-30)

VII- PARTİZAN HAREKETİ

Partizan savaşı veya Partizan hareketi devrimci çete savaşıdır. Biçimce Milis müfrezelerinden farksızdır. Savaşın kendisi de isyanla az çok ilgilidir. Öyle iken gene de Partizan hareketine isyandan ayrı bir yer vermeliyiz.

Niçin?

Çünkü, Partizan savaşı DOĞRUDAN DOĞRUYA İSYAN değildir. Belki isyanın ALAMETİ'dir. İsyarla gayet sıkıca ve yakından İLGİLİDİR. Ancak isyanın kendisi değildir.

Ya nedir?

Bunu anlamak için, Rusya'da yaşanmış büyük bir denemeyi Lenin'in inceleyişinden özetlemek yerinde olur. (Lenin, **Partizan Savaşı**, Aralık 1906, c. XII, Ks. 2, s. 79-81)

Her sosyal hareket gibi Partizanlar savaşını da anlamak için, onun üzerine önceden yürütülmüş hükümler öne sürülmemelidir, şu sorulara karşılık verilmelidir:

- 1) Bu hareket neyi temsil eder?
- 2) Ne gibi biçimler alır?
- 3) Hangi sebeplerden çıkar?
- 4) Ne zaman çıkar?
- 5) Ne dereceye dek yayılır?
- 6) Devrimin genel gidişi içinde ne anlam taşır?
- 7) İşçi Sınıfının örgütü ile nasıl bir ilişkisi vardır?

Ancak bu sorulara karşılık bulunduktan sonra çıkacak sonuca göre Partizan hareketinin karakteristiğini yapmak elden gelir.

A) Partizan Hareketinin Zamanı

Önce 20. yüzyıl ile birlikte başlayan Rus DEVRİMİ'nin genel tablosu şudur:

1896-1900 Yıllarında: "EKONOMİK İşçi grevleri" görülür.

1901-1902 Yıllarında: "İŞÇİLERLE ÖĞRENCİLERİN politik gösterileri" başlar.

1902 Yılında: KÖYLÜ ayaklanmaları ortaya çıkar.

1902-1904 Yıllarında: KİTLE HALİNDE POLİTİK grev gösterisi, başlıca kombinalarda patlak verir. (Mesela, 1902 yılı Rostov, 1903 yılı Yaz, 1905 yılı 9 Ocak grevleri.)

1905 Ekiminde: "Bütün Rusya'da POLİTİK ve BARİKATLI" grevler olur.

1905 Kasımında: Bu grevler kitle halinde barikatlar ve SİLAHLI İSYANLAR haline gelir.

Devrim dalgalanışının bu genel yükselişi içine bir bölük asker ve köylü hareketleri de karışır:

Kısmi ASKER isyanları: 1905 Haziranı ile 1906 Temmuzunda oldu.

Kısmi KÖYLÜ isyanları: 1905 ve 1906 güzlerinde oldu.

Böylece Rus devrimi büyük med ve cezir kabarıışı patladıktan sonra ezildi ve isyan yavaş yavaş eski yataklarına çekildi.

1906 Nisan ve Haziranında: Rusya'da barışçı parlamento mücadelesi baş gösterdi.

Rus devriminin bu manzarasına karşı Rus irticacı da boş durmadı. Kanunlu ve kanunsuz cephelerden yürüdü.

KANUNLU İRTİCA: Kitlelere karşı tedip [uslandırma] seferleri ve tedip trenleri. Şehir ve köylere top ateşi tatbikatı.

KANUNSUZ İRTİCA: Bilhassa Rus asilzadelerinin sözde gizli "KARAYÜZLER" örgütüdür. Karayüzlü "yüzkaralar", baskınlar ve pogromlar (Yahudi mülklerini talan ve tahrip etmek), Yahudileri, öğrencileri, devrimci ve bilinçli işçileri öldürmek gibi marifetler yapıyorlardı.

Yüzkaralar tedhişi [terörü], zılgıtı 1903 Baharında Kışinef'te başladı. 1906 Güzünde, yani Devrimle beraber Sedlets'te bitti.

İşte Rus partizanlar hareketi, devrimle irtica arasındaki o gizli veya açık patlamış bulunan boğazlaşma atmosferi içinde doğdu.

Ne zaman? Tam 1906 Ocak İsyanı'ndan sonra. Bu tarihe bir mim koyalım.

B) Partizan Hareketinin Biçimi

Partizan hareketi hangi biçimde ortaya çıktı?

Doğrudan doğruya silahlı mücadele biçiminde.

Öyle ise partizan hareketi bir çeşit siyasi çeteciliktir. Yani silahlı hareket bir veya birkaç kişiden derleşmiş gruplarca yapılır. Bu gruplar kısmen devrimci örgütlere mensupturlar; kısmen, Rusya'nın bazı yerlerinde, çoğu hiçbir devrimci örgüte bağlı değildirler.

Silahlı mücadele iki BAŞKA hedef güder. Bu hedefleri birbirinden KESKİNCE AYIRDETMELİDİR.

BİRİNCİ MÜCADELE: Tek tek kişilerin, memurların ölümüne ve askeri polis hizmetlerine dair olur.

İKİNCİ MÜCADELE: Gerek kişilerden, gerek devletten para araçlarını müsadere etmeye [zor alıma] dair olur.

Para ele geçince, başlıca üç yere tahsis edilir:

1) PARTİYE tahsis edilenler özellikle BÜYÜK MÜSADERELERDİR. Mesela: Kafkas'ta 200 bin, Moskova'da 750 bin ruble müsadere edilmiş ve bu para Parti emrine verilmiştir.

2) Müsadere edilen paranın özellikle harcanacağı yer İSYAN ve SİLAHLANMA alanıdır.

3) En sonunda, Rusya'ya has olmak üzere, KİŞİLERİN GEÇİMİ için gerekli olan masrafa karşılık yapılan UFAK MÜSADERELERDİR.

C) Partizan Hareketinin Sebebi ve Sınıf Özü

Rusya'da 1906 yılı görülen partizan hareketinin biçimi öyle oldu. O zamanlar partizan savaşına karşı vaziyet takınanların çoğu şöyle bir itiraz öne sürüyorlardı:

"Mücadele, niteliği dolayısıyla içine lumpen (paçavra, serseri) ve anarşist olanları da alır. Serseriler her yerde çapul hevesine kapılırlar. Hele Rusya'da, 19. yüzyıl sonlarına doğru yayılmış bir Nihilist yahut Narodniki adlı anarşist hareketi ünlüdür. Partizan hareketi biraz da bu elemanların eski tedhişçiliğine [terörizmine] ve Blankizme çalar. Neticede terör hareketi kitleyi hareketten soğutur. Bu ise, maneviyat bozucu (demoralizan) ve örgüt bozucu (dezorganizan) bir şey olur."

Bu itirazda ciddiye alınacak iki nokta var:

- 1) Partizan savaşı, hareketi serseriliğe ve anarşizme döker mi?
- 2) Partizan savaşı, kitlelerin örgüt ve maneviyatını (moralini) bozar mı?

1- Serserilik ve Anarşistlik Korkusu:

Tarihi söylenen zamanda, biçimde ve şartlar içinde ortaya çıkan Partizan savaşı için böyle bir korku olamaz. Çünkü, mesela Rusya'da terörizm yapan Narodniki hareketi ile Partizan hareketi görünüşleri bakımından birbirlerini andırırlar. Ona rağmen, içleri ve özleri bambaşkadır:

"Eski Rus terörizmi aydın sınıfına mensup örgütlerin işi oldu; şimdiki Partizan mücadelesini ise, genel kural olarak işçi mücahitler yahut işsiz işçiler yürütürler."

Sınıf olarak İşçi Sınıfı hiçbir zaman anarşiye kaçmaz. Öyle ise, İşçi Sınıfını terörist bir harekete iten büyük sosyal sebepler olmalıdır. Partizan hareketi, çileden çıkmış üç beş küçükburjuva anarşistinın çırpınması değildir. Özellikle şehir ve köylerde Partizan hareketi; işsizliğin ve açlığın keskinleştiği bir dönemde ortaya çıkar.

Acep bu işsizlik ve açlık yüzünden soysuzlaşarak işi serseriliğe dek götüren bir takım kimseler mi Partizan hareketini yapıyorlar?

Hayır. Partizan hareketi, yalnız açlıktan ve işsizlikten ileri gelseydi, belki onu yapanların işçi olmalarına dahi bakmayarak, sırf çapul hevesine düşmüş bir serserilik kuşkusu akla gelebilirdi.

Ancak, Partizan hareketi hiçbir vakit yalnız ekonomik bir olay olmadı. Yani sınırlı geçim meselelerine bağlı kalmadı. O aynı zamanda tam bir siyasi isyan günlerine sıkı sıkıya bağlı idi:

"Partizanlar mücadelesinin hele Aralık ayından sonra yapılmış olması, onun yalnız ekonomik değil, fakat siyasi krizle bağlı olduğunu şüphesiz kılar."

Partizan hareketi, her şeyden önce yenilgiye uğramış bir isyanın kaçınılmaz sonucudur. Daha doğrusu, Partizanlar savaşı isyanın ikinci derece ürününden başka bir şey değildir. Onun için:

"Burada (Rusya'da) Partizanlar savaşını isyan şartları ile bağlılığı dışında incelemenin bütün bütüne haksızlığı, bir şey öğretmezliği, tarihi olmayışı Letonya örneğinde göze batar."

2- Kitlelerin Örgüt ve Maneviyatını Bozmak:

Bu gibi iddialar soyut ve ezbere olmamalıdır. Pratikten örnek getirip incelenmelidir.

1906 yılı Rusya'da görülen Partizan hareketi örgüt ve maneviyat bozucu oldu mu?

"Şu devirde hareketi hangi şey daha çok örgüt bozgununa uğrattır: Örgütün dayanç eksikliği mi, yoksa örgütlü partizan mücadelesi mi?"

Yapılan gözleyiş bunu gösteriyor: *"Partizan hareketi en çok Batı Ukrayna'da oldu. Oysa Sosyal Demokrat Parti örgütünün 1906 irticaında en çok bozulduğu yer Batı Ukrayna değil, orta Rusya'dır. Mademki Partizan hareketinin çok olduğu yerde örgüt daha az bozuluyor, bundan çıkan netice şudur: 1906 Rusyası'nda görülen Sosyal Demokrat hareketindeki örgüt bozukluğunun suçlu Partizanlar hareketinde değildir."*

D) Partizan Hareketini Bilinçlendirmek ve Gütme

"Belli zamanda, belli şartlar ve biçimler içinde geçen Partizan hareketi, serseriliğe, anarşistliğe, örgüt ve maneviyat bozgununa uğramaz" diyoruz. Bu kanı, Partizan hareketinin kendiliğinden doğru yolda yürüyeceğini ve her zaman şaşmayacağını gösterir mi?

Elbette hayır.

Mesela: 1906 Rusyasında Partinin örgüt bozgununa uğraması, pek çok yerlerde Partizan hareketinden şikâyetlere yol açtı. Bu örgüt bozukluğuna Partizan hareketinin sebep olduğu ileri sürüldü.

Şikâyetler aslında ve genel olarak yersizdir. Ancak büsbütün anlamsız mıdırlar?

Gene hayır.

Yalnız, Partizan hareketinden şikâyet edilirken yanlış kapı çalınıyor. Şu iki başka yön birbirine karıştırılıyor:

Acaba Partizan hareketi mi örgütü bozmuştur, yoksa örgüt bozukluğu mu Partizan hareketini sapıttırmıştır?

Problem böyle konursa, yukarıki düşüncelerden sonra şu doğru neticeye varılabilir:

"Hareketi örgüt bozukluğuna uğratan gerçeklik, Partizan savaşı değildir; o gerçekliği ELE ALMAYI düşünmemiş bulunan Partinin çıkarıdır." "Bizim Partizan savaşından şikâyetimiz demek, isyan meselesinde Parti zaafımızdan şikâyetimiz demektir." (Lenin)

İsyanın bir biçimi demek olan Partizanlar savaşını "GENELLİKLE" anormal ve maneviyat kırıcı saymak, sırf liberal bir burjuva görüşüdür. Şurasını hiç unutmamalıdır:

"Marksistler, sosyal barış alanında değil, sınıfların mücadelesi alanında dururlar. Belirli, keskin ekonomik ve politik kriz dönemlerinde sınıfların mücadelesi doğrudan doğruya vatandaş harbine, yani milletin iki parçası arasında silahlı mücadeleye varır. Bu gibi dönemlerde Marksistler vatandaş harbi görüşünden yana olmak ZORUNDADIRLAR. Vatandaş harbine karşı yapılan her türlü moral ithamlar Marksizm bakımından vız gelir."

"Vatandaş harbi dönemde proletarya partisinin ideali SAVAŞÇIL PARTİ olmaktan ibarettir. Bu tutum mutlak surette tartışma götürmez bir şeydir."

Yalnız akla iki şey geliyor: Savaş durumu, Partizan savaşı, Parti için ve kitle için tehlikeli olmaz mı?

Elbet olur.

1- Parti için Tehlike:

Partizan hareketi, bazı örgüt ve maneviyat bozukluklarını meydana çıkarırmış. Olabilir. Ama suç Partizan hareketinde değil, o harekete hazırlanmamış olmaktadır. Yoksa:

"Yeni tehlikeler getiren ve yeni fedakârlıklar isteyen BÜTÜN yeni mücadele biçimleri, o yeni mücadele biçimlerine hazırlanmamış olan örgütleri kaçınılmazca örgüt bozukluğuna uğratır. Bizim eski propaganda mahfilcilerimiz ajitasyona geçerlerken örgüt bozukluğuna uğradılar. Bizim komitelerimiz gösterilere geçme yüzünden maneviyat bozukluğuna uğradılar. Herhangi bir savaşta, bütün askeri hareketler; bir sıra, savaşçılar arasında bilinen ve belirli örgüt bozukluğuna yol açar. Bundan, hiçbir zaman ve hiçbir surette dövüşmemek gerektiği"

neticesi çıkarılamaz. Bundan çıkarılacak netice, dövüşmeyi iyice öğrenmek (nauçitsiya: dövüşün okuluna girmek) gerektirir, başka hiçbir şey değildir."(Lenin, **agy.**)

2- Harekete ve Kitleye Tehlike:

"Denilebilir ki, Partizanlar savaşı bilinçli proleterlerin zibidilik (ay yaşlık, sefihlik, sürtüklük, baldırı çıplaklık) yüzünden alçalmasına sebep olur. Bu doğrudur. Ama, ondan yalnız şu netice çıkar: İşçi Sınıfı partisi hiçbir zaman Partizanlar savaşını biricik yahut başlıca mücadele aracı saymamalıdır; bu araç öteki tedbirlere tabi olmalı, başlıca mücadele araçları ile uyumlu bulunmalı, sosyalizmin aydınlatıcı ve örgütlendirici etkisini asilleştirmelidir. Ve bu sonuncu şartlar olmadıkça, burjuva topluluğu içinde BÜTÜN, ama kesinlikle ve mutlak surette bütün mücadele araçları, İşçi Sınıfını kendisinden daha yukarıda veya daha aşağıda bulunan çeşitli proleter olmayan tabakalara doğru götürür ve olayların ileride alacakları ilkel gidişle, tahripçiliğe, yıkıcılığa, bozgunculuğa, fuşşa varır." (Lenin, **agy.**)

Demek, herhangi bir mücadele gibi Partizanlar savaşını da gerek Partiye, gerekse çalışkan sınıflara ve zümrelere tehlikeli olmaktan çıkarmak için başlıca şart, onu GÜTMEME VE BİLİNÇLENDİRMEYE HAZIR BULUNMAKTIR. Bu hazırlık yapılmaksızın zaten hiçbir şey yapılamaz.

Tehlike var, bozgunluk çıkar diye Parti her davranışında gölgesinden korkmaya başlarsa, ilk bunalım seliyle ortalıktan süpürülmeye mahkûm olur, yani devrimci bir parti olmaktan çıkar. Devrimci Partinin bütün devrim tedbirleri ve araçları gibi, Partizanlar hareketi karşısında da hiçbir korkusu yoktur. Çünkü, devrimci Partinin kendi kendisinden korkusu olamaz. Onun için Lenin oportünistlere şöyle haykırır:

"Birtakım Sosyal Demokratlar şöyle bildiriyorlar: Biz anarşist değiliz, serseri değiliz, çapulcu değiliz; biz ondan yükseğiz, biz Partizanlar savaşını sorumlu tutarız... Böyle kendinden emin bir çalımla bildiriler savuran Sosyal Demokratları ne zaman görsem, kendi kendime sorarım: Acep bu heriflerin ağızlarından çıkanı kulakları duyuyor mu? Bu adamlar söylediklerini anlıyorlar mı? Bütün ülkede YÜZKARALAR hükümetinin ahaliye karşı saldırışı ve çapulculuğu, talancılığı almış yürümüştü. Devrimin belirli bir gelişim kertesinde bu olay mutlak surette kaçınılmaz bir şeydir. İlkel ve örgütsüz kalan halk -ve özellikle bu yüzden başarısız ve ÇİRKİN (dubnıy) biçimlerde- o olaya karşı aynı silahlı saldırışları ve çapulu, talanı tepki olarak gösteriyor."(Lenin, **agy.**)

Bu gibi olaylar karşısında devrimciler ellerini kollarını bağlayıp şu veya bu ezberleme prensip adına ortalığı softa telkinlerine mi boğacaktır?

Hayır. İşin bilincini ve güdümünü yitipçe ve zekice eline alacaklardır.

E) Partizan Hareketinin Şartları

Demek Partizan hareketi mutlak soyut ve genel olarak iyi yahut kötü damgasıyla damgalanamaz. O da hayatın, devrimin içinden çıkmış bir dövüşme biçimidir. Bu biçim dövüş ancak yerine göre ve zamanına göre "amaca uygunluk" bakımından eleştirilebilir. Gerici "Yüzkaralar" halka çete saldırıları yaparken ona karşı tepki gösteren halkın misliyle karşılık vermesi, Partizan savaşından başka türlü yapılamaz. Bu uğurda sırf kuru teori olarak gençlerle karşı karşıya geçip "anarşizm " lafını edenler, "kendini beğenmiş ukalalar"dan başka bir şey değildirler. Her şeyde olduğu gibi burada dahi mihenk taşı; Partizan hareketinin pratiğidir. Partizan hareketinin yerinde bir davranış olması için, bir prensip şartları, bir de uygulama şartları vardır:

a) Prensip Şartları:

Aşağıdaki saydığımız başlıca noktalar Partizan savaşının göz önünde tutulması gereken prensip şartlarıdır:

1- Ekonomik Kriz şartı: Mesela işsizlik ve açlık keskin biçimler almıştır.

2- Siyasi Kriz şartı: Mesela gerici halka karşı azgın ve silahlı saldırılara girişmiştir, kanunlu kanunsuz çeteciliğe başlamıştır. O sırada isyan ya başlamıştır yahut bozguna uğramıştır.

3- Öncü Sınıf şartı: Hareketin özünü İşçi Sınıfı temsil etmelidir. Genellikle çalışan tabakalar temsil etmelidir. Çünkü, ancak alınteri ile çalışan insan avantüre [maceraya] en az kapılan insandır. Partizan hareketi, gerekince, esas bakımından haklıdır. Bu tartışma götürmez. O zaman düşünülecek nokta hareketin MEŞRU olup olmaması değildir. Düşünülecek tek şey devrimci keşif kolunun (öncünün) bu işe HAZIRLIKLI olup olmamasıdır.

4- Hazırlık şartı: Partinin harekete verebileceği sosyalistçe BİLİNÇ ve ÖRGÜT kertesidir. Eğer bu bakımdan Parti kendi gücünü yeterli göremiyorsa, sırf hazırlıksız oluşu yüzünden "BAZI YERLERDE" bu "İLKEL (stihinnıy) MÜCADELE" den vazgeçilebileceği düşünülür.

b) Uygulama Şartları:

Partizan hareketinin yukarıdaki prensiplere uygun gelen şartları bir arada bulununca, Partizan savaşının eylem olarak yürütülmesine sıra gelir. Partizan dövüşünün iki hedefi vardır:

- 1) EKS (ekspropriasyon: Müsadere),
- 2) TERÖR (Tedhiş: Zılgıt).

Bu iki noktada nasıl hareket edilecek?

Elbet yapılacak davranışlar gelişigüzel olamaz. Bir sıra şartlara bağlıdır. Gerçek sosyalistlerce savunulacak Partizanlar hareketinin şartları şöyle kurallaştırılmıştır:

"Kişi zenginliklerinin 'eks' yapılması genel olarak kabul edilemez; maliye zenginliklerinin 'eks' yapılması tavsiye edilmez, öğütlenmez. Yalnız PARTİ KONTROLÜ altında olmak ve araçlar İSYAN İHTİYAÇLARINA tahsis edilmek şartıyla KABUL EDİLİR. Terör biçiminde Partizan hareketleri, hükümet zorbalarına ve AKTİF Yüzkaracılara karşı, bu şartlarla TAVSİYE OLUNUR:

- 1) Geniş kitlelerin durumunu hesaba katmak;
- 2) Verili yerde işçi hareketinin şartlarını dikkat gözü altında tutmak;
- 3) Proletarya güçlerinin boş yere israf edilmemesi için kaygılanmak..." (Lenin, **agy.**)

Yukarıki kuralı tekrar edelim.

BİRİNCİ ŞART: TARAFSIZ KİŞİLERE DOKUNMA:

İster müsadere-eks, ister terör, genel olarak gelişigüzel kişilere karşı yapılamaz. Bayağı eşkıyalıktan Partizan hareketini ayırt edecek birinci yan budur. Eşkiya her rastladığı mülkü ve parayı çapul eder, her önüne gelen kimseyi, zengin fakir, zalim mazlum ayırdı gözetmeksizin ezip öldürebilir.

Partizan hareketi hiç şüphe yok, fakir ve çalışkan alt sınıflar ve tabakalar adına yapılır. Ancak bir insanın hatta sırf zengin tabakalara mensup olması dahi, Partizan hareketi tarafından mutlaka müsadereye ve zılgıta uğratılmasını gerektirmez. Çünkü Partizan savaşı, önce doğrudan doğruya sınıfları kaldıracak muzaffer bir devrim hamlesi henüz değildir. Çok defa bozguna uğramış bir isyanın ürünüdür. Ötede bütün imtiyazlıların mülkiyetleri ve üstünlükleri sapasağlam dururken, onlar içinden yalnız dişe göre olan birkaç tanesini mülkünden etmek ve zılgıta uğratmak iş değildir.

Ondan sonra, asıl partizan hareketinin amacı; azgın gericiliğe karşı dövüşmektir. O gericilik hareketini eylemde körüklemeyen bir zenginliğe ve bir örgüte; o gericiliğin içinde rol oynamayan elemanlara karşı harekete geçmek, mücadeleyi amacından uzaklaştırır.

Partizan hareketinin bilinci, soyluluğu ve başarısı bu birinci şartla başlar. Can alıcı gerekler bir yana bırakılmak şartıyla, bu birinci şarta uymak sosyalizmi anarşizmden, serserilikten, eşkıyalıktan ayırt eden başlıca farktır.

İKİNCİ ŞART: MÜSADERE ŞARTI:

Genel olarak GERİCİ ÖRGÜTLER ve özellikle GERİCİ DEVLET hazinesini ve parasını müsadere etmek de, uluorta tavsiye olunmaz. Böyle bir müsaderenin yapılabilmesi için başlıca iki şarta uyulması gerekir:

1- Müsaderenin Parti Kontrolü Altında Yapılması, başlıca şarttır. Müsadere ediş tarzı Partinin sorumluluğu altında yürütülmelidir. Müsadere edilen şeyin santimine dek hesabı Partiye verilmelidir.

2- Müsaderenin Ürünü İsyan İhtiyaçlarına Harcanmalıdır. Madem ki Partizan hareketi doğrudan doğruya isyana bağlıdır, her mücadele gibi onun da amacı devrimi zafere ulaştırmaktır. Onun için, Eks (müsadere) ürünlerinin tahsis edileceği yer isyandan başkası olamaz.

ÜÇÜNCÜ ŞART: ZILGİT ŞARTI:

Bir insanın sırf kafasının içi gericidir diye, yahut kendisi sırf hükümete mensuptur diye adam zılgıtlamak olamaz. Ezilecek başlar; ya HÜKÜMET ZORBALARI yahut AKTİF GERİCİ olanlardır. Devrimcilere karşı işkence ve zılgit metotları kullanan zorba memur, bilfiil saldırılara ve tecavüzlere girişen gerici kimse temizlenmeyi hak etmiştir.

Ancak zılgit metodu da gene her zaman, her yerde gelişigüzel kullanılamaz. Kullanılırken, başlıca şu üç nokta her zaman göz önünde tutulur:

1- Kitlelerin durumuna bakılır. Yani yapılacak zılgit hareketi GENİŞ YIĞINLAR ÜZERİNDE ne gibi etkiler ve yankılar uyandıracak, bu hesaplanır; eğer o etkiler ve yankılar devrime yarayacaksa, kitlelerin devrim için duydukları sevgiyi ve eğilimi arttıracaksa, zılgit yerinde olur, yoksa yaptığı iyilik ürküttüğü kurbağaya değmez.

2- Sınıfın durumuna bakılır. Belki terör, kitle psikolojisince hoş görülebilir. Ancak İşçi Sınıfının hareketi bu davranıştan olumluca ve olayca faydalanacak mı? Onu da hesaba katmalıdır. Eğer yapılan zılgitle işçi hareketinin önüne dikilmiş bir engel kalkıyor ve hareket ilerliyorsa, terör yerindedir. Yoksa, harekete engel çıkaracak zılgit yapılmamalıdır.

3- Keşif Kolu (öncü)nün durumuna bakılır. Zılgıtı yapacak olan güç, İşçi Sınıfının belirli bir örgütü ve belirli elemanlarıdır. Eğer o örgüt ve elemanlar zılgıttan başka işlerde ve yerde daha yararlı, daha verimli olarak kullanılacaksa, onları bu gibi hareketlerde israf etmek yersizdir. Astarı yüzünden pahalı gelecek zılgıta girişmemek doğru olur.

ALTINCI BÖLÜM

GEÇİCİ DEVRİM HÜKÜMETİ

İsyan başarıyla sonuçlandı. Devrimi ayakta tutmak için geçici (gel-geç) bir devrim hükümeti kurulur. Bu geçici devrim hükümeti nedir? Ve proletarya devrimcileri onunla nasıl ilgilenirler?

I- ÜTOPI DEĞİL, GERÇEK PROSE [SÜREÇ]

Proletarya devrimi sosyalist topluluğun kurulmasına varacaktır. Ancak, kapitalist iktidarı yıkılır yıkılmaz, hemen sosyalist bir düzen kurulabilir mi?

Hayır.

Kapitalizm SAF, tertemiz, iki sınıftan derleşik bir toplum değildir. Orada başlıca işçi ve patron sınıflarından başka, birçok tabaka ve zümreler bulunur ve bunlar hatta çoğu ülkelerde büyük yığınları teşkil ederler. Topluluğu sosyalizme götürmek, toplulukta sosyalist bir idare kurmak söz konusu olunca, bütün o sınıfların, tabakaların ve zümrelerin ilişkileri göz önüne gelir. Ancak o ilişkilerden çıkarılacak olan sonuçlar, varılması gereken amaca hangi yoldan gidileceğini ve bu gidişin şartlarını bize bildirir.

"Çar devrildi, yaşasın işçi hükümeti" diyen Trotskistler ve benzerleri hayal kurarlar. Topluluk yapısının, küçükburjuva çırpınmalarıyla, bir sihirbaz değneği vuruşla bugünden yarına her şeyin değişeceğini umarlar.

Bunlar yenilgiye adanmış tehlikeli demagoglardır. Ciddi Proletarya Devrimcileri; Tarihöncesinin kehanetleri, büyücülükleriyle tarihin yürümemiş olduğunu ve yürüyemeyeceğini iyi bilirler.

Sosyalizme varılıncaya değin ve varabilmek için bir sıra basamaklardan yükselmek gerekir.

Mesela: 1871 Fransası'nda patlak veren isyanla PARİS KOMUNASI denilen bir devrim hükümeti kuruldu.

"Fakat, bu Komuna'nın doğrudan doğruya hedefi tam sosyalist devrim olabilir miydi? Gerçi Genel Konsey'in Komuna üzerine yayınladığı ünlü Bildiri'sinde, şüphesiz Marks tarafından şöyle deniliyordu: Komuna sınıf egemenliğine dayanak olan burjuva ekonomi temellerini çökartecek manivelayı kullanmak zorunda idi."

Ancak, aynı Bildiri şöyle devam ediyordu: *"İşçi Sınıfı Komuna'dan MUCİZELER İSTEMİYORDU, o herhangi bir ütopyi de hemen gerçekleştirmek zorunda değildi. O (İşçi Sınıfı) diyordu ki, kendi kurtuluşu için ve sosyal yaşantının daha yüksek biçimlere erişmesi için... bü-*

tün bir sıra tarihî proseleri [süreçleri] aşmak gerektir; bu süreçler insanların gerek şartlarını, gerek niteliklerini tamamıyla değiştirmek zorundadır. Komuna birtakım ülküleri gerçekleştirme avcılığı yapmaz (neznalas); o sadece daha önceden var olup yıkılan kapitalizmin göğsünde gelişmiş yeni topluluk elamanlarının kurtuluşunu başarmak zorundaydı." (Lenin, **Paris Komunası ve Proletarya Diktatörlüğünün Görevleri**, 1905, c. VI, s. 281)

II- PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ

Mesele böylece konulursa daha iyi anlaşılır. Sosyalizme varmak için bir ara geçit devri gereklidir. O geçit devrinin dışarıdan bakınca pek korkunç görünen (ve burjuvazi ve küçükburjuvazi tarafından domuzuna sömürülen) ünlü bir adı vardır: "PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ"!..

Ne var ki, bu deyişe giren "diktatörlük" sözcüğü gerçekte her türlü diktatörlüğün tam tersi ve zıttıdır. Onun için buna "PROLETARYA DEMOKRASİSİ" adını vermek daha doğru olur. Ancak, şimdiye dek ağızlarda dolaşan demokrasi, bildiğimiz burjuva demokrasisidir. Küçükburjuva ağızlarında bu demokrasi öylesine kepaze edildi ki, onun yerine geçecek bir düzen idaresine yeniden "demokrasi" demek, o idareyi önceden kötülemek olabilirdi.

İşçi devrimi ile doğan devlet biçimine niçin "Proletarya Diktatörlüğü" diyoruz?

Çünkü halk çoğunluğu, burjuvazi üzerine, burjuvaziye siyasi hak vermeksizin egemen olur ve burjuvaziyi SINIF OLARAK ezer.

Oysa, burjuvazi her ülkede azınlığın azınlığıdır. Ezici çoğunluk emekçi halktır. Öyle ise, çoğunluğun azınlığı ezmesine diktatörlük denebilir mi?

Herkesin bildiği demokrasi, azlığın çokluğa uyması demektir. Azlığın çokluğu ezmesi düpedüz diktatörlüktür. Onun için burjuvazi tarihte kendi diktatörlüğünü, yani bir avuç adama çoğunluğu ezdirişini açıkça yürütürse buna "diktatörlük" adını verir. Bu diktatörlüğü bir takım uyutucu kurallarla maskeleyebilirse, "demokrasi" diye yutturur. Bu yüzden burjuva açık diktatörlüğüne "KİŞİ DİKTATÖRLÜĞÜ" adı verilmek icap eder. İşçi Sınıfının bütün kitlelerle iktidara gelişi, yeryüzünde eşi görülmemiş demokrasinin gerçekleşmesidir.

Ona rağmen gerçek sosyalistler proletarya demokrasisine "İşçi Sınıfı Diktatörlüğü" diyorlar.

Kapitalist ülkelere bakalım. Orada burjuva denilen bir avuç adam kendi ülkesinin azlığı iken, sınıf olarak büyük halk çoğunluğu üstünde sömürsünü ve egemenliğini yürütür. Bu düzene "demokrasi" adını verir. Gerçekte kapitalist düzeninden daha kıyasıya diktatör sistem

olamaz. Bununla birlikte bir yol harcıâlem olarak "demokrasi" burjuva rejiminden ibaret sayılmıştır. Böyle bir durumda demokrasi sözcüğü yerine, çokluğun azlığı ezdiği, ama bunu açıkça ve mertçe yaptığı rejime "diktatörlük" adı verilmiştir.

Proletarya diktatörlüğünün bir karakteristiği de, devrim hükümetinin ve devletin öncülüğünü İşçi Sınıfının yapmasıdır. Zaten "İşçi Sınıfı Diktatörlüğü" deyiminin iç anlamı bu karakteri göze çarptırmaktır. İşçi Sınıfı öncülüğü, bütün öteki çalışkan zümre ve tabakaları ne sömürür ne de ezer. Ama bu tabakalar, binlerce yıl sürmüş sınıflı toplumda, hele parlak bir medeniyet kurmuş olan kapitalist düzeninde, burjuva demokrasisine ve sınıflı toplum gelenek göreneklerine körü körüne kapılmıştır. Bu aldatılmış ve uyutulmuş büyük yığınları, kendi insan kurtuluşları için eski sosyal illetlerden sıyırmak gerekir. Bunu da en iyi yapacak güç, İşçi Sınıfının içgüdüğü ve bilincidir. Burada "diktatörlük" biçimiyle görülen İşçi Sınıfı öncülüğü; hasta olan çocuğa, annesiyle hekimin kollarını tutup ilaç içirmelerine benzer. Çocuğun kurtuluşu için biraz da zor kullanalım. Bu ilaç içirmeye "diktatörlük" adı verilebilir.

Proletarya diktatörlüğü bir bilim deyimidir. Onun hayattaki karşılığı ve biçimi nedir?

Proletarya diktatörlüğü denilen olay, hayatta başlıca iki ünlü biçimle kendini gösterir:

- 1- 1871 Fransız büyük devrimindeki PARİS KOMUNASI,
- 2- 1917 Büyük Rus Devrimi'ndeki SOVYETLER BİRLİĞİ.

Bilimcil Sosyalizmin proletarya diktatörlüğü dediği, bu iki büyük devrimin hükümetlerinden başka bir şey değildir.

Nitekim Marks, "**Fransa'da İç Savaş**" eserini anlatırken, Geçici Komuna hükümetinde halkın gösterdiği korkunç denecek ölçüde demokrasiyi bütün örnekleriyle verdikten sonra, karşısındakilere, yani burjuva savunucularına şöyle haykırır:

"Proletarya Diktatörlüğünün ne olduğunu mu öğrenmek istiyordunuz? İşte o Paris Komunası'dır."

Proletarya diktatörlüğünün birinci adımı Paris Komunası, ikinci adımı Sovyetler'dir.

"Sovyetler iktidarı, proletarya diktatörlüğü gelişiminin ikinci evrensel tarihi adımı veya safhasıdır. Birinci adım Paris Komunası oldu." (Lenin, **Avrupa ve Amerika Yoldaşlarına Mektuplar**, 24.01.1919, c. XVI, s. 7)

Marks'ın "**Fransa'da Vatandaş Harbi**" eserine "**Üçüncü Önsöz**"ünü yazan Engels, şöyle der:

"Bu son zamanlar, filistenler (ikiyüzlü kaba burjuvalar) gene proletarya diktatörlüğü sözüyle dehşete düşmeye başladılar. Ey çıkırdıldım

baylar. O diktatörlüğün ne olduğunu mu anlamak istiyorsunuz? Paris Komunası'na bakınız. İşte o PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ idi."

Lenin, Üçüncü Enternasyonel'in Açış Söylevi'nde, bütün dünya işçi ve halk temsilcilerine şöyle dedi:

"PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ: Şimdiye dek bu söz kitleler için Latince bir sözdü. Sovyet sisteminin bütün dünyaya yayılması sayesinde, o Latince söz bütün yeni dillere tercüme edildi. Proletarya Diktatörlüğünün pratik biçimi işçi yığınlarınca bulunmuş bir çocuktur." (Lenin, **Komüntern'in Birinci Kongresinde Açış Söylevi**, 02.03.1919, c. XVI, s. 35)

"Proletarya Demokrasisi" bu idi ve bunun nasıl bir demokrasi olduğunu, yani diyalektik momentiyile nasıl bir diktatörlük olduğunu Lenin şöyle anlattı:

"Proletarya Demokrasisi, bütün burjuva demokrasilerinden milyonlarca defa daha demokratiktir. Sovyetler iktidarı TÛM DEMOKRATİK BURJUVA CUMHURİYETLERİNDEN milyonlarca defa DAHA DEMOKRATİKTİR." (Lenin, **Proletarya Devrimi ve Dönek Kautski**, 1918 Eylül-Ekim, c. XV, s. 461-462)

Sovyetler iktidarının ne olduğunu daha ayrı bölümde ayrıntılarıyla göreceğiz.

III- İŞÇİ VE KÖYLÜ SINIFLARININ DEMOKRATİK DİKTATÖRLÜĞÜ

Yukarıdaki söylenenlere göre, Paris Komunası proletarya diktatörlüğünün ilk biçimi ve tipidir. Ancak Paris Komunası, üzerinde aynen kopya yapılacak kusursuz bir model değildir. Zaten hayatta bütün sosyal olaylar için kusursuz model aramak, softalıktan başka bir şey değildir.

Paris Komunası, üstelik, kanlı bir biçimde yenilgiye uğramıştır. Onu aynen kopya etmek, yenilgiyi göze almak olurdu. Öyle ise, Paris Komunası'ndan gerekli dersleri almak başka şeydir, onu kopya etmek başka şeydir.

Proletarya diktatörlüğü Paris Komunası'nda birinci adımı atmasa idi, şüphesiz, ikinci adım Sovyetler Devrimi o denli bilinç ve başarı ile gerçekleşmezdi. Ancak, her başlangıç gibi, Paris Komunası adımının da hem yanlışları hem de unutulmaz doğru dersleri oldu. Bir yandan yanlışları ile acıklı öğütler veren Paris Komunası, öte yandan Proletarya Diktatörlüğü adına gerekli yepyeni biçimler ve parolalar yarattı.

Ondan sonra gelen ikinci adımda, Paris Komunası'nın ileri parolaları ve biçimleri ele alınarak yanlışlardan sakınmak becerildi.

Komuna'nın yanlışları nelerdir? Komuna'nın parolaları nasıl alınmalıdır?

Bu iki yönde özetler verelim.

A) Komuna'nın Yanlışları:

Başlıca üç noktada toplanır:

1- Paris Bankası'na Dokunmamak:

1871 Paris Komunacıları, burjuva demagoglarının palavralarına gereğinden çok aldırılmış masum çocuklar idiler. Kendilerinin çapulcu olmadıklarını, paraya göz dikmediklerini ispatlamak istediler. Böyle ülkücü bir temizlikle, Paris Bankası'nın hazinelerine el değdirmediler.

Oysa Paris Bankası ne idi?

Aslında Fransa Halkı'nın emeğinden çalınıp biriktirilmiş bir zenginlikti. Onu Komuna'ya mal etmek, halktan aşırılmış değerleri halka sunmaktı. Yani hırsızlık malı yakalayıp asıl sahibine geri vermektir.

Paris Bankası'nda yatan paraları Komuna'ya mal etmemek yüzünden, önce devrim hükümeti kendisi için gerekli maddi garantiyi ve temeli bulamadı. Ondan sonra, imkânsızlıklarla kıvranıp ezildiği zaman ise, üzerine çöken gerici hükümet o dokunulmamış Banka'nın hazır parasını eline geçirdi ve o parayla işçileri kurşunlattı.

2- Versay Üzerine Yürümemek:

Paris Komunası ilan edildiği zaman, Komunacılar gene inanılmaz derecede aşırı bir yüksek vicdan soyluluğu gösterdiler. Bütün gerici devlet adamlarının kollarını sallayarak Versay'a çekilmelerine müsaade ettiler. Bu eski kurtlar Versay'a gider gitmez, fırsat buldukça ellerinden gelen ajitasyonu yapmakla kalmadılar; ellerine düşen Komunacı esirleri, balkonlardan çığlık atan süslü madamlarının gözleri önünde işkence yapı yapı öldürttüler.

Onları susturmak ve yaptıkları işkenceleri durdurmak için üzerlerine yürümek, yakalanan kodamanlara misliyle karşılık vermek gerekiyordu. Komunacılar, masum çocuk yüreğiyle kardeşkanı dökmek istemediler.

Az sonra, zaman kazanan ve memleketteki köylü yığınlarını, taşra halkını binbir kancıkça yalanla aldatan gericiler kuvvet buldular. Kendileri Versay'dan Paris'in üzerine silahlı yürüyüş yaptılar. Komunacılar, bu yürüyüşün bile ilk gösterilerini sonuna dek kovalamaya tenezzül etmediler. Gericiler, düşman yabancı Alman kuvvetinden destek alarak Paris'e baskın yaptığı zaman, on binlerce işçinin ve fakir halkın kanını göz kırpmadan dökmeyi bildiler. Fransa'nın yıllarca belini doğrultamayacağı biçimde sanayiini baltalamak pahasına, uzman işçileri kılıçtan geçirdiler.

3- Açık Programı Olmamak:

Komunacılar, insan kardeşliği ve sosyal eşitlik gibi prensiplerle yola çıkmışlardı. Bu prensipler doğru idi. Ancak, nasıl uygulayacaklardı? Herkesin, hele kara yığınların anlayacağı biçimde prensiplerini programlaştıramamışlardı.

O yüzden halk içinde yeterli birlik ve bilinç doğamadı. Taşra ahali Paris'le, köylü sınıfı İşçi Sınıfıyla sıkıca bağlanamadı. Halkın bölümlülüğünden yararlanan gerici, parçala ve egemen ol parolasıyla halkı birbirine düşürüp devrimi boğdu.

Bütün bu ve benzeri yanlışlar, ikinci adım olan Sovyetler Devrimi zamanında yapılamazdı ve yapılmadı.

B) Komuna'nın Parolaları:

Paris Komunası'nın yanlışlarını tekrarlamak, onlardan çıkan dersleri anlamaya yetmez. Komuna'nın parolalarını da kavramak ve ona göre benimsemek gerekir. Mesela; Komuna'nın parolası HALK DEVRİMİ idi.

Halk kimdir?

İşçi ve köylülerdir.

İşte bu parolayı her ülkenin kendi sınıf ve politika yapısına göre uygulaması gerekir.

"Komuna'nın parolalarını sersemce tekrarlamamalı."

Mesela, devrim Rusya'da olurken, *"Rus şartlarına uyan pratik parolalar"* bulmalıdır.

O parola:

"Proletaryanın ve köylülüğün devrimci, demokratik diktatörlüğüdür." (Lenin, **Paris Komunası ve Proletarya Diktatörlüğünün Görevleri**, 1905, c. VI, s. 283)

Proletarya diktatörlüğünün ülküden hayata geçtiği yerde, köylülük çoğunlukta olduğu sürece, İşçi Sınıfı devrimi köylü devrimi ile el ele yürür ve bu iki devrim hareketinin el ele vermemesi yalnız devrim düşmanlarını güldürür.

Mademki köylü devrimi deyince DEMOKRASİ, işçi devrimi deyince PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ akla geliyor, öyle ise bu iki sınıfın ortak kurtuluş hareketi, yani gerçek HALK DEVRİMİ, ancak DEMOKRATİK DİKTATÖRLÜK biçimini alabilir ve o biçimde başarı kazanır.

Köylü devrimiyle işçi devriminin el ele vermesi ancak iktidarı almak için olur. Yoksa iktidarsız devrim olamaz. Hem köylü devrimini istemek, hem köylü sınıfının iktidara gelmesinden ürkmek, netice bakımından köylü devrimini istememektir.

Onun için, İşçi Sınıfı ile köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü parolasını en canlı biçimiyle temsil eden iktidar SOVYETLER İKTİDARI oldu. Ancak Sovyetler bu parolayı açıkça programlaştırdığı ve somutça hayata geçirmeyi bildiği için başarı kazandı.

Bazı oportünistler kendilerine ağır basan devrim korkaklıklarını örtmek için, köylü devriminin işçi devrimine, demokratik devrimin proletarya diktatörlüğüne zıt olduğunu öne sürerek, köylülüğü işe katmanın tehlikesinden söz ettiler. İkinci Enternasyonal'in ve Menshevikliğin sapıkları, devrimin diyalektiğini unutarak, zıtlıksız hareket beklemek yolunda devrimi inkâr ettiler. Böylece, bir sözlerini öteki sözleri çürüttü. Mesela:

"Plekhanov, Tarım devriminden korkmamak gerektiğini söyler. Oysa özellikle devrimci köylülüğün iktidarı ele geçirmesinden korkmak, tarım devriminden korkmaktır. Eğer tarım devriminin zaferi,

*devrimci halk tarafından iktidar mevkiinin ele geçirilmesi demek de-
ğilse, tarım devrimi boş laftır."* (Lenin, **RSDİP'nin Stockholm Kong-
resinde Tarım Meselesi Üzerine Alınan Kararlar Söylevi**, 1905
Mayıs, c. IX, s. 417- 418)

Bu bakımdan, tarım devrimini köylü devriminden ayırmak, her ikisini
çıkmaza sokup, İşçi Sınıfı devrimini başarısızlığa uğratmak olur.

IV- GEÇİCİ DEVRİM HÜKÜMETİ NEDİR?

Sosyalizme geçiş köprüsü olacak Proletarya Diktatörlüğü, köylünün çoğunlukta olduğu ülkelerde İşçi Sınıfının ve köylülüğün devrimci demokratik diktatörlüğü adını aldı. Bu geçit devrine girmek için, isyan başarı kazanır kazanmaz bir hükümet kuruldu. Buna "Geçici Devrim Hükümeti" denildi. Geçici Devrim Hükümeti de, en sonunda; Proletarya diktatörlüğünün tümü değil, ancak bir başlangıcıdır.

"Fakat diktatörlük var, diktatörlükçük var."(Lenin)

Proletarya diktatörlüğüdür diye, Geçici Devrim Hükümeti sırf proleterlerin, yani İşçi Sınıfının temsilcileriyle ve sırf sosyalistlerle mi kurulur?

Hayır. Geçici Devrim Hükümeti, bütün çalışan halk sınıflarının ve zümrelerinin ortak bir iktidar aygıtıdır. Mesela, Paris Komunası'na bakalım:

"O (Paris Komunası), düpedüz (nastoryaşçı) ve tertemiz (saf: arı) bir proletarya diktatörlüğü, yani üyelerinin yapısı ve pratik görevlerinin karakteri arı sosyal demokrat olan bir proletarya diktatörlüğü olabilir mi? Hiçbir vakit ve kesinlikle olamaz. Paris Komunası'nda bilinçli (hem de ancak AZ ÇOK bilinçli) proleterler, yani Enternasyonal üyeleri azınlıkta idiler; hükümetin çoğunluğunu küçükburjuva demokrasininin temsilcileri teşkil ediyorlardı." (Lenin, **Paris Komunası ve Proletarya Diktatörlüğünün Görevleri**, 1905, c. VI, s. 279)

Tıpkı bunun gibi, 1917 yılının ilk günlerinde kurulan Sovyetler örgütü içinde dahi önceleri bilinçli proletarya temsilcileri, yani Bolşevikler azlıktılar. Çoğunluk, Menşeviklerle Sosyalist Revolusyonerler'de idi.

Geçici Devrim Hükümeti, bir bakıma ve bir yandan sosyalist düzenine varmak için demokratik burjuva devrimini de sonuna dek götürür. Ne var ki, bu olay, yani Geçici Devrim Hükümetinin demokratik burjuva devrimini son kerteye dek geliştirmesi, Paris Komunası'nın yahut Sovyetler İktidarının bir burjuva devrimine alet olacağı sonucunu çıkartamaz. O gidiş yalnız sosyalizme doğru yürürken yolun üstünde rastlanan bütün eski rejim artıklarını; gerek Derebeyi, gerek Burjuva gericilik elemanlarını devrim metotlarıyla temizleme konağıdır.

Onun için, Menşeviklerin zannettikleri gibi, Sovyetler Devrimi GENEL OLARAK bir burjuva devrimi değildir. 1905 Nisan-Mayıs Menşevik Konferansı şöyle karar almıştı:

"Geçici Hükümet... şu burjuva devriminin görevlerini gerçekleştirmeyi üzerine alır."

Bu efendilere kalırsa; İşçi Sınıfı önce devrimi yapacak, sonra bo-yun kesip iktidarı burjuvaziye teslim edecek.

O gibilere şöyle karşılık verilebilir:

"Siz meseleyi 'tarihçe' gözden geçirmek isterseniz, görürsünüz ki; herhangi bir Avrupa ülkesinin örneği oportada ve aydınlıktır. Orada ta-mamıyla 'gelgeç' olmayan bir sürü devletler burjuva devriminin tarihçe görevlerini gerçekleştirirler. Hatta devrimi yenmiş hükümetler bile, o yenilmiş devrimin tarih görevlerini gerçekleştirmek zorunda kalırlar."

Mesela: 1789 yılı Fransa'da burjuva devrimi "Kurucular Meclisi" bi-çiminde başladı. 1791 yılı "Yasama Meclisi" günlerinde devrim ilerledi. 1792 yılı "Konvansiyon" Meclisinin ilk devrimci döneminde, yani 1793 yılı asıl BÜYÜK adını almaya layık olan Fransız Devrimi, demokrasi dev-rimini sona erdirmek için tarihte örneği görülmemiş hamlelere girişti.

Dokuz Termidor günü (27 Temmuz 1794), Ordu'nun gericileriyle anlaşılan Jirondenler, Doksan Üç devrimcilerini ezdiler. En sonunda burjuva gericiliği öylesine aldı yürüdü ki, Napolyon tipinde bir ser-seri zıppıktı, burjuvazinin eşsiz örneksiz kahramanı kesildi. Mısır'da Osmanlı'dan dayak yedi, kaçarak Paris'te 18 Brümer hükümet dar-besini yaptı. Bu bozgun temsilcisi darbeci hokkabaz general, koskoca Fransız milletin başına imparator diye bela kesildi.

İşte bütün bu kerte kerte "devrimi yenmiş hükümetler", hiç de devrimin hükümetleri sayılamazlardı. Öyle iken, "yenilmiş devrimin tarihi görevlerini gerçekleştirmek zorunda" kaldılar.

Demek tarihte burjuva devrimi ile devrim hükümeti birbirine ka-rıştırılamaz. Devrim hükümeti, burjuva hükümetinden uçurumlarla ayrılmış bambaşka bir gerçekliktir.

"Bununla birlikte, 'Geçici Devrim Hükümeti' sizin söylediğinizden baş-kadır. Devrim devrinin hükümeti denilen şey, devrilen hükümetin yerine doğrudan doğruya geçmiş ve halk isyanına dayanmış (yoksa halkın üstün-de herhangi temsil mümessillerine dayanan değil) bir hükümettir. Geçici Devrim Hükümeti, devrimin zaferi uğruna, devrim düşmanı (kontrarevo-lusyoner) teşebbüslerin durmaksızın giderilmesi uğruna yapılan mücadele organıdır. Yoksa hiçbir zaman; genel olarak burjuva devriminin görevlerini gerçekleştirmek organı değildir."(Lenin, **Demokratik Devrimde Sosyal Demokrasinin İki Taktiği**, Temmuz 1905, c. VI, s. 323)

Bütün bu geçici devrim hükümeti üzerine söylenenlere göre, o hü-kümetin tanımlanması şu iki sözle özetlenebilir:

1- Herhangi bir meclisin kararına değil, "DOĞRUDAN DOĞRU YA HALK İSYANI"na dayanarak kurulmuş hükümettir.

2- Burjuvazi için değil, proletarya devrimi için ve halk devrimi adı-na her türlü "KONTR-REVOLUSYONER TEŞEBBÜSLERİ DURMAKSIZIN GİDEREN" hükümet GEÇİCİ DEVRİM HÜKÜMETİDİR.

V- GEÇİCİ DEVRİMCİ HÜKÜMETİN GÖREVLERİ VE KARAKTERİ

Geçici Devrimci Hükümet; işçilerin ve köylülerin demokratik diktatörlüğünü gerçekleştirmek için ne yapar? Hemen sosyalizmi uygulamaya mı geçer?

Hayır. Biliyoruz ki, köylülük sosyalist bir insan yapısı taşımaz. Sosyalizme girmek için gerekli hazırlık ve eğitimden geçmelidir. Onun için, devrimci hükümet, sosyalizmden daha gerçek ve gerçekçi bir sıra görevlerle yükümlüdür:

"Komuna'nın yürürlüğe geçireceği gerçek görevler her-şeyden önce sosyalist görevler değildir; bizim asgari (minimal) programımıza giren demokratik diktatörlüğü gerçekleştirmek zorundadır." (Lenin, **Paris Komunası ve Proletarya Diktatörlüğünün Görevleri**, 1905, c. VI, s. 282)

Demek, Geçici Devrimci Hükümetin birinci görevi: Sosyalist Partisinin "asgari programı"nı gerçekleştirmektir. Bunu başarabilmek için:

"O hükümet kendi kökeni ve öz karakteri bakımından halk isyanının organı olmalıdır. Formel tahsisi (görevlendiriş) bakımından tüm halkın kurucular meclisini çağırma aygıtı olmalıdır. Faaliyetinin içeriği bakımından, istibdata karşı isyan etmiş halkın yararlarını garanti etmeye elverişli olan biricik proletarya demokrasisinin asgari programını gerçekleştirmelidir." (Lenin, **Demokrasi Devrimi ve Sosyal Demokrasinin İki Taktiği**, s. 312-313)

Onun için, Geçici Devrim Hükümetinin şu karakterlerini bir daha tekrarlayalım:

- 1- Devrimci hükümet İSYANLA DOĞACAKTIR.
- 2- Devrimci hükümet halkın KURUCULAR MECLİSİNİ çağıracaktır.
- 3- Devrimci hükümet ASGARİ PROGRAMI uygulayacaktır.

Bu karakteri taşıyan devrimci hükümetin görevleri o karakterinden kaynak alıp çıkar.

"Devrimci hükümet "halkı" yükseltmeye ve desteklemeye (padniyat) ve halkın devrimci faaliyetini örgütlendirmeye mecburdur."

Halkı tutmak, örgütlendirmek için neler gerekir?

En başta ve mutlaka şu şartlar gerekir:

- 1- Halkın sempatisini kazanmak,
- 2- Bütün halk enerjisini derlemek.

Çünkü halk kendi enerjisiyle ve kendi girişkinliğiyle kendi kendisini koruyacak ve yükseltecektir. Halkın o seviyeye gelmesi için isyanla doğan geçici devrimci hükümet, şu 6 maddeyi derhal uygulamak zorundadır:

"1) Tüm halkın kurucular meclisi; 2) Halkın silahlanması; 3) Siyasi hürriyet; 4) Ezilen ve hukuku tam olmayan halkın kurtuluşu; 5) Sekiz saatlik işgünü ve 6) Köylü devrimi komiteleri." (Lenin, **Geçici Devrim Hükümeti Üzerine**, 1905 Mayıs, c. VI, s. 270)

Demek Geçici Devrim Hükümetinin ilk alacağı karar ve yapacağı iş şunlardır:

- 1- HALKI silahlandırmak,
- 2- EZİLEN YİĞİNLARA tam siyasi hürriyet ve kurtuluş örgütü sağlamak,
- 3- İŞÇİYİ sekiz saatlik işgününe ve benzer dileklerine kavuşturup örgütlendirmek,
- 4- KÖYLÜYE devrim komiteleri kurdurtmak.

Bu dörtbaşı iş olduktan sonradır ki, sıra KURUCULAR MECLİSİ'ni çağtırmaya gelir.

Geçici hükümetin "GEÇİCİ"lik karakterini kaldırmak için halkçı ve esaslı bir ANAYASA (Konstitüsyon) getirip kanunlaştıracak olan kurul KURUCULAR MECLİSİ'dir. Geçici hükümet onu çağıracaktır. Bu Kurucular Meclisi'nin bir gözbağı olmaması için şu şartları yerine getirmesi gerekir:

1- Kurucular Meclisi; "TÜM HALKIN" temsilcisi olacaktır. Yani, aklı başında; kadın-erkek, yerli-yabancı, âlim-cahil. bir ülkede yaşayan BÜTÜN ÇALIŞAN HALK TABAKALARI orada sözcüsünü bulunduracaktır. Böyle bir mecliste her türlü meslek, mezhep, doktrin, ırk, milliyet vb. farkları gözetilmeksizin; işçiler, köylüler, esnaflar, aydınlar, askerler vb. temsilcileri bulunduracaktır. Devrimci Kurucular Meclisi; doğrudan doğruya, aracasız, BİR DERECELİ SEÇİMLE kurulacaktır.

2- Devrimci Kurucular Meclisi; "İSYAN ETMİŞ HALKIN YARARLARINI GARANTİ" edecektir. Bunun için de, burjuvazinin ezberlettiği sahte demokrasi tuzakları ortadan kaldırılacaktır. Devrime karşı koyanları, gerici sınıfları, burjuvaları ve ağaları ve sadık bekçi köpeklerini siyasi haklardan yoksul kılacaktır. Yalnız devrimi başaran kitlenin zaferlerini, yararlarını kanunlaştıracaktır.

İşte asgari programın uygulama prensipleri o kanunlar olacaktır.

VI- GEÇİCİ DEVRİM HÜKÜMETİNE KATILMALI MI?

Geçici Devrim Hükümeti; ne tam sosyalist, ne tam proleter bir kuruluştur. İçinde küçükburjuvazi de rol oynar. Böyle bir hükümete İşçi Sınıfının öz partisi katılmalı mıdır?

Yukarıdaki saydığımız karakterlere uyan bir devrim hükümetine elbet katılmalıdır.

Bazıları bunun tersini ortaya sürerler. Biz mademki alt yığınların sözcüsüyüz, öyle ise her şeyi hep aşağıdan yukarıya doğru yapmalıyız. Yukarıdan yapılacak işler, burjuvakâri, yani işveren sınıfının yaptığı gibi, ağa, bey ve efendi yordamıyla yüksekte ferman vermek olur, vb. demeye getirirler. Nitekim, Bakunin de: "Her şey aşağıdan yukarıya örgütlendirilmeli ve güdülmeli" derdi.

Ancak biz biliyoruz ki, böyle tek yanlı işler ve tek yanlı düşünce ve davranışlar burjuva mantığına, gerici yobazlığına ve küçükburjuva ham sofuluğuna dayanır. Proletaryanın diyalektiği; her hareketi, her yanından ve her biçimde ele almayı öngörür. Onun için, "HER ŞEY AŞAĞIDAN" lafı, devrimi sırf gericiliğin dışına uygun bir durumda, cılız ve savunmasız bırakmanın ukalaca ve haince felsefeleşmesidir. Tarihte görülmüş Bakunincilere, anarşistlere yaraşan devrim gösterişli bir devrim düşmanlığıdır.

"Her şey aşağıdan prensibi anarşistçe bir prensiptir." (Lenin, **Geçici Devrim Hükümeti Üzerine**, s. 229-230)

Anarşist prensipleri, devrimci görünüş altında İşçi Sınıfını düşüncesiz, kafasız bırakmak ister. Bu kötü eğilimin kökleri gerçekte İşçi Sınıfının devrimci rolüne bir türlü inanamamaktan ileri gelir.

"3- Burjuvazi ile birlikte geçici devrim hükümetine katılmayı Sosyal Demokrasinin kabul etmemesi, o gibi her türlü katılışın İşçi Sınıfına ihanet demek olduğu prensibi, anarşizm prensibidir."

Bu prensip;

"2- Her demokratik devrimde proletaryanın vazifeleri, İşçi Sınıfının görevleri yok" anlamına gelir. (Lenin, **Yalnız Aşağıdan mı, Yoksa Hem Aşağıdan Hem de Yukarıdan mı?**, 27.05.1905, c. VI, s. 218)

Anarşistlerin bir başka çeşidi demek olan sosyal demokrat oportünistleri de devrim hükümetine katılmayı reddederler. Bunlar, her zamanki gibi, oportünizmlerini, yani anadan doğma kallesliklerini örtbas etmek için, Marks ve Engels'i de şahit getirmeye kalkışır. Devrimci hükümete katılmayı "Jakobenlik" diye damgalarlar. Oysa yalan söylerler. Çünkü;

"Şimdiki sosyal demokrat Jakobenleri (yani Bolşevikler) gibi, Engels de, yalnız yukarıdan tesirin önemini takdir etmekle kalmıyor; yalnız cumhuriyetçi burjuvazi yanında Geçici hükümete katılmayı kabul etmekle kalmıyor, fakat böyle bir katılmayı ve devrimci iktidarın enerjik askeri müdahalesini dahi TALEP ediyor. Engels, ASKERİ şuraların PRATİKÇE idaresini başarmak yolunda ona düşen görevleri sayıyor. Engels, çitkırıldım sosyal demokrat Jirondistlerine gene aynı küçümseyiş ve omuz silkişle karşılık veriyor. Mesela, başka şehirler sırasında, Sen Lukar dö Barrameda'da (Kadiks'e yakın 20 bin nüfuslu Liman şehrinde) Alyanistlerin, kendi anarşist prensiplerine rağmen devrim hükümeti kurduklarını' gösteriyor. Ve onları 'ellerindeki iktidarı ne yapacaklarını bilmemek'le suçluyor." (Lenin, **Geçici Devrim Hükümeti Üzerine, Ks. 2**, Yalnız Aşağıdan mı, Yoksa Hem Aşağıdan Hem de Yukarıdan mı?, c. VI, s. 230-231)

Yani, en domuzuna anarşistler bile iş başa düşünce eğer zerre kadar devrim namusu taşıyorlarsa ezbere devlet düşmanlığı yapmıyorlar. Bütün ömürlerince ateş püskürdükleri ve yeryüzünde görmek istemedikleri "Hükümet" kendi elceğizleriyle kurmak zorunda kalıyorlar. Gerçeklik ve gereklilik en kör göze bile bunu batırıyor.

Ne var ki, bütün ömürleri hayat dışı, içi boş formüller tekerlemekle geçen insanlar, sonradan sırf yumurta kapiya gelince gerçekliği kabul eder etmez, bu yolda kendi kurdukları hükümeti ister istemez nasıl kullanacaklarını bilemezler. Onun için, demiri tavında iken dövmek, insan bilincinde gelecek devrimi önceden planlamak ilk görevdir.

İşçi Sınıfı temsilcileri o gerçekliği pek iyi biliyorlar. Onlara göre devrimin iktidar gücü Sovyetlerdir. Sovyetler iktidarı, yalnız bir fabrikanın, bir köyün, bir semtin, hatta bir kafanın içinde kapanıp kalmaz. İşçiler ve halk, devrim hükümetinin içine girerek devrimi kurarlar ve sonuna dek götürürler.

"Fakat onların (Sovyetlerin) tarihi gelişimi demek, yalnız mahalli işçi mebusları Sovyetlerinin sistemlice devam etmeleri demek değildir. Sovyetlerin gelişmesi demek, aynı zamanda muzaffer devrim iktidarının merkez organları içinde, geçici devrim hükümeti içinde devrim iktidarının savunma organları haline de geçmeleri demektir." (Lenin, **Esef Edilecek Kayıplar**, 1907, c. VIII, s. 320)

VII- DEVRİM HÜKÜMETİNE KATILMA ŞARTLARI

"Sosyalist Proletarya Temsilcilerinin Küçükburjuvazi ile birlikte devrim hükümetine katılmaları prensipçe kabul olunur ve bilinen şartlara göre doğrudan doğruya zorunludur." (Lenin, **Paris Komunası ve Proletarya Diktatörlüğünün Görevleri**, s. 282)

Demek geçici devrim hükümetine katılmak yalnız KABUL edilmekle kalmaz, aynı zamanda ZORUNLUDUR da.

Ancak, katılmayı kabul zorunda kalmak ulu orta yapılamaz: "**BİLİLEN ŞARTLARA GÖRE**" yapılır. Bu şartların en birincisi; önce hükümetin gerçekten geçici devrim hükümeti karakterine uyması, yani halk isyanına dayanmasıdır. O karakteri gösteren bir hükümete katılacak İşçi Sınıfı partisi, şu üç noktayı her zaman ve her yerde göz önüne getirmek zorundadır:

1- KATILMA AMACINI AÇIKÇA KOYMAK:

Devrim hükümetine katılmaktan maksat "**BÜTÜN ASGARİ PROGRAMI GERÇEKLEŞTİRMEK**". Asgari programın genel anlamı şudur:

- a) Karşıdevrimle amansız mücadele etmek ve,
- b) "**İŞÇİ SINIFININ bağımsız çıkarlarını savunmak**" (Lenin)

Bu prensiplerle özetlenen amaç, katılım sırasında "**NOKTASI NOKTASINA GÖSTERİLİR**".

2- PARTİNİN ROLÜNÜ YAPMASI:

"Devrimci hükümete katılmanın hedefi açıkça gösterilmelidir", dedik. Partinin hükümete "*katılma şartları daha az belirlice gösterilmez*". Bu şartlar başlıca iki kategoride toplanabilir:

- a) "**FORMEL ŞARTLAR; sıkı Parti kontrolü**"dür. (Lenin)

Genel olarak, başka partiler Meclise ve hatta Hükümete katılan üyeleri üzerinde kontrolü önemsemezler. O üyelerini tam kontrol etmek şöyle dursun, onların tesiri altında kalırlar. Proletaryanın partisi, hükümete katılan üyelerinin en ufak davranışlarından hesap isteyecek durumda olmalıdır. Ancak o sayede hedefe varılabilir.

b) "MADDİ ŞARTLAR, yani katılmanın amaca uygun şartları: Sosyal Demokrasinin bağımsızlığını bükülmezce korumak, sosyalist devrim şartlarını hazırlamaktır. (Lenin)

Partiyi öteki küçükburjuva kaypaklarının tereddütlerinden ve ihanetlerinden kurtarmak için ve korumak için, Geçici Hükümet içindeki parti rolünü daima öteki partilerden ayırt etmeyi bilmek lazımdır. Bu bağımsız rol, bir geçit devri olan Proletarya Diktatörlüğünü bir an önce SOSYALİZM'e kavuşturmaktan ibarettir.

3- KİTLENİN ROLÜNÜ YAPMASI:

Hedef açık konuldu. Parti rolünü iyi oynuyor. Ancak, devrimci hükümetin sosyalizmi muzaffer kılması için bu iki şart yetmez. Devrimde kitlenin hamlesini ve hızını, hükümet üzerinde yapacağı baskısını, hükümeti ileriye doğru itmesi gerektiğini hiç unutmamalıdır. Bu da;

"AŞAĞIDAN TAZYİK: Geçici Devrim Hükümeti üzerine silahlı bir yönetim güden Sosyal Demokrat proletarya tarafından tazyik" ile olur. (Lenin, **Üçüncü Geri Adım**, 20.06.1905, c. VI, s. 260-261)

YEDİNCİ BÖLÜM

TERÖR

"Ama onların işi bitiktir."(Lenin)

Her büyük devrim hareketi, kendisine karşı kullanılan zorba kuvvete şiddetle cevap vererek büyür ve üstün gelir. Buna "TERÖR" (Tedihiş: Zılgıt) adı verilir.

I- TERÖR PRENSİBİ

Fransız Devrimi'ne asıl "BÜYÜK DEVRİM" adını verdiren şey; devrimcilerin, devrim düşmanlarına karşı zılgıt vermekten çekinmeyişleridir. 1793 yılı Belçika cephesinden dönen Danton, "İstisnai Kanunlar" çıkarıp Devrim Mahkemeleri kurmak teklifini yapmıştı. Bu teklifi yaparken, şöyle haykırmıştı:

"Halkı yaman olmak zorunda bırakmamak için biz yaman olalım."

Bu çok doğrudur. Dağınık halk yığınları bir yol dehşete düşüp yaman oldu mu, bunun kontrolü güçleşebilir. Yığınlar başkaldırmak üzere olan gericiliğe karşı davranırken anarşiye kaçabilir. Halkın zılgıt eğilimini (tedhiş temayülünü) bilinçlendirip örgütlendirmek gerekir. Terörün anlamı budur.

20. yüzyıla girilirken dünya içinde irticain, gericiliğin, istibdadın ve zulmün en müthiş kalesi Çarlık Rusyası idi. Lenin bu durumdan, diyalektiğin şaşmaz manivelası ile şu sonucu çıkardı: Yeryüzünde gelmiş geçmiş en yaman ilericilik ve kurtuluş Rusya'da patlayacaktır. O kanı ile devrimden 15 yıl önce şu peygamberce haberi verdi:

*"Şimdi tarih bizim önümüze öyle yakın görevler koyuyor ki, bu görevler başka herhangi bir ülke proletaryasının olmuş olacak bütün YAKIN görevlerinden ÇOK DAHA DEVRİMCİ'dirler. Bu görevlerin gerçekleştirilmesi, yalnız Avrupa irticaini değil, fakat (şimdi artık söyleyebiliriz) Asya gericiliğinin de istihkâmını yıkmak görevlerinin gerçekleştirilmesi, Rus proletaryasını uluslararası Avrupa proletaryasının keşif kolu (öncüsü) haline getirdi. Biz kendimizde, aynı derecede eşsiz örneksiz keskinlikte enerjili bir hareketten bin kere daha geniş ve daha derin olan bir hareketi canlandırmayı düşünürken, haklı olarak, bizden önce gelmiş seleflerimizce, atalarımızca, yani 1870 yılı devrimcilerince o zaman yararlıklar gösterilerek tutulan o şerefli mevkiye geçeceğimizi hesaba katıyoruz." (Lenin, **Ne Yapmalı?**, 1902, c. V, s. 138)*

Yapılacak şey; uzun sınıflı medeniyet bin yıllardan sonra, yeryüzünde ilk defa toplumun her türlü sınıflarına ve sınıflaşmalarına son vermek gibi ulu bir işti. Bu iş elbet Derebeyi sınıfının sömürücülüğü yerine Kapitalist sınıfının sömürücülüğünü geçirmek görevini üzerine

almış 1789 Fransız Büyük Devrimcileri'nin işlerinden büsbütün daha yamandı.

Onun için, proletarya devrimi "halkı yaman olmak zorunda bırakmamak için, yaman olmak" görüşünde ve davranışında Danton'lardan aşağı kalamazdı.

Bütün sosyal devrimler, tarihte yaman olmanın adına Terör, Zılgıt demişti. Ve tarihçe haklı olan bir devrimin, haksız düşen düşmanlarını yıldırması kaçınılmazdı.

Terör, zılgıt bir silahtır. O silahı kullanmak, önceden iyidir veya kötüdür diye ezbere hükümlere bağlanamaz. Her silah gibi, terör de mutlak ve soyut kanaatlere göre işlemez; SOMUT duruma göre değer ve ölçü kazanır.

Kalles sosyalistler, terörü sırf kanlı olduğu için anarşistçe bir metot diye ret ve inkâr ederler. Devrimci sosyalistler, tarihin bütün gerçek sosyal devrimcileri gibi; *"Prensip olarak terörden yüz çevirmedik ve yüz çeviremeyiz"* (Lenin) derler.

Terörü kaçınılmaz bir prensip olarak ret ve inkâr etmemek, onu gelişi güzel uygulamak anlamına gelmez. Her tedbir gibi, terörün de bir takım şartları ve yöntemleri vardır. Proletarya terörü başlıca iki aşamada kendini gösterir:

- 1) İktidar mevkiine gelmeden önce Terör;
- 2) İktidar mevkiine geldikten sonra Terör..

II- PROLETARYA İKTİDARINDAN ÖNCE TERÖR

Devrimden önce yapılacak terör, Partizanlar savaşı bölümüne girer. Orada söylediklerimizi tekrarlamayalım. Yalnız, proletarya iktidar mevkiine geçmeden önce, gerekli terör uygulamalarının şartlarını özetleyelim.

Bir yerde teröre geçmek için şu yanlar mutlaka göz önünde tutulmalıdır:

- 1- Terörün sebebi,
- 2- Terörün neticesi,
- 3- Terörün biçimi,
- 4- Terörün başarısı.

1- Terörün Sebebi:

Terör, başka yapacak hiçbir işi kalmamış kimi adamların akıllarına geldiği için yapılmaz. Terör, terör olsun diye, yani tek başına uygulanacak bir çare değildir. Ancak, MÜCADELE TARİHİ denilen kaynaktan ister istemez ortaya çıkarsak, o zaman mücadele biçimlerinden biri olarak ele alınır.

Demek terörün sebebi ve kaynağı, Partizan hareketinde olduğu gibi, isyan hareketinin ta kendisidir. Terör, irticaa karşı halkın umumi taarruzu ile (genel saldırısı ile) birlikte yapılmalı ve o sıra yapılan askeri harekâttan biri olmalıdır. Böyle objektif bir zorunluluk, gerekçe bulunmaksızın teröre kalkışmak, avantüriyelik olur.

2- Terörün Sonucu:

Girişilecek her terörün varacağı netice pek iyi ölçülmelidir. Eğer terör, irtica hükümetinin kuvvetlerini ve örgütünü bozacaksa, doğrudur, haklıdır. Bozmayacaksa, tersine hükümetten çok devrimci kuvvetleri darmadağın edecekse, öylesine terör eksik olsun.

"Demek mücadele tarihinin taarruz hareketine bağlılık ne kadar önemli ise, bu hareket içinde yapılacak kuvvet denemesi ve kuvvet takdiri de o derece hesaba katılmalıdır."(Lenin, **Nereden Başlamalı?**, 1901 Mayıs, c. IV, s. 34)

3- Terörün Biçimi:

Terör genel kavga ile bağlı kalmalı ve irticai dağıtacak mahiyette olmalıdır. Bunu söyledik mi, kendiliğinden anlaşılacağı gibi, terör kitlenin girişimiyle birlikte yürümelidir. Kitleden kopuşmuş, kitlenin karışmadığı, kitlenin tutmadığı bir terör anarşidir.

"Kitlenin doğrudan doğruya katılması üzerine hesaplanan ve bu katılmayı garanti eden cebir ve şiddet, zor biçimlerini hazırlayacak bir çalışma istiyoruz." (Lenin, **Devrim Avantüriyeliği**, 1902, c. IV, s. 125)

4- Terörün Başarısı:

Tıpkı isyanın başarısı için gereken şartlara bağlıdır. Terörün devrimi zafere götürmesi için:

"BİRİNCİSİ: Kitleler Sovyetler içinde örgütlenmeli",

"İKİNCİSİ: Düşman (siyasi krizle) içerisinden zayıflamış olmalı."
(Lenin, **Sovyetler İktidarının Başarısı ve Güçlükleri**, 03.03.1919, c. XVI, s. 62)

III- KIZIL TERÖR

Her devrim, iktidar mevkiine geldikten sonra, irticayı başkaldıramayacak duruma sokmak zorundadır. Bunun için, iktidara geldikten sonra proletaryanın yapacağı kızıl terörün karakterleri şöyle sıralanabilir:

1- Kızıl Terör Açık ve Korkusuzdur:

Şimdiye dek bütün gelmiş geçmiş egemen sınıflar, hele burjuvazi, en hayâsızca terör metotlarını kullanırken bile ellerine eldiven takmıştır, yüzüne maske koymuştur. Elinin kanını ve gerçek yüzünü gizlemek zorunda kalmıştır.

Burjuvazi kendi kanunlarını alçakça çiğnerken dahi ikide bir "Anayasa" yahut "Kanun adına" diye maskesini takar. Çünkü, soyguncu sınıflar ölümden korkarca halktan korkarlar. Burjuvazinin bütün egemenliği, her ne pahasına olursa olsun halkı aldatmak marifetine dayanır. İşveren sınıfı, en devrimci olduğu zaman bile açık terörden korkmuştur. Çünkü bu terörü halk çoğunluğu adına değil, kendi azınlığı adına yapar.

Proletarya devriminin baş kanunu; açık ve korkusuz olmaktır. Çünkü proletarya devrimi, bizzat halkın kendi büyük çoğunluğunun büyük çıkarı adına terör yapar. Onun için Lenin şöyle bağirmiştir:

"Vatandaş harbinde yapılan bütün suçlamalara şu karşılığı veriyoruz: Evet, biz başka hiçbir hükümetin yayımlayıp bildiremeyeceği şeyi açıkça bildiriyoruz. Yeryüzünde vatandaş harbi üzerine açık konuşan ilk hükümet; İşçi, köylü ve asker kitlelerinin hükümetidir. Biz bunu ne kadar açık söylersek, bu savaş o kadar çabuk sona erer. Bütün emekçi ve sömürülen yığınlar bizi o kadar daha çabuk kavrurlar ve anlarlar ki, Sovyetler iktidarı bütün emekçilerin çağdaş, kanlı davasını başarmaktadır." (Lenin, **Tüm Sovyetler Kongresinde C. N. K. Faaliyetleri Söylev**, 11.01.1918, c. XV, s. 79)

2- Metot: Misliyle Mukabele (Düşmanın yaptığıyla karşılık vermek):

İrtica, her zaman zorba kuvvetle, cebirle, şiddetle iş görür. Onun için düşmana elham okunmaz. Çivi çivi ile sökülür. Zorba irticayı, gene ancak zora başvurmakla, cebir ve şiddetle temizlenmelidir. Fransız

Büyük Devrimi'nde Danton'ları olağanüstü kanunlar ve devrim mahkemeleri kurmaya götüren sebep, o zamanki irticain ortalığa yaymak istediği dehşet oldu.

Gericiler ortalığa dehşet verirken halk armut toplayamaz. Adeta kendiliğinden, zılgıta karşı zılgıt yapmaya kalkar. Halk zılgıtının bütünü bilinchlendirip örgütlendirmek, her devrimin ilk görevidir.

"Devrimci sınıflar, direnmeye kalkışan varlıklı sınıflarla mücadeleye giriştikleri zaman, o direnci kırmak zorundadırlar. Ve biz, varlıklıların direncini onların proletaryayı ezdikleri araçlarla ezeceğiz."(Lenin, **Kara'ların Halk Düşmanı İlan Edilmesi**, 01.12.1917, c. XV, s. 47)

Demek irticai ezmenin biricik kestirme yolu; Musa'nın deyimi ile, dişe diş, göze gözdür.

İrticaa, yaptığına misliyle, yani kendi verdiği örnekle karşılık vermelidir. Çünkü o yalnız bundan anlar.

3- Kızıl Terör İrtica ile Orantılıdır:

Yukarıda işaret edilen gerçekliğin sonucu ortadadır. Kızıl terör ne denli şiddet gösterecektir?

Buna verilecek karşılık açıktır. İrticain ak zılgıtı (beyaz terörü) ne denli şiddetli ise, kızıl terörün şiddeti de onunla orantılı olur. Ak zılgıt ortadan kalkmadıkça, kızıl terörü kaldırmanın yolu yoktur. Kızıl terörün kalkmasını isteyenler önce ak terörü yok etmelidirler.

"Bolşeviklerin hükümet içine terör sistemini soktuklarını söyleyenler; Rusya'nın selameti için, Bolşeviklerin terörden vazgeçmeleri gerektiğini söylüyorlar. Ben burjuva bakımından yürüyerek, nükte sever bir Fransız burjuvasının öldürücü vergileri kaldırmak üzerine söylediği şu sözleri hatırlıyorum: "Hele, katil baylar, öldürücü vergileri bir kaldırmaya başlasınlar!" Bu karşılık: "Bolşevikler teröründen vazgeçsinler!" denildiği zaman hatıra gelir. Hele, bay kapitalistlerle onların müttefiki bulunan Amerika, Fransa ve İngiltere, yani Sovyetler Rusyasına terörü dayatanlar terörden bir vazgeçsinler." (Lenin, **Aydınlatma ve Sosyalist Kültür İşçilerinin Tüm Rusya Kongresine Söylev**, 01.08.1919, c. XVI, s. 298)

4- Kızıl Terörü İstememek, Ak Terörcülüktür:

Başka türlü düşünülemez. İrticain direnişi sürüp giderken, ak terör ortalığı kasıp kavururken, kızıl terörü beğenmeyenler ve istemeyenler, bilerek bilmeyerek irtica uşaklığı yapıyorlar demektir. Kalles sosyalist olan Menşevikler, hatta bir zaman terörcülüğü biricik mücadele silahı saymış olan Sosyalist Revolusyonerler bile, Bolşeviklerin kızıl terörüne karşı durmak isterken, ak terörü tutmuşlardır.

"Bu sersemciler 'terörü anlamıyorlar', çünkü kısmen mistikleşmiş işçiler ve köylüler üzerinde ak bekçilerin (beyaz muhafızların) uşakça yardımcıları olmak rolünü üzerlerine almışlardır. S. R.'ler (Sosyalist Revolusyonerler) ve Menşevikler 'terörü anlamalıdır'. Çünkü kitleleri 'sosyalizm' bayrağı altında, AK MUHAFAZLAR TERÖRÜ altına GÜT-MEK rolünü oynamaktadırlar."

Rusya'da Kerenski, Sibirya'da Kolçak, Gürcistan'da Menşevikler, Finlandiya, Macaristan, Avusturya, Almanya, İtalya, İngiltere vb. de İKİNCİ ve "iki buçukuncu" Enternasyonaller, 1914-18 Savaşı'ndan sonra gelip çatan işitilmemiş kriz içinde hep o rolü oynadılar: Sosyalizm adına kitleleri kandırıp ak terörcülerle elbirliği ettirme oyununu becerdiler. Onun için, tarihin acı ve kanlı denemeleri açıktır. İki rahmetten biri...

"Ya Amerikan, İngiliz (İrlanda), İtalyan (Faşist), Alman, Macar vb. yöntemleriyle yapılan ak muhafız ve burjuva terörü yahut kızıl proletarya terörü. Bunun ikisinin ortası yoktur. 'Bir üçüncüsü' bermutat olamaz." (Lenin, **Serbest Ticaret ve İmtiyazlar Hakkında, Üretim Vergisi Üzerine**, 21.04.1921, c. XVIII, s. 226)